

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

LİSANSÜSTÜ EĞİTİME GİRİŞ SINAVI KRİTERLERİNE YÖNELİK BİR İÇERİK
ANALİZİ ÇALIŞMASI: MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALLARI ÖRNEĞİ

Beyza ESER

ORCID: 0000-0002-7140-6150

Danışman

Doç. Dr. Yavuz Selim KALELİ

ORCID: 0000-0001-5713-7399

Konya – 2023

ÖN SÖZ

Ülkemizde lisansüstü eğitimin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle müzik eğitimi alanı gibi yetenek sınavları ve mülakatları içeren lisansüstü eğitime giriş sınavlarının içeriklerine dair bilgilerin incelenmesinin hem adaylar için hem de sürece dahil olan öğretim elemanları için önem arz ettiği düşünülmektedir.

Bu araştırmada ülkemizde toplamda 22 üniversitede bulunan lisansüstü müzik eğitime giriş sınav kriterleri ve içerikleri incelenmiş, konuya ilişkin müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri alınmıştır.

Bu araştırmayı başarıyla tamamlamamda emeklerini ve desteklerini esirgemeyen başta danışmanım Doç. Dr. Yavuz Selim KALELİ hocama, araştırmaya değerli katkılarından dolayı Prof. Dr. Attila ÖZDEK hocama, Prof. Dr. Onur GÜÇLÜ hocama ve Doç. Dr. Ozan BELGE hocama, araştırmanın görüşme aşamasında katkılarından dolayı değerli müzik eğitimi bilim dalı başkanlarına ve bu süreçte her zaman yanımda olan aileme çok teşekkür ederim.

Beyza ESER

Haziran 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
2. İLGİLİ LİTERATÜR.....	7
2.1. Müzik Eğitimi	7
2.2. Mesleki Müzik Eğitimi.....	7
2.3. Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlar.....	8
2.4. Müzik Eğitimi Bilim Dalları	9
2.5. Lisansüstü Eğitime Giriş Kriterleri	11
2.6. İlgili araştırmalar	13
3. YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	19
3.2.1. Üniversitelerin Lisansüstü Sınav Kriterleri	20
3.2.2. Müzik eğitimi bilim dalı başkanları demografik bilgileri	24
3.3. Veri Toplama Araçları	24
3.3.1. Doküman İncelemesi Seçim Ölçütleri.....	24
3.3.2. Görüşme Formu.....	25
3.4. Verilerin Toplanması.....	26
3.4.1. Araştırma Süreci.....	26
3.5. Verilerin Analizi.....	27
4. BULGULAR	29
4.1. Müzik Eğitimi Lisansüstü Eğitimin Üniversitelere Göre Yüksek Lisans/Doktora Dağılımına İlişkin Bulgular.....	29
4.1.1. Türkiye’deki üniversitelerde bulunan lisansüstü müzik eğitimi yüksek lisans ve doktora programlarının dağılımına ilişkin bulgular	29

4.1.2. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki ALES puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular.....	29
4.1.3. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki not ortalaması puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular.....	28
4.1.4. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki yabancı dil puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular.....	36
4.1.5. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki bilim sınavı puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular.....	36
4.1.6. Müzik eğitimi lisansüstü yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınav puanının yüzdelerik dağılımına ve sınav içeriklerine ilişkin bulgular.....	38
4.1.7. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki başarı baraj puanının yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular.....	39
4.1.8. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde bilim sınavı/mülakat bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular.....	40
4.1.9. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde yazılı sınav içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular.....	41
4.1.10. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular.....	44
4.1.11. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde yer alan, alan içi-alan dışı kontenjanlara ilişkin bulgular.....	46
4.2. Müzik Eğitimi Bilim Dalı Başkanlarının Lisansüstü Giriş Sınavları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	47
4.2.1. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki ALES puanının yüzdelerik puan dağılımları hakkında görüşlerine ilişkin bulgular.....	49
4.2.2. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki not ortalaması puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular.....	51
4.2.3. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki yabancı dil puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular.....	54
4.2.4. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki bilim sınavı puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular.....	56
4.2.5. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü bilim sınavları içeriğine yönelik görüşlerinin dağılımı.....	61
4.2.6. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının, üniversitelerin lisansüstü programlara öğrenci alımı ilan metinlerinde, mülakat/bilim sınavlarının içerik bilgisine yer verilip verilmemesine yönelik görüşlerinin dağılımı.....	65
4.2.7. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü eğitime başvurmak isteyen adayların alan içi/alan dışı mezunu olma durumlarına ilişkin başvurabilme durumları hakkındaki görüşlerinin dağılımı.....	67
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
KAYNAKLAR.....	81
EKLER.....	84

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı Kriterlerine Yönelik Bir İçerik Analizi Çalışması: Müzik Eğitimi Bilim Dalları Örneği başlıklı tez çalışmamın toplam **87** sayfalık kısmına ilişkin, 23/06/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%14** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

23/06/2023

Beyza ESER

Doç. Dr. Yavuz Selim KALELİ

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

23/06/2023

Beyza ESER

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

LİSANSÜSTÜ EĞİTİME GİRİŞ SINAVI KRİTERLERİNE YÖNELİK BİR İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMASI: MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALLARI ÖRNEĞİ

Beyza ESER

Yüksek lisans veya doktora eğitimi almak isteyen öğrencilerin niteliğini, lisansüstü eğitimin niteliğini de etkilediği bilinmektedir. Dolayısıyla lisansüstü eğitim alacak adayların seçiminde geçerli olan kriterlerin de önemli olduğu bilinmektedir. Bu nedenle sınav kriterlerinin incelenmesi, karşılaştırılması ve giriş sınavlarında lisansüstü eğitime öğrenci seçmek için yer alan öğretim elemanlarının sınav kriterlerine yönelik görüşlerinin bilinmesi, hem lisansüstü eğitim almak isteyen öğrenciler hem de sınav sürecinde yer alan öğretim elemanları açısından önem arz etmektedir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı; lisansüstü müzik eğitimine giriş kriterleri ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Araştırma, üniversitelerin lisansüstü müzik eğitimi giriş kriterlerinin incelendiği ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşlerinin alındığı nitel bir araştırmadır. Araştırmanın lisansüstü giriş sınavlarındaki kriterleri belirleme kısmında doküman analizi, bilim başkanları görüşlerinde ise içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki lisansüstü müzik eğitimi veren 22 üniversitenin lisansüstü giriş sınavı ilan metinleri ve bu üniversitelerde eğitim vermekte olan 16 müzik eğitimi bilim dalı başkanı oluşturmuştur. Lisansüstü giriş sınavı ilan metinlerine ait veriler, 2022 yılı Haziran ve Eylül ayları arasında üniversitelerin resmi sitelerinden elde edilmiş olup; müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının kriterlere yönelik görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre üniversitelerin lisansüstü giriş sınavlarındaki kriterlerin yüzdelerinde ve baraj puanlarında çeşitlilik olduğu görülmüştür. Üniversitelerin ve bilim dalı başkanlarının; ALES puanı yüzdelerinde etkisi, ALES baraj puanı, yabancı dil puanı yüzdelerinde etkisi, yabancı dil baraj puanı, bilim sınavı puanı yüzdelerinde etkisi, bilim sınavı baraj puanı, genel başarı baraj puanı, yazılı sınav içerikleri, sözlü, performans, uygulama sınavı içerikleri ve kontenjanlara ilişkin kararlarının genel olarak ortak olduğu görülmüştür. Fakat üniversitelerin belirledikleri not ortalaması puanı yüzdelerinde etkisi, not ortalaması baraj puanı, yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavı yüzdelerinde etkisi ve baraj puanı ve ilan metinlerine yönelik kararları ve bilim dalı başkanlarının bu kriterlere yönelik kararlarında ise farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü müzik eğitimi, lisansüstü eğitime giriş kriterleri, müzik eğitimi bilim dalı

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

A CONTENT ANALYSIS STUDY ON THE ENTRANCE EXAM CRITERIA FOR GRADUATE EDUCATION: AN EXAMPLE OF MUSIC EDUCATION PROGRAM.

Beyza ESER

It is known that the quality of the students who want to get a master's or doctorate education also affects the quality of postgraduate education. Therefore, it is known that the criteria valid in the selection of candidates who will receive graduate education are also important. For this reason, it is important to examine and compare the exam criteria and to know the opinions of the lecturers who take part in the entrance exams to select students for graduate education on the exam criteria, both for the students who want to receive graduate education and for the lecturers who take part in the exam process. In the light of this information, the aim of the research is to examine the relationship between the entrance criteria to graduate music education and the opinions of the music education department heads.

This is a qualitative study that examines the entrance criteria for graduate music education in universities and gathers the opinions of music education department heads. Document analysis was used to determine the criteria for graduate entrance exams, while content analysis and descriptive analysis were used to analyze the opinions of department heads. The study group consisted of the announcement texts of graduate entrance exams from 22 universities in Turkey that offer graduate music education, and 16 music education department heads who teach at these universities. The data for the announcement texts were obtained from the official websites of universities between June and September 2022, and the opinions of the department heads regarding the criteria were collected through a semi-structured interview form prepared by the researcher.

According to the study results, there was diversity in the percentage effects and threshold scores of the criteria in graduate entrance exams of universities. It was observed that the universities and department heads generally had similar decisions regarding the percentage effect of ALES score, ALES threshold score, foreign language score percentage effect, foreign language threshold score, science exam score percentage effect, science exam threshold score, general success threshold score, written exam contents, oral, performance, and practice exam contents, and decisions regarding quotas. However, there were differences in the percentage effect of determined grade point average score, grade point average threshold score, written, performance, and practice exam percentage effect and threshold score, decisions regarding announcement texts among universities, and decisions of department heads regarding these criteria.

Keywords: Graduate music education, postgraduate music education, entrance criteria for graduate education, music education

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Ülkemizde üniversitelerde yer alan birçok bölümde lisansüstü eğitim verilmektedir. Türkiye’de toplamda 22 üniversitede lisansüstü müzik eğitimi verilmektedir. Bu üniversitelerden 13’ünde yüksek lisans ve doktora eğitimi, 9’unda ise yalnızca yüksek lisans eğitimi bulunmaktadır. Lisansüstü eğitim, öğrencilerin lisans programlarında eğitimini aldıkları ya da ilgi duydukları ve kendilerini geliştirmek istedikleri alanlarda akademik anlamda uzmanlaşabilecekleri eğitim programlarının bütününe verilen isimdir. Öğretmenlik meslek kanununun 2022 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte, lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin kariyerlerinde maddi ve manevi önemli avantajlara sahip olacağı görülmektedir. Bu durumun ülkemizde lisansüstü eğitim veren üniversitelerin kontenjanlarının artacağı, buna bağlı lisansüstü sınav kriterlerinin bu artan talebe uygun şekilde dikkatli incelenmesi sonucunu doğurmuştur.

Sevinç (2001), ülkemizde üniversite sayısının ve dolayısıyla mezun sayısının artmasıyla, işe girişlerde yalnızca lisans diplomasının yeterli olmadığını, bu yüzden lisansüstü diplomaya sahip olan çalışanlara ve öğretim elemanlarına olan ihtiyacın arttığını belirterek lisansüstü eğitimin önemine dikkat çekmiştir.

Aktan (2020) ülkemizde öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik hizmet içi eğitim faaliyetleri yapıldığını, bunun dışında lisansüstü eğitimin de öğretmenlerin mesleki gelişimleri açısından önemli bir mesleki gelişim faaliyeti olduğunu belirtmektedir. Genel olarak öğretmenlerin, mesleklerine katkı sağlayabilecek bilgi birikimi edinmek amacıyla lisansüstü eğitimi tercih ettikleri söylenebilmektedir. Öğretmenlerin lisansüstü eğitime yönelmelerindeki bir başka en önemli sebeplerden biri de özgüvenlerinin artmasıdır (Jablonski, 2001, akt; Sevim & Akın, 2021). Böylelikle lisansüstü eğitim sadece lisans programlarından mezun olmuş, henüz meslek sahibi olmayan öğrenciler için değil, mesleğini devam ettiren öğretmenler için de önemli bir eğitim basamağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yüksek lisans veya doktora eğitimi almak isteyen öğrencilerin niteliği, lisansüstü eğitimin niteliğini de etkilemektedir. Kasap (2006), lisans programındaki müzik alanı dersleri için öğretim elemanı yetiştirmenin, yüksek lisans ve doktora programlarının amacı olduğuna ve bu yüzden bu alanlardaki dersleri yürütecek olan müzik öğretim elemanlarının özel ve etkili bir lisansüstü eğitim almaları gerektiğine dikkat çekmiştir. Aynı zamanda Kasap (2006), “Geleceğin Müzik Öğretim Elemanlarının Yetiştirilmesi Üzerine Bir Model Program” adlı bildirisinde müzik eğitimi yüksek lisans programının amacının; “Geleceğin müzik eğitimcilerinin seçtikleri uzmanlık alanlarında profesyonel yeteneklerini ve algılamalarını geliştirmelerini sağlamak, çağdaş öğretim yaklaşımlarını ve tekniklerini, müzik materyallerini, program geliştirme ve araştırma yapma tekniklerini öğrenmelerine olanak tanımak” (Kasap, 2006) olması gerektiğini belirtmektedir. Karaman ve Bakırcı'ya (2010) göre ise lisansüstü eğitiminin niteliği üniversitenin niteliğini, üniversitenin niteliği ise giderek toplumun niteliğini etkilemektedir. Bu etki durumu parçadan bütüne şeklinde devam ettiği için, öncelikle lisansüstü eğitimi alacak öğrencilerin niteliklerine göre seçilmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Kılıç (2015), lisansüstü eğitimde ya da eğitimin diğer alanlarında, eğitimi alacak olan adayların etkin ve adil bir şekilde seçilmesinin son derece önemli olduğunu belirtmektedir. “Uygun bir seçme işlemi, bir yandan kaynak israfını önlerken diğer yandan ilgili akademik alanın geleceğini de şekillendirmektedir” (Kuncel et al., 2001; akt; Kılıç, 2015). Tüm bu bilgilerden hareketle lisansüstü eğitim kadar lisansüstü eğitimi alacak olan öğrencilerin niteliklerine göre seçildiği giriş sınavları da önem kazanmaktadır.

Lisansüstü müzik eğitime giriş sınav içerikleri günümüzde de her üniversiteye göre farklılık göstermektedir. Buna karşılık genellikle iki aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Fakat bu aşamalar da kendi içlerinde farklılık göstermektedir. Örneğin Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi 2021 yılında müzik eğitimi yüksek lisans sınavının ilk aşamasını yazılı sınav, ikinci aşamasını sözlü sınav, diğer bir aşamasını ise portfolyo hazırlama şeklinde gerçekleştirmiştir (Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Tezli Yüksek Lisans Giriş Sınavı Kılavuzu, 2021). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim dalı ise 2021 yılında yüksek lisans sınavını; “yazılı” (5 soru), “uygulama” (dikte ve solfej) ve “performans” (çalma/söyleme) olmak üzere üç bölümlü olarak (alıntı) yürütmüşlerdir (Necmettin Erbakan Üniversitesi Tezli Yüksek Lisans ve Doktora Programlarına Öğrenci Alım İlanı, 2021). Bu farklılıkların yanı sıra aşamaların puan yüzdelerinin de birbirlerinden farklı olduğu görülmektedir. Örneğin Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın 2021 yılında yayınlamış oldukları

yüksek lisans sınavı şartlarında aşamalar ve katkı puanlarını; “Müzik Formları; %10 Armoni; %10 Müziksel Yazma; %10 Çalgı Performansı; %60 Müzik Eğitimi; %10” şeklinde belirlemişlerdir (Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Programlara Başvuru İlanı, 2021). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ise 2021 yılında yüksek lisans giriş sınavı aşamalarının katkı puanlarını; “Çalgı Performansı; %20, Müziksel İşitme- Okuma-Yazma (Yazılı ve/veya Sözlü); %20, Müzikal Analiz (Yazılı ve/veya Sözlü); %20, Alan Bilgisi (Yazılı); %40” olarak belirlemişlerdir (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Lisansüstü Programlara Öğrenci Alım İlanı, 2021).

Müzik eğitimi alanında lisansüstü eğitim veren üniversitelerin sınav kriterleri arasındaki farklılık ve benzerliklerin, bu farklılık ve benzerliklerin nedenlerinin ve sonuçlarının incelenmesi, sınav kriterleri ilanlarının incelenmesi, lisansüstü müzik eğitimi almak isteyen öğrenciler ve öğretim elemanları için önem arz etmektedir. Aynı zamanda bu duruma ilişkin sürece dâhil olan öğretim elemanları görüşlerinin alınması gerektiği düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Müzik Eğitimi Bilim Dalı lisansüstü giriş sınavları kriterlerinin, mevcut bilim dalı başkanları görüşlerine göre değerlendirilmesi nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Üniversiteler için bilim insanı yetiştirme sürecinin kalitesini etkileyen faktörlerden biri de, lisansüstü eğitime öğrenci seçme sürecinde uygulanan ölçütlerdir (Çıkrıkçı Demirtaşlı, 2002). Bülbül (2003), lisansüstü öğretimin hedef ve amaçlarına ulaşabilmesinde öğretim üyeleri ve öğrencilerin uyumlu bir şekilde çalışması gerektiğini bu sebeple öğretim üyelerinin birlikte çalışacağı nitelikte ve nicelikte öğrencileri kendilerinin seçmelerinin, usta çırak ilişkini andıran bu süreç için önemli olduğunu belirtmektedir. İlgili enstitü ve öğretim elemanları, lisansüstü eğitime öğrenci seçme sürecinde belirli giriş kriterleri belirlemekte ve uygulamaktadır.

Kılıç (2015), adayların seçiminde temel belirleyicilerin giriş kriterleri olduğunu belirtmiş ve uygun kriterlerin neler olduğu konusunda birçok araştırmanın yapılmasıyla birlikte, henüz başarının ve giriş kriterlerinin neler olması gerektiği konusunda bir fikir birliğine ulaşamadığına dikkat çekmiştir. Özellikle yetenek sınavı içeren lisansüstü eğitimi bilim dalları

için giriş kriterlerinin, lisans sürecindeki derslerde edinilen bilgileri uygun şekilde ölçmesi ve lisansüstü eğitim için gerekli ön bilgilere/donanıma sahip olup olunmadığını ölçmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğrenciler bu giriş kriterlerine uygun olarak sınavlara hazırlanmaktadır. Dolayısıyla kriterlerin açık ve net bir şekilde üniversitelerce yayınlanması önem arz etmektedir. Aynı zamanda öğrenciler için giriş sınavlarına hazırlık aşamasında, lisansüstü eğitim için gerekli olan ALES ve yabancı dil puanlarının katkı yüzdelerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı müzik eğitimi lisansüstü giriş sınavlarına yönelik bir analiz yapmak ve bu sınavlara yönelik öğretim elemanı görüşlerini almaktır.

1- Müzik eğitimi lisansüstü eğitimin üniversitelere göre yüksek lisans/doktora dağılımı nedir?

a- Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarının ALES puanı yüzdeler dağılımı nedir?

b- Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarının not ortalaması puanının yüzdeler dağılımı nedir?

c- Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarının yabancı dil puanı yüzdeler dağılımı nedir?

d- Müzik eğitimi lisansüstü sınavların, bilim sınavı yüzdeler dağılımı nedir?

e- Müzik eğitimi lisansüstü sınavların, yazılı sınav içeriği nasıl oluşmaktadır?

f- Müzik eğitimi lisansüstü sınavların, sözlü sınav içeriği nasıl oluşmaktadır?

g. Müzik eğitimi lisansüstü sınavların, genel başarı puanı yüzdeler dağılımı nedir?

h- Üniversitelerin lisansüstü eğitime giriş ilan metinlerinde bilim sınavı/mülakata ilişkin bilgilere yer verme durumları/dağılımları nasıldır?

1- Üniversitelerin lisansüstü eğitime başvurmak isteyen adayların alan içi/alan dışı mezunu olma durumlarına göre belirledikleri kontenjanların dağılımları nasıldır?

2- Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavları hakkındaki görüşleri nelerdir?

a. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki yüzdeler puan dağılımları hakkında görüşleri nelerdir?

b. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü yetenek sınavlarının içeriğine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Lisansüstü eğitim alacak olan nitelikli öğrencileri seçmenin önemi bilinmektedir. Bununla birlikte, nitelikli öğrencilerin eğitim gördükleri lisansüstü eğitim programının niteliği, ilgili üniversitenin eğitim kalitesini de etkilemektedir. “Başka bir deyişle, giriş kriterlerinin başarı için uygun kriterler olması hem üniversitenin ilgili alanını veya bir kurum olarak üniversiteyi hem de seçilen öğrencinin bizzat kendisini derinden etkilemektedir” (Hagedorn & Nora, 1996: 31, akt; Kılıç, 2015). Problem durumunda da belirtildiği gibi, nitelikli öğrencileri seçebilmek için nitelikli sınavlara ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrencilerin de bu sınav kriterlerine ulaşabilmeleri ve yeterli süre içinde bu kriterlere uygun olarak sınava hazırlanabilmeleri gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle sınav kriterlerinin incelenmesi, karşılaştırılması ve giriş sınavlarında lisansüstü eğitime öğrenci seçmek için yer alan öğretim elemanlarının sınav kriterlerine yönelik görüşlerinin bilinmesi, hem lisansüstü eğitim almak isteyen öğrenciler hem de sınav sürecinde yer alan öğretim elemanları açısından önem arz etmektedir. Aynı zamanda alan yazın tarandığında, lisansüstü müzik eğitimine giriş sınavı kriterlerine yönelik içerik analizi çalışmasına rastlanmadığından araştırmanın alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

1- Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının, sorulara içtenlikle cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1- Bu araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılı, lisansüstü müzik eğitimi veren 22 üniversitenin lisansüstü müzik eğitimi giriş sınavı kriterleri yönetmelikleri ile,

2- Necmettin Erbakan Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Van 100. Yıl Üniversitesi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Niğde Ömer

Halisdemir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Trabzon Üniversitesi ile,

3- 16 müzik eğitimi bilim dalı başkanının görüşleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2

2. İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde araştırma ile ilgili literatür ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Müzik Eğitimi

“Müzik eğitimi, temelde, bir müzik davranışı kazandırma, bir müziksel davranış geliştirme, dönüştürme ve yetkinleştirme sürecidir” (Uçan, 2018). Bu süreç, müziği anlama, icra etme, müziği yorumlama ve değerlendirme gibi becerileri kazanma ve kazandırmayı içermektedir. Müzik eğitimi; müzik teorisi, müzik tarihi, enstrüman çalma, vokal/şan çalışmaları, müzikal kompozisyon, müzikal düzenleme gibi çeşitli disiplinleri de içinde barındırmaktadır. Ayrıca müzik eğitimi yapısı dolayısıyla takım çalışması, özgüven, disiplin gibi becerilerin de gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Müzik eğitimi ülkemizde “genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi” olarak üçe ayrılmaktadır” (Uçan, 2018).

2.2. Mesleki Müzik Eğitimi

Öğretmen yetiştiren kurumlar, adaylara mesleklerini devam ettirdiklerinde gerekli olacak özel alan bilgisi, mesleki formasyon ve genel kültür eğitimi olmak üzere üç ana temel beceriyi kazandırmaktadırlar (Alabaş et al., 2012).

Öğretmenlerin kendi alanlarında uzmanlaşmaları, niteliklerini geliştirmeleri, eğitimdeki yenilikleri takip edebilmeleri ve bu yenilikleri derste uygulayabilmeleri noktasında lisans eğitimi önem kazanmaktadır (Alabaş, 2011).

Uçan (2018) mesleki müzik eğitiminin amacını: “Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da bir dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları, yeterlikleri, birikimi kazanmayı amaçlar.” şeklinde tanımlamaktadır. Mesleki müzik eğitiminde müziğe ilgili ve yetenekli kişiler belli sınavlar yoluyla seçilmektedir (Biber Öz, 2001).

Mesleki müzik eğitiminin genel anlamda öğrencilere müzik eğitimi sektöründe farklı kariyer seçenekleri sunarak, onların bu alanlarda başarılı olmalarını sağlamak için gerekli beceri ve bilgileri kazandırmayı amaçladığı söylenebilmektedir.

2.3. Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlar

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların tarihi Cumhuriyet’in ilk yıllarına dayanmaktadır. 1924 yılında Ankara’da kurulan Musiki Muallim Mektebi, ilk müzik öğretmeni yetiştiren kurumdur. “Riyaset-i Cümhur Musiki Heyeti Reisi Osman Zeki Bey 1 Nisan 1924 yılında Musiki Muallim Mektebi’nin kurucu müdürlüğüne atanmış; okul 1 Eylül 1924 yılında kurulmuş ve 1 Kasım 1924’te de ilk öğretim yılına başlamıştır. Müzik öğretmeni yetiştirme uygulaması 1938-1939’dan itibaren Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü Müzik Şubesi’nde sürdürülmüş, Musiki Muallim Mektebi’nden sonra 1969’da İstanbul’da, 1973 yılında İzmir’de, 1977’de Nazilli’de ve 1981’de Bursa’da yeni müzik bölümleri açılmıştır” (Uçan, 2018).

Gök (2018) Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumları şu şekilde belirtmektedir; Eğitim fakültelerine bağlı müzik öğretmenliği anabilim dalı, Güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bölümü, Güzel sanatlar fakültelerine bağlı müzik bilimleri bölümü, Güzel sanatlar üniversitesi, Devlet konservatuvarı, Müzik ve sahne sanatları fakültesi, Türk müziği devlet konservatuvarı, Güzel sanatlar fakültesine bağlı müzik ve sahne sanatları bölümü, Güzel sanatlar tasarım ve mimarlık fakültesine bağlı müzik bölümü, Sanat ve tasarım fakültesine bağlı müzik ve sahne sanatları bölümü, Sosyal ve beşeri bilimler fakültesi müzik bölümü.

Bunlara ek olarak ayrıca Milli Savunma Üniversitesi Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu da mesleki müzik eğitimi veren kurumlar arasında yer almaktadır.

Yalçın (2017) Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların mevcut durumlarını incelediği araştırmasında “ilkokul/ortaokul düzeyinde 12 konservatuvar bünyesinde; lise düzeyinde 12 konservatuvarda ve 77 güzel sanatlar lisesinde; 40 konservatuvar, 23 eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı, 27 güzel sanatlar fakültesinde mesleki müzik eğitiminin verildiği” (Yalçın, 2017) sonucuna ulaşmıştır.

Musiki Muallim Mektebi ile birlikte Türkiye’de birçok müzik öğretmenliği bölümü kurulmuş, günümüzde de kurulmaya da devam etmektedir. Üniversitelerin eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalları, başlıca mesleki müzik eğitimi kurumlarından (Kurtuldu & Aksu, 2016).

2.4. Müzik Eğitimi Bilim Dalları

Lisans müzik eğitiminde birçok alanda verilen çeşitli derslerle öğrenciler bilgi ve birikim kazanmaktadır. Lisansüstü eğitim ise, öğrencilere bilgi birikimlerinin olduğu ve kendi istedikleri alanda uzmanlaşabilecekleri düzeyde vakit ve olanakları sağlamaktadır. Bu sebeple lisans müzik eğitimi öğrencilerin uzmanlaşmak istedikleri alanı belirlemelerinde önem arz etmektedir. Aynı zamanda ilgili öğretim elemanlarının yönlendirmeleri de öğrencilerin lisansüstü müzik eğitimi ile ilgili düşüncelerini büyük ölçüde şekillendirmektedir. Lisans düzeyindeki mezun sayısının artışı, bireyleri daha ileri eğitim düzeylerine ve farklı nitelikler geliştirmeye yönlendirmekte ve bu sebeple lisansüstü öğretim bireylerin gelirlerini ve sosyal statülerini arttırmaya yönelik bir yatırım olarak görülebilir (Bülbül, 2003). Yüksek lisans ve doktora derecesinin, öğretim elemanı olmanın dışında diğer kurumlarda da iş sahibi olmanın ön koşulu haline gelmesiyle, lisansüstü eğitime olan ihtiyaç artmıştır (Çıkrıkçı Demirtaşlı, 2002).

Türkiye’de lisansüstü öğretim, lisans eğitime dayalı olan yüksek lisans ve doktora eğitimiyle sanat dallarında yapılan sanatta yeterlilik çalışması ve tıpta uzmanlıkla bunların gerektirdiği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama etkinliklerinden oluşan eğitim olarak tanımlanabilir (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, Madde 2; Yükseköğretim Kanunu, madde 3; akt; Bülbül, 2003).

Türkiye'deki üniversitelerde müzik eğitimi alanında lisansüstü eğitim imkanı bulunmaktadır. Lisansüstü müzik eğitimi alarak, öğrenciler müzik alanında uzmanlaşarak, akademik ya da sanatsal kariyerlerinde daha ileri seviyelere ulaşabilirler. Lisansüstü müzik eğitimi, öğrencilere müzik alanında daha kapsamlı ve derinlemesine bir eğitim imkânı sunmaktadır.

Lisansüstü müzik eğitimi programları, genellikle tezli veya tezsiz olmak üzere iki farklı seçenek sunmaktadır. Tezli programlarda, öğrenciler belirli bir konuda araştırma yaparak bir tez hazırlamakta ve savunmaktadırlar. Tezsiz programlarda ise öğrencilerin bir proje veya seminer sunumu hazırlamalarını gerektirir (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016).

Lisansüstü müzik eğitimi ülkemizde birçok üniversitedeki Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda verilmektedir.

Müzik eğitimi bilim dalları üniversitelerin enstitüleri bünyesinde yer almakta ve genel olarak amaçları lisansüstü düzeyde müzik eğitimi vermektir. Müzik eğitimi bilim dallarının

çoğu Eğitim Bilimleri Enstitüsü çatısı altında yer almaktadır. Günümüzde Türkiye'deki üniversitelerin 22'sinde lisansüstü müzik eğitimi bulunmakta; bu üniversitelerin tümünde yüksek lisans programı, 13'ünde ise doktora programı bulunmaktadır.

Lisansüstü müzik eğitimi programı bulunan üniversitelerin program hedef ve amaçlarında; "Türkiye'deki eğitim sisteminin ihtiyaçlarına ve günümüz müzik eğitiminin gerektirdiği lider müzik öğretmenleri yetiştirmektir. Ayrıca ülkemizde müzik eğitimi ve sanat eğitiminin önemini kavramış, sanat eğitiminin önemli bir parçasını oluşturduğunun farkında olan öğrenciler mezun etmektir" (Marmara Üniversitesi), "lisans derecesi yeterliliklerine dayalı bir alanda, müzik eğitimi bilgilerinin ve öğrencilerin sanatsal becerilerinin genişletilmesidir. Bilimsel çalışma becerilerinin geliştirilmesi ve topluma faydalı akademisyen adaylarının yetiştirilmesi hedeflenmektedir" (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi), "öğrencide yüksek sanat ve estetik beğenisi, yaratıcılığı gelişmiş, alan bilgisine hakim, çağdaş, nitelikli sanat eğitimcileri yetiştirmektir" (Necmettin Erbakan Üniversitesi), "öğrencilerin kuramsal ve pratik yapma becerilerini geliştirerek Müzik Eğitimi alanında uzmanlar yetiştirmektir. Öğrencinin alana yönelik araştırmalar yaparak bilgiye erişme, bilgiyi değerlendirme, yorumlama ve paylaşma yeteneği kazanması sağlanır" (Pamukkale Üniversitesi) amaçlarını belirledikleri görülmektedir.

Genel olarak bakıldığında lisansüstü müzik eğitimi programlarının adaylara kazandırmayı hedefledikleri yeterliklerin; müzik eğitiminin her alanına yönelik bilgi birikimlerinin, bilimsel çalışma becerilerinin ve dolayısıyla bilgiye erişme, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi yorumlama ve paylaşma becerilerinin, sanat ve estetik beğenilerinin, kuramsal ve pratik yapma becerilerinin geliştirilmesi olduğu, çağdaş, nitelikli müzik ve sanat eğitimcilerinin yetiştirilmesini amaçladıkları söylenebilmektedir.

Tablo 1. Türkiye'deki lisansüstü müzik eğitimi veren üniversitelere ait bilgiler

Üniversite	Enstitü	Ana Bilim Dalı	Bilim Dalı	Programlar
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü	Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	-	Yüksek Lisans
Balıkesir Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans Doktora
Bursa Uludağ Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans Doktora
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans

Dokuz Eylül Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans
Gazi Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Harran Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı	Yüksek Lisans
İnönü Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Kastamonu Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans
Marmara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans Doktora
Mersin Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans
Muğla Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Sosyal Bilimler Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Öğretmenliği	Yüksek Lisans
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Pamukkale Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı	Müzik Eğitimi Programı	Yüksek Lisans Doktora
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora
Trabzon Üniversitesi	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans Doktora
Van 100. Yıl Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı	Yüksek Lisans Doktora

2.5. Lisansüstü Eğitime Giriş Kriterleri

Lisansüstü eğitim, içinde yüksek lisans ve doktora eğitimlerini barındıran; lisans programlarından mezun olan ve hedefi akademik kariyer, akademik ilerleme olan öğrencilerin aldığı eğitimdir. Genel olarak bakıldığında tüm dünyada lisansüstü eğitim için adayların çeşitli sınavlara tabi tutuldukları görülmektedir. Lisansüstü eğitime giriş sınavları belirli ölçütler doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. “Türkiye’de yükseköğretime öğrenci seçme işlemi ilk defa 1925 yılında ilk Hukuk Mektebi’nin (bugünkü Ankara Üniversitesine bağlı olan Hukuk Fakültesi) kurulmasıyla başlamıştır. İlk yıllarda yükseköğretime başvuran aday sayısının kontenjan sayısından az olması nedeni ile üniversiteler seçme sınavlarını kendileri yapmıştır” (Karakaya & Tavşancıl, 2008).

Günümüzde lisansüstü eğitime giriş sınavlarında adaylardan çoğunlukla ALES, yabancı dil, bilim sınavı ve not ortalaması puan türlerinde başarılı olmaları beklenmektedir.

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES)

Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES), lisansüstü eğitime girişte, yükseköğretim kurumlarında öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman vb. kadrolara yapılacak atamalarda ve yurtdışında lisansüstü eğitim göreceğ olan adayların seçiminde kullanılan ulusal bir sınavdır (ÖSYM, <https://www.osym.gov.tr/TR,8852/hakkinda.html>).

Yabancı Dil Sınavı

ÖSYM bünyesinde yer alan yabancı dil seviyesini belirlemeye yönelik olan ve lisansüstü müzik eğitiminde de geçerliliği olan sınavlar şunlardır; YDS (Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı), YÖKDİL (Yükseköğretim Kurumları Yabancı Dil Sınavı), E-YDS (Elektronik Yabancı Dil Sınavı). “Yabancı dil tazminatı almak isteyen kamu personelinin yabancı dil bilgisi seviyesini belirlemek için yapılan Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı (YDS) ÖSYM tarafından uygulanmaktadır. YDS İlkbahar ve Sonbahar Dönemi olmak üzere senede iki defa yapılır” (ÖSYM). Bu sınavlara ek olarak adayların üniversitelerin kendi bünyelerinde yaptıkları yabancı dil seviye tespit sınavlarından, TOEFL ve IELTS gibi sınavlardan aldıkları puanlar da lisansüstü eğitime girişte geçerli olmaktadır.

Bilim Sınavı

Türkiye’deki üniversitelerin lisansüstü programlarında genel olarak yer alan bilim sınavı, adayların alanla ilgili bilgi birikimlerinin ölçüldüğü, mülakatların yapıldığı, portfolyo/CV gibi hazırlıklarının incelendiği bir kriterdir. Özellikle müzik eğitimi alanı gibi performans gerektiren alanlarda bilim sınavı adı altında performansa yönelik bir değerlendirme yapılmaktadır. Lisansüstü müzik eğitimi bulunan bütün üniversitelerde bilim sınavı kriterinin bulunduğu görülmektedir.

Üniversitelerin bilim sınavlarına bakıldığında genel olarak tümünde çalgı/şan performansı olduğu görülmektedir. Müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan çalgı/şan performansı ile öğrencilerin bu alandaki yeterlikleri ölçülmektedir.

Ayrıca birçok üniversitede solfej, dikte ve armoni becerilerinin ölçüldüğü bilim sınavları da bulunmaktadır.

Not Ortalaması

Lisansüstü eğitimde başarı puanına etkisi olan bir diğer kriter ise adayların yükseköğretim kurumlarından mezuniyetleri sonrasındaki diploma puanı/not ortalaması puanlarıdır. Aynı zamanda Ağırlıklı Genel Not Ortalaması (AGNO) olarak da adlandırılmaktadır.

2.6. İlgili araştırmalar

Çıkrıkçı (2002) “Lisansüstü Eğitim Programlarına Girişte Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES) Sonucunun ve Diğer Ölçütlerin Kullanımına İlişkin Bir Tarama” isimli araştırmasında 51 üniversitenin lisansüstü programlara öğrenci kabul ederken LES sonucunu ve diğer ölçütleri nasıl kullandıklarına ve son değerlendirmeye hangi ağırlıklarla dahil ettiklerine ilişkin bilgilere ilgili enstitülere yollanan anket formlarıyla ulaşmıştır. Sonuçlara göre yüksek lisans programında en çok ölçüt olarak kabul edilen lisans ortalama notunun 60 ve 65; doktora programında ise 70 ve 75 olduğu ortaya çıkmıştır. Enstitülere bakıldığında ise 60 en çok tercih edilen lisans not ortalaması puanıdır. Bilim sınavına ait bulgulara göre ölçüt olarak alınan notun 65 olduğu görülmüştür. Programlara göre de çoğunlukla 65 notunun esas alındığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin yabancı dil sınavından aldıkları puanı son değerlendirmeye de katan üniversite sayısının 20 olduğu, bu üniversitelerin %40’ının yabancı dil puanını yüksek lisans programına girişte, %60’ının ise doktora programına girişte kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bülbül (2003) “Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde Görev Yapan Öğretim Üyelerinin Lisansüstü Öğretime Öğrenci Seçme Sürecine İlişkin Görüşleri” isimli araştırmasında 13 öğretim elemanına; Lisansüstü Eğitim Sınavı (LES), lisans/yüksek lisans not ortalaması ve mülakat ile ilgili görüşlerini, bu ölçütlerin yeterli bulunup bulunmadığına dair görüşlerini, yeterli bulmadıkları ölçütlere ilişkin önerilerini, istenilen özgeçmiş, kompozisyon ve referans gibi belgelerin sürece olan katkılarıyla ilgili görüşlerini, daha önce uygulanan bilim sınavı ile ilgili görüşlerini, yabancı dil sınavı hakkındaki görüşlerini, lisansüstü programını kazandıktan sonra devam etmeyen öğrencilerin devam etmeme nedenleri hakkındaki görüşlerini, lisansüstü öğrenci seçiminde jüri yansızlığını etkileyen durumlara ilişkin görüşlerini yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplamıştır. Bülbül (2003), sürece jüri üyesi

olarak katılan öğretim elemanlarının görüşlerinin bilinmesinin, öğrenci seçme sürecini en yakından görenlerin fikirlerini yansıtması açısından önemli olduğunu belirtmiştir. Görüşmeler sonucunda öğretim elemanlarının öğrenci seçme sürecine ilişkin önerilerinin, uygulanmakta olan süreç yerine üniversitelerin kendilerinin hazırlayacağı bir sınav sisteminin getirilmesi gerektiği, merkezi sınav sonucu kullanılacaksa bu puanın başarı puanındaki ağırlığının çok düşük olması gerektiği, yazılı ve mülakatın birlikte kullanılması gerektiği olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğretim üyeleri, lisansüstü öğretim için hazırlık aşamasına daha fazla önem verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretim elemanları, lisansüstü öğretime öğrenci seçme sürecinin mevcut haliyle olumsuzluklar içerdiğini belirtmişlerdir. Bülbül (2003) araştırma sonuçlarına dayalı olarak; öğrenci seçme sürecinde ilgili bölümlerin ve öğretim elemanlarının inisiyatifini arttırmak için gerekli düzenlemeler yapılması gerektiğini ve lisansüstü eğitim almak isteyen öğrencilerin yabancı dil yeterliliği kazanabilmeleri için üniversitelerce hazırlık sınıfları açılması gerektiğini önermiştir.

Alabaş (2011)'ın "Social studies teachers' conception of postgraduate education preferences and its contribution to their professions" isimli Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin lisansüstü eğitim tercihlerine ve lisansüstü eğitimin mesleklerine katkısına ilişkin görüşlerini incelediği araştırmasında, lisansüstü eğitimi bitirmenin, öğretmenlerine kendi isteklerine bağlı olduğunu bununla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kariyer basamaklarında yükselme olarak desteklenmekte ya da yükselme, aday gösterme gibi bazı koşullarda avantaj sağladığını belirtmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenler "kişisel gelişimlerini, mesleki kariyerlerini geliştirmek ve akademik bir birey olmak" için lisansüstü eğitimi tercih etmektedirler. Lisansüstü eğitimin sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki performanslarına katkıları, araştırmalarda "sınıf ortamına yenilikleri uygulamak, eğitim sistemine farklı bakış açılarını fark etmek, eğitim uygulamalarını konuşmalar ile tartışmak ve çalışma alanına özgüven kazandırmak" olarak ortaya çıktığını belirten Alabaş, ayrıca lisansüstü eğitim almış olan öğretmenlerin eğitimleri esnasında edindikleri bilgileri mesleklerinde kullanılabiliyor bulmalarının onlar için önemli olduğunu belirtmektedir.

Kayahan Karakul ve Karakütük (2014), "Lisansüstü Öğretime Öğrenci Seçiminde Kullanılan Ölçütlere İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri" isimli araştırmalarında lisansüstü öğretime öğrenci seçiminde kullanılan ölçütlere ilişkin, Ankara Üniversitesi'nin Eğitim Bilimleri Fakültesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarının

görüşleri ortaya konmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanlarının çoğu yabancı dili lisansüstü eğitim için önemsemekte fakat merkezi yabancı dil sınavlarının yabancı dil bilgisini etkin olarak ölçtüklerine inanmamaktadır. Yine araştırmada görüşleri alınan çoğu öğretim elemanı ALES'in akademisyen olmak için gereken yetenek, kültür, davranış ve tutumları ölçtüğüne inanmamaktadır. Ayrıca öğretim elemanları lisansüstü öğretime öğrenci seçiminde akademik not ortalamasının kullanılması gerektiğini düşünmekte ancak not ortalamasının mezun olunan üniversiteye göre değişmesini uygun görmemektedir. Sözlü sınavlar ile merkezi sınavlarda ölçülemeyen değerlerin ölçülebildiğine inanan öğretim elemanları ayrıca sözlü sınavlarda nesnel bir değerlendirme yapılabileceğine inanmakta ve ayrıca ayrımcılığa ve kayırmacılığa neden olmadığına inanmaktadır. Sonuçlara göre sözlü sınavlar öğretim elemanları tarafından lisansüstü öğretime girişte dikkate alınması gereken ölçütler olarak görülmektedir. Araştırmacılar elde ettikleri sonuçlara göre lisansüstü öğretim ile ilişkili olan tüm kişilerin görüşleri dikkate alınarak lisansüstü öğretime öğrenci seçme ölçütlerinin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Koğar ve Sayın (2014), “Yüksek Lisans Programına Girişte Öğrencilerin Sınıflandırılma Doğruluğunun İncelenmesi: Gazi Üniversitesi Örneği” isimli araştırmalarında Gazi Üniversitesi'ndeki 105 ana bilim dalında yüksek lisans programına başvuran 2566 öğrencinin yüksek lisans programına yerleştirilmesine ilişkin geçerlik ve güvenilirliğini ortaya koymayı; yüksek lisans programına öğrenci seçiminde YÖK ve üniversiteler tarafından belirlenen puan ağırlıklarının gerçekleşip gerçekleşmediğini, gerçekleşti ise ne ölçüde gerçekleştiğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre araştırmacıların öğrencilerin yüksek lisans programına yerleştirilmesine en çok etki eden puanın ALES puanı olmasını beklerken, mülakat puanı olduğu ortaya çıkmıştır. ALES puanının ise yerleştirmeye etki eden üçüncü puan olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Koğar ve Sayın (2014) mülakat puanının yerleştirmedeki oranının üniversite tarafından kabul görülen %25 olması gerekirken yerleştirmeye en fazla etki eden puan türü olarak ortaya çıktığından dolayı mülakat puanının yerleştirme puanı hesaplamasındaki yüzdeliğinin azaltılmasını önermektedir.

Kılıç (2015), “Yüksek Lisans Başarısı ile Yüksek Lisansa Giriş Kriterleri Arasındaki İlişki: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Örneği” adlı araştırmasında tezli yüksek lisans programlarına kabul şartları ve öğrencilerin başarı düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tezli yüksek lisans programlarını kazanan öğrencilerden bilimsel hazırlık programına tabi olmayan

725 öğrenci oluşturmuştur. 2007-2008 öğretim yılı güz yarıyılında yapılan bu araştırmadaki değişkenlerden ilkinde “birinci yıl yüksek lisans not ortalaması” çoklu doğrusal regresyon analizi, ikinci değişken olan Türkiye’de daha önce denenmemiş bir yöntem ile “mezun olma durumu” değişkeninde ise lojistik regresyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarında ise, Türkiye’de mezun olma durumunun bir başarı değişkeni olarak kullanıldığına şahit olunmadığı belirtilmiş ve bu doğrultuda uygulanan analiz bulgularına göre giriş kriterleri olarak ALES ve yabancı dil puanlarının başarıyı negatif yönde etkiledikleri belirtilmiştir. Mülakat puanı ve lisans ortalaması kriterlerinin ise başarıyı pozitif yönde etkiledikleri görülmüştür. Bu sonuçlara göre araştırmacı, iki analiz yönteminin birbiriyle uyumlu sonuçlar verdiğini belirtmiştir. Araştırmacı, farklı üniversiteler için farklı yıllarda çalışmalar yapılmasını ve daha nitel içerikli araştırmalar yapılmasını önermektedir. Aynı zamanda araştırmacı araştırma bulgularına dayanarak lisans ortalaması ve mülakat puanının -adalet ve şeffaflıkla ilgili endişeler ve tereddütler hesaba katılarak- giriş kriterleri içindeki ağırlıklarının artırılması gerektiğini (Kılıç, 2015) düşündüğünü belirtmiştir.

Doğan, Koyuncu, Gökdemir ve Kahveci (2016) “Öğrencilerin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Programlarına Kabul Durumlarının Yordanması” isimli araştırmalarında tezli yüksek lisans ve doktora programlarına başvuru yapan adayların başvurdukları anabilim dalı, program, yıl ve yarıyıl, cinsiyet, medeni durum, yabancı dil puanı, diploma notu, ALES alanı ve puanı, mezun olduğu okul, yaş ve programa kabul durumları ile kurulan modellerin performansları karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Toplamda 4990 adaydan elde edilen veriler sonucunda, Wald testi sonuçlarına göre iki akademik derece için de yaş değişkeninin önemli bir faktör olmadığı, ancak cinsiyet, medeni durum, diploma notu, ALES puanı, ALES alanı ve mezun olduğu okul değişkenlerinin ise kabul için önemli faktörler olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre araştırmacılar, adayların demografik özellikleri ve başvuru bilgilerinden oluşan çeşitli değişkenlerin yerleştirilmede göz önünde bulundurmanın yararlı olacağı fikrini destekler nitelikte (Doğan et al., 2016) olduğunu belirtmişlerdir.

Saracaloğlu, Sıvacı, Altay ve Çöplü (2016), “Türkiye’de Lisansüstü Eğitime İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli araştırmalarında Adnan Menderes ve Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri Enstitülerinde lisansüstü eğitim sürecinde ders ve tez yürüten öğretim üyelerinin, lisans programlarının lisansüstü eğitim programlarının niteliğini etkileme sürecinde karşılaşılan problemler ve bunlara yönelik çözüm önerilerini incelemiştir. Araştırmada lisans eğitiminin öğrencileri lisansüstü eğitime hazırlama

düzeylerine yönelik görüşlerde 21 öğretim üyesinin düzeyi yetersiz bulunduğunu, 4 öğretim üyesinin ise düzeyi yeterli bulunduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretim üyeleri öğrencilerin lisansüstü eğitime dair farkındalıklarının olmadığını belirtmişlerdir. YDS (Yabancı Dil Sınavı) ile ölçümün sağlıklı olmadığını ve yabancı dil bilmenin lisansüstü eğitim için çok önemli bir unsur olduğunu ifade eden öğretim üyeleri, mülakat sınavındaki objektiflik konusunda şüphe yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim üyeleri giriş ölçütlerine ek olarak, portfolyo ve referans mektubu istenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmacıların araştırma sonucuna yönelik çözüm önerilerinden birkaçı ise; “YÖK tarafından lisansüstü eğitime öğrenci alım kriterleri ve ilgili merkezi sınavlar öğretim üyelerinin görüşleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir”, “YÖK tarafından lisansüstü program açma kriterleri yeniden gözden geçirilmelidir” şeklindedir.

Akgeyik (2017), “Lisansüstü Programlara Öğrenci Seçiminde Sübjektiflik Eğilimi: Giriş Mülakatlarına İlişkin Bir Araştırma” isimli 2017 yılında lisansüstü programlara giriş mülakatlarındaki sübjektiflik eğilimi hakkında yaptığı araştırmada katılımcılardan lisansüstü programlara kabul edilen ve edilmeyen adaylar arasındaki ALES puanı, mezuniyet notu, yabancı dil puanları arasındaki farkı, öğrencinin lisansüstü programa kabulünü belirleyen nihai başarı notunun seçme ölçütleriyle ilişkisinin yönünü ve gücünü, adayları değerlendirme sürecinde ölçütlerin etkisini, mülakat notlarının, adayın programa kabulündeki belirleyiciliğini incelemiştir. Araştırma sonucunda, objektif (ALES puanı, mezuniyet notu, yabancı dil puanları) ölçütler açısından, programa kabul edilen ve kabul edilmeyen adaylar arasındaki başarı farkının oldukça sınırlı olduğu, sübjektif (mülakat notu) ölçüt açısından ise başarı farkının oldukça fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akgeyik (2017), mülakat notu 90-100 arasında olan adaylar ve mülakat notu 1-10 arasında olan adayların ALES puanları karşılaştırıldığında mülakat notu 1-10 arasında olan adayların ALES puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiş, mezuniyet notu açısından 2.01 puan farkla mülakat puanı 90-100 olan adayların daha avantajlı olduğunu, yabancı dil puanı açısından ise aradaki farkın yalnızca 0.10 olduğunu belirtmiştir. Buna nazaran araştırmacı, sübjektif nitelikli mülakat notu göz önünde bulundurulduğunda iki grup arasındaki farkın 12.8 katına çıktığı sonucuna da ulaşmıştır. Araştırma örnekleme bağlamında Akgeyik (2017), lisansüstü programlara öğrenci seçiminde mülakatların oldukça güçlü ve belirleyici rol oynadığını (Akgeyik, 2017) ifade etmiştir.

Ünal, Güzel, Yaşar ve Keleş (2021) “Turizm Rehberliği Lisansüstü Eğitiminde Alan Dışı Öğrenci Alımı Paradoksu” isimli araştırmalarında amaçlı örnekleme yöntemi kapsamında

turizm rehberliği öğrencileri, turist/turizm rehberliği akademisyenleri ve turist rehberlerinin madde 23 ile ilgili deneyimlerini ortaya koymaya çalıştıkları bu fenomenolojik çalışmada, lisansüstü eğitime alan dışından katılan öğrencilerin turizm rehberliği hakkı edinmelerinin ve rehber olmalarının beraberinde getirdiği bir takım olumsuz sonuçlar ortaya çıkmıştır. Kısa sürede kısıtlı dersleri alarak rehber olacak olan kişilerin mesleki dejenerasyona sebep olabilecekleri ortaya çıkmış ve deneyimsiz rehberlerin mesleğin imajını zedeleyebilecekleri, mesleğin itibarsızlaştırılabileceği vurgusu yapılmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, lisansüstü eğitime giriş sınavı kriterlerinin incelendiği ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşlerinin değerlendirildiği nitel bir araştırmadır. Yıldırım (1999), nitel araştırmanın literatürüne bakıldığında birçok yazarın nitel araştırma için bir tanım yapmaktan kaçındığını, bunun nedeninin ise “nitel araştırma” kavramının bir şemsiye kavram olarak kullanıldığı için bu şemsiye altında yer alan birçok kavramın değişik disiplinlerle yakından ilişkili olmasından kaynaklandığını belirtmektedir. “Her ne kadar tüm bu yöntemleri, süreçleri ve özellikleri kapsayan bir tanım yapmak güç ise de “nitel araştırma”, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018). “Nitel araştırma ele aldığı çeşitli problemler konusunda genellenebilir ve sayılarla desteklenmiş sonuçlara ulaşmaya çalışırken, nitel araştırma bir olguyu derinliğine ve kendi ortamı ve sınırlılığını çerçevesinde açıklama çabası içindedir” (Yıldırım, 1999). “Pozitif bilimlerin genellemeye özgü nicel araştırma yönteminden farklı olarak nitel araştırma, insana özgü bireysel özelliklerin farklı ve derin doğasına odaklanır” (Baltacı, 2019). “Nitel araştırmaların en çok karşımıza çıkan yedi özelliği vardır. Bunlar; doğal ortama duyarlılık, araştırmacının katılımcı rolü, bütüncül yaklaşım, algıların ortaya konması, araştırma deseninde esneklik, tümevarımcı analiz ve nitel veridir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmanın kriter belirleme kısmında doküman analizi, bilim başkanları görüşlerinde ise içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye’deki lisansüstü müzik eğitimi veren üniversitelerin lisansüstü giriş sınavı ilan metinleri ve bu üniversitelerde eğitim vermekte olan müzik eğitimi bilim dalı başkanları oluşturmuştur. Araştırmada lisansüstü giriş sınavlarına ilişkin ilan metinleri incelenmiş olan üniversiteler ve görüşleri alınmış olan müzik eğitimi bilim dalı başkanlarına ilişkin bilgiler bu bölümde yer almaktadır.

3.2.1. Üniversitelerin Lisansüstü Sınav Kriterleri

Üniversitelerin ilan metinlerinde, araştırmannın problemine uygun olduğu tespit edilen lisansüstü giriş sınavı kriterlerine ait verdikleri tüm bilgiler, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 2. Üniversitelerin yüksek lisansa giriş kriterleri (1. Kısım)

Üniversiteler	ALES Baraj puanı	ALES puanı yüzdelik etkisi	Yabancı Dil Baraj puanı	Yabancı Dil Puanı yüzdelik etkisi	Not ortalaması baraj puanı	Not ortalaması yüzdelik etkisi
Necmettin Erbakan Üniversitesi	55	%50	50	%10	70	%20
Dokuz Eylül Üniversitesi	55	%50	-	-	-	%25
Van 100. Yıl Üniversitesi	60	%50	-	-	-	%20
Bursa Uludağ Üniversitesi	55	%50	-	-	59.16	%20
Gazi Üniversitesi	65	%55	25	%10	72 (2.8)	%10
Harran Üniversitesi	55	%50	-	-	-	%20
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	55	-	-	-	-	%50
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	55	%50	-	-	65	%30
Balıkesir Üniversitesi	60	%50	-	-	-	%25
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	55	%50	-	%10	65	%20
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	-	-	-	%10	60	%30
İnönü Üniversitesi	55	%50	-	%10	-	%20
Kastamonu Üniversitesi	55	-	-	-	-	-
Marmara Üniversitesi	55	%50	40	-	-	%20
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	55	%50	-	%10	-	%40
Mersin Üniversitesi	55	%50	-	-	70	%25
Muğla Üniversitesi	55	%50	-	-	65	%20
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	55	%60	-	%10	65	%30
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	55	%50	-	-	-	%30
Pamukkale Üniversitesi	60	%50	-	%10	-	%15
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	55	%50	-	-	55	%10
Trabzon Üniversitesi	55	%50	-	-	-	%30

Tablo 2'de üniversitelerin yüksek lisans müzik eğitime giriş kriterlerine ait verdikleri bilgiler görülmektedir. Tabloya göre üniversitelerin neredeyse tümünde ALES baraj puanının ve not ortalaması puanının yüzdelik etkisinin bulunduğu görülmektedir. Yabancı dil sınavları için baraj belirleyen ve bu puanların yüzdelik etkisinin olduğu üniversitelerin sayısı az olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3. Üniversitelerin yüksek lisansa giriş kriterleri (2. Kısım)

Üniversiteler	Bilim Sınavı Baraj puanı	Bilim Sınavı yüzdelik etkisi	Yazılı	Uygulama,	Performans	Başarı Baraj Puanı
Necmettin Erbakan Üniversitesi	50	%20	%35	%30	%35	60

Dokuz Eylül Üniversitesi	65	%25	%60	-	%40 (Sözlü)	
Van 100. Yıl Üniversitesi	50	%30	-	-	-	60
Bursa Uludağ Üniversitesi	-	%30	-	-	-	65
Gazi Üniversitesi	50	%25	%50	%50 mülakat	-	60
Harran Üniversitesi	60	%20	-	-	-	60
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	50	%50	-	-	-	60
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	60	%20	%60	%5 (portfolyo)	%35 (mülakat)	
Balıkesir Üniversitesi	50	%25	-	-	-	65
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	50	%20	-	-	-	
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	50	%60	-	-	-	60
İnönü Üniversitesi	-	%20	%50	Solfej-deşifre %15	%35	50
Kastamonu Üniversitesi	-	-	-	-	-	-
Marmara Üniversitesi	-	%20 Mülakat: %10	-	-	-	60
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	-	%40	Müzikal Analiz: %20 M.İ.O.Y. %20	Çalgı performans %20	-
Mersin Üniversitesi	-	Mülakat: %25	-	-	-	60
Muğla Üniversitesi	-	Yazılı: %30	-	-	-	60
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	-	-	-	-	-	-
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	50	%20	-	-	-	65
Pamukkale Üniversitesi	50	%25	-	-	-	65
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	50	Yazılı %30 Mülakat %10	-	-	-	60
Trabzon Üniversitesi	-	%20	-	-	-	60

- Tablodaki Yazılı, Uygulama ve Performans bölümleri kendi içerisinde %100'e tamamlanacak şekilde belirtilmektedir. Genel sınav etkisi olan sınav puan türü, Yazılı, Uygulama ve Performans alt başlıklarının üzerinde yer alan Bilim sınavı kriteridir.

Tablo 3'e göre yüksek lisans müzik eğitimi bulunan üniversitelerin çoğunda bilim sınavı puanının yüzdellik etkisi bulunmaktadır. Aynı zamanda başarı baraj puanı belirleyen üniversitelerin de sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bilim sınavı aşamalarının yüzdellik etkisinin bulunduğu üniversitelerin ise az sayıda olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Üniversitelerin doktora giriş kriterleri (1. Kısım)

Üniversiteler	ALES Baraj puanı	ALES puanı yüzdelik etkisi	Yabancı Dil Baraj puanı	Yabancı Dil Puanı yüzdelik etkisi	Not ortalaması baraj puanı	Not ortalaması yüzdelik etkisi
Necmettin Erbakan Üniversitesi	60	%50	55	%10	75	%20
Van 100. Yıl Üniversitesi	70	%50	55	-	-	YL: %15 Lisans: %15
Bursa Uludağ Üniversitesi	55	%50	55		59.16	%20

Gazi Üniversitesi	70	%55	55	%10	81.33 (3.2)	%10
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	60	%50	55	-	-	%25
Balıkesir Üniversitesi	65	%50	55	%10	-	%20
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	55	%50	55	%15	75	%10
İnönü Üniversitesi	60	%50	55	%10	-	Lisans: %10 YL: %10
Marmara Üniversitesi	60	%50	55	-	-	%20
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	55	%50	55	%10	-	%20
Pamukkale Üniversitesi	65	%50	55	%10	-	%15
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	60	%50	55	%10	-	%10
Trabzon Üniversitesi	55	%50	55	-	-	Lisans %10 YL: %20

Tablo 4’te doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin giriş kriterleri için belirledikleri baraj puanlarının ve yüzdeler etkilerin dağılımına yer verilmektedir. Buna göre üniversitelerin tümünde ALES baraj puanı, ALES puanının yüzdeler etkisi, yabancı dil baraj puanı ve not ortalaması puanının yüzdeler etkisi bulunmaktadır. Yabancı dil baraj puanının tüm üniversitelerde 55 puan olarak belirlendiği görülmektedir.

Tablo 5. Üniversitelerin doktora giriş kriterleri (2. Kısım)

Üniversiteler	Bilim Sınavı Baraj puanı	Bilim Sınavı yüzdeler etkisi	Yazılı	Uygulama	Performans	Başarı Baraj Puanı
Necmettin Erbakan Üniversitesi	50	%20	%35	%30	%35	60
Van 100. Yıl Üniversitesi	50	%20	-	-	-	65
Bursa Uludağ Üniversitesi	-	%30	-	-	-	70
Gazi Üniversitesi	60	%25	%50	%50 mülakat	-	60
On Dokuz Mayıs Üniversitesi	50	%25	-	-	-	65
Balıkesir Üniversitesi	-	%20	-	-	-	70
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	50	%15	Bilim S.: %15 Mülakat: %10	-	-	-
İnönü Üniversitesi	-	%20	%40	Dosya sunumu: %10 Solfej-deşifre: %15	%35	60
Marmara Üniversitesi	-	%15	-	Mülakat: %15	-	70
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	-	%20	%50	Müzikal Analiz: %25	Çalgı Performansı %25	65
Pamukkale Üniversitesi	50	%25	-	-	-	70
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	50	-	Yazılı %20	Mülakat %10	-	65
Trabzon Üniversitesi	-	%20	-	-	-	70

- Tablodaki Yazılı, Uygulama ve Performans bölümleri kendi içerisinde %100’e tamamlanacak şekilde belirtilmektedir. Genel sınav etkisi olan sınav puan türü, Yazılı, Uygulama ve Performans alt başlıklarının üzerinde yer alan Bilim sınavı kriteridir.

Tablo 5'te doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin giriş kriterleri için belirledikleri puanlar ve yüzdelik etkileri yer almaktadır. Tabloya göre üniversitelerin biri hariç tümünde bilim sınavlarından alınan puanların yüzdelik etkisinin olduğu ve başarı baraj puanı bulunduğu görülmektedir. Performans sınavı puanlarının yüzdelik etkisi ise az sayıda üniversitede bulunmaktadır.

3.2.2. Müzik eğitimi bilim dalı başkanları demografik bilgileri

Araştırmada görüşleri alınan müzik eğitimi bilim dalı başkanlarına ait demografik bilgiler aşağıda verilmektedir.

Tablo 6. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının demografik bilgilerinin dağılımı

Cinsiyet	f	%	Yaş	f	%	Eğitim Düzeyi	f	%
Kadın	6	%37,5	35-40	-	-	Doktora	16	%100
Erkek	10	%62,5	41-45	7	%43,75	Sanatta Yeterlilik	-	-
-	-	-	46-50	6	%37,5	-	-	-
-	-	-	51-55	3	%18,75	-	-	-
-	-	-	56-60	-	-	-	-	-
-	-	-	61-65	-	-	-	-	-
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarına ait demografik bilgilerin bulunduğu tabloya göre, çoğu bilim dalı başkanının erkek olduğu; bilim dalı başkanlarının yaşlarının 41-55 yaş arasında olduğu; bütün bilim dalı başkanlarının eğitim seviyesinin doktora olduğu görülmektedir.

“Görüşme yapmak üzere, amaçlı örnekleme (purposeful sampling) yolu izlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemleri tam anlamıyla nitel araştırma süreci içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2000, 69). Bu örneklemede seçim için önemli olduğu düşünülen ölçütler belirlenir. Bu ölçütlere göre seçilen örneklemin, araştırma evrenini bütün nitelikleri ile temsil edebildiği düşünülür” (Tavşancıl ve Aslan, 2001, 56; akt; Bülbül, 2003).

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Doküman İncelemesi Seçim Ölçütleri

Seçme Ölçütleri	Dışlama Ölçütleri
Müzik eğitimi bilim dalına yönelik lisansüstü program olması	Müzik eğitimi lisans programı olmasına rağmen lisansüstü program olmaması, Müzik bilimleri, Müzikoloji v.b. alanlar
İlan metinlerinin ulaşılabilir olması	İlan Metinlerinin olmaması
Yüzdelik puan dilimlerinin belirtilmesi	Belirtilmemesi
ALES puanları	Belirtilmemesi
Not ortalaması puanları	Belirtilmemesi
Yabancı dil puanları	Belirtilmemesi
Bilim sınavı puanları	Belirtilmemesi
Alan sınavına yönelik yazılı sınav içeriği	Belirtilmemesi
Alan sınavına yönelik sözlü, performans, uygulama sınav içeriği	Belirtilmemesi

Şekil 1. Araştırmanın PRISMA akış diyagramı

Yukarıdaki veriler incelendiğinde araştırmada doküman incelemesine dahil edilen 22 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin hepsinde müzik eğitimi bilim dalı lisansüstü programı vardır; hepsinde yüksek lisans müzik eğitimi programı bulunurken, 13'ünde doktora müzik eğitimi programı bulunmaktadır. Müzik eğitimi lisans programı olmasına rağmen lisansüstü programı olmayan üniversitelere ve müzik bilimleri, müzikoloji v.b. alanlara ait veriler araştırma kapsamına alınmamış ve incelenmemiştir. Lisansüstü müzik eğitimi bulunan 22 üniversitenin her birinin internet sitesinde lisansüstü giriş sınavı ilan metinlerine ulaşılmıştır. Araştırmada belirlenen giriş kriterlerine ait bilgilerin üniversitelerin ilan metinlerinde yer aldığı görülmüştür.

3.3.2. Görüşme Formu

Görüşme formu araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olacak şekilde oluşturulmuştur. Araştırmacı ilk önce 20 soruluk bir soru havuzu oluşturmuştur. Daha sonra sorular alan uzmanlarına gönderilmiştir. Alan uzmanları dönütlerinden sonra 7 soruluk son şeklini almıştır.

Soruların 4 tanesi yapılandırılmış seçenekli sorular olup, 3 tanesi açık uçlu yapılandırılmamış soru tekniğinden oluşmaktadır. Genel olarak bakıldığında görüşme formu “yarı yapılandırılmış görüşme” tekniği halini almıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde yanıtlayıcı, araştırmacı tarafından soruları kısmen düzeltme, düzenleme hakkına sahiptir; sorgulayan ve yanıtlayan birlikte bazı soruları yeniden düzenleyebilirler (Sönmez & Alacapınar, 2018). Karasar (2019) yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin, yapılandırılmamış görüşme tekniği kadar katı ve yapılandırılmamış görüşme tekniğinde olduğu gibi görüşmeciye büyük hareket serbestisi verecek esnek olmadığından, iki uç arasında yer aldığını belirtmektedir.

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu Ek-1’de verilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada araştırmacı tarafından araştırmanın örneklemini oluşturan üniversitelerin lisansüstü müzik eğitimi giriş sınavı yönetmelikleri internet üzerinden incelenerek veriler toplanmıştır. Aynı zamanda araştırmacı tarafından hazırlanmış olan görüşme formu ile, öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır.

Veriler 2022-2023 Haziran-Eylül ayları arasında ilan edilmiş olan lisansüstü eğitim sınavlarından sonra toplanmıştır.

3.4.1. Araştırma Süreci

Öncelikle araştırmada doküman analizi kriterleri belirlendikten sonra Türkiye’de lisansüstü müzik eğitimi bulunan 22 üniversitenin sınav kriterleri incelenmiştir. İncelemeler; ALES puanlarının, not ortalaması puanlarının, yabancı dil puanlarının, bilim sınavı puanlarının dağılımı ile; yazılı ve sözlü, performans, uygulama sınav içeriklerinin, belirtilen alan dışı ve alan içi kontenjanların dağılımının incelenmesi şeklinde tamamlanmıştır. Daha sonra elde edilen veriler neticesinde görüşme formu son halini aldıktan sonra araştırma kapsamındaki lisansüstü müzik eğitimi bulunan 22 üniversitenin müzik eğitimi bilim dalı başkanlarına telefon ve mail yoluyla ulaşılmaya çalışılmış ve 16 bilim dalı başkanı ile görüşme tamamlanmıştır.

Şekil 2. Araştırma süreci

3.5. Verilerin Analizi

Üniversitelerin sınav kriterleri doküman analizi yöntemi ile toplanıp, veriler yüzde frekans analiz yöntemi ile hesaplanmıştır.

Üniversitelerin ilan metinleri incelendiğinde, çoğunluğun ALES, yabancı dil ve not ortalaması ile ilgili yüzdelerik bilgilere ilan metinlerinde yer verdikleri görülmüştür. Bilim sınavı, yazılı sınav, sözlü performans uygulama sınavına ait yüzdelerik bilgiler ise bazı üniversitelerin ilan metinlerinde belirtilmiştir. Tüm bu seçilen kriterlere göre doküman incelemesi, yüzde frekans analiz yöntemi ile yapılmıştır. “Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir” (Wach, 2013; akt; Kıral, 2020). “Hangi dokümanların önemli olduğu ve veri kaynağı olarak kullanılabilceği araştırma problemiyle yakından ilgilidir” (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Doküman analizi bu araştırmadaki gibi “nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte kullanıldığında “verinin çeşitlendirilmesi” (data triangulation) amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliğini önemli ölçüde arttıracaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri ise, betimsel analiz, yüzde ve frekans analizi ile analiz edilmiştir. Bilim dalı başkanlarının *yarı yapılandırılmış* sorulara verdikleri cevapların analizi için ise tematik analiz kullanılmıştır. “Tematik analiz, verilerdeki örüntüleri (temaları) belirleme, analiz etme ve raporlama için kullanılan bir yöntemdir. Tematik analiz, veri setinizi en küçük boyutlarda düzenlemenizi ve derinlemesine (zengin) betimlemenizi sağlar” (Braun & Clarke, 2019). “Tematik analiz, herhangi bir belirli teorik çerçeveden bağımsızdır, bu nedenle araştırmacılara analizlerine herhangi bir paradigmayı uygulama esnekliği sağlar. Kuramsal kısıtlamalardan kurtulmak, tematik analizi, her düzeydeki araştırmacıya açık, nitel araştırmanın daha basit ve daha erişilebilir metodolojilerinden biri haline getirir” (Miller, 2023).

Temalar belirlendikten sonra elde edilen temalara yönelik betimsel analiz gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz; verilerin ayrıntıya ya da kuramcaya dayalı değil, olduğu gibi gösterildiği, betimlendiği, anlatıldığı bir irdelemedir (Sönmez & Alacapınar, 2018). Elde edilen veriler önceden belirlenmiş temalara göre sistematik ve açık bir biçimde betimlenir, sonrasında bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve neden-sonuç ilişkileri irdelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Wolcott (1994), betimleyici anlatımın kaldıramayacağı kadar ağır olan analitik veya yorumlayıcı çabalarla aşırıya kaçmaktansa, özellikle ilk taslaklarda betimleyici ayrıntıların aşırıya kaçmasının tercih edildiğini belirtmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın çalışma planındaki problem ve alt problemler paralelinde, her alt probleme ilişkin verilerden elde edilen bulgular tablolar haline getirilerek, tablolara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Müzik Eğitimi Lisansüstü Eğitimin Üniversitelere Göre Yüksek Lisans/Doktora Dağılımına İlişkin Bulgular

4.1.1. Türkiye’deki üniversitelerde bulunan lisansüstü müzik eğitimi yüksek lisans ve doktora programlarının dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 6. Türkiye’de lisansüstü müzik eğitimi bulunan üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programlarının dağılımı

Lisansüstü Eğitim	f	%
Yüksek Lisans	22	%84,61
Doktora	13	%49,99
Toplam	26	%100

Tablo 6’ya göre Türkiye’de 26 üniversitede müzik öğretmenliği lisans programı bulunmaktadır. Bu üniversitelerin büyük çoğunluğunda yüksek lisans programı olduğu görülmektedir. Ancak lisans programı olan üniversitelerin yarısında doktora programı mevcuttur.

4.1.2. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki ALES puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 7. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki ALES puanının yüzdelerik etkisine ilişkin bulguların dağılımı

Yüksek lisans ALES puanının yüzdelerik etkisi	f	%
%50	17	%77,27
%60	1	%4,54
%55	1	%4,54
-	3	%13,63
Toplam	22	%100

Tablo 7’de üniversitelerin müzik eğitimi yüksek lisansa giriş sınavında ALES puanının yüzdelerik etkisine dair verdikleri bilgilerin dağılımı yer almaktadır. Tabloya göre ALES puanının %50’sinin etkili olduğu üniversitelerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. ALES puanının %60’ının ve %55’inin etkili olduğu üniversitelerin azınlıkta olduğu tespit edilmektedir.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde de görüldüğü üzere ALES puanının %50'den az olmaması koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı senatolar tarafından belirlenmektedir (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016). Türkiye'deki üniversitelerin de YÖK'ün bu kararına uygun olarak ALES puanının etki oranını %50'den az seviyede tutmadıkları görülmektedir.

Tablo 8. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki ALES puanının yüzdeler etkisine ilişkin bulgular

Doktora ALES puanının yüzdeler etkisi	<i>f</i>	%
%55	12	%92,30
%50	1	%7,69
Toplam	13	%100

Tablo 8'de doktora sınavlarında ALES puanının %55'inin etkili olduğu üniversitelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Buna karşılık ALES puanının %50'sinin etkili olduğu yalnızca 1 üniversite bulunmaktadır. Üniversitelerin çoğunluğunda yüksek lisans düzeyinde ALES puanının %50'sinin etkili olduğu, doktora düzeyinde ise %55'inin etkili olduğu görülmektedir. Tabloda görülen bu tespitlere göre yüksek lisans sınavlarında doktora sınavlarına göre %5 oranda daha az etkili olan ALES puanının yerine adayın lisans not ortalamasının, bilim sınavı puanının ya da yabancı dil puanının %5 daha fazla etki ettiği söylenebilmektedir.

Tablo 9. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki ALES baraj puanına ilişkin bulgular

Yüksek lisans ALES baraj puanı	<i>f</i>	%
55	17	%77,27
60	3	%4,54
65	1	%4,54
-	1	%4,54
Toplam	22	%100

Tabloda üniversitelerin lisansüstü eğitime giriş kriterleri için belirlemiş olduğu ALES baraj puanları yer almaktadır. Buna göre Türkiye'de yüksek lisans müzik eğitimi bulunan çoğu üniversitede ALES baraj puanının 55 puan olduğu görülmektedir. Ayrıca sayıca az üniversitede 60 ve 65 puan barajının olduğu da görülmektedir. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne göre; lisansüstü eğitime girişteki ALES baraj puanı, 55'ten düşük olmamak üzere, üniversite senatoları tarafından belirlenebilmektedir (Bilen, 2020).

Tablo 10. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki ALES baraj puanına ilişkin bulgular

Doktora ALES baraj puanı	<i>f</i>	%
60	5	%38,46
55	4	%30,76

70	2	%15,38
65	2	%15,38
Toplam	13	%100

Tabloda üniversitelerin belirlemiş olduğu doktora girişte ALES baraj puanına ilişkin bulgulara yer verilmektedir. Tabloya göre bütün üniversitelerde ALES baraj puanının olduğu ve bu puanın 55-70 puan arasında olduğu görülmektedir. Bu puanlar içinde sayıca daha fazla üniversitenin tercih ettiği puanın 60 puan olduğu ortaya çıkmaktadır. Nitekim ALES baraj puanının 55 puan olduğu üniversitelerin de olduğu görülmektedir. Yüksek lisans programlarında çoğu üniversite, ALES baraj puanını 55 puan olarak belirlemektedir; buna karşılık doktora programlarında bu puanın 55-70 puan arasında değişkenlik gösterdiği ortaya çıkmaktadır.

Doktora girişte adayın seçilmesinde belirleyici bir rolü olan ALES baraj puanının üniversitelere göre çeşitlilik gösterdiği ve bu sebeple doktora adaylarının eğitimlerine devam etmek istedikleri üniversitelerin lisansüstü eğitime giriş ilan metinlerini mutlaka incelemeleri gerektiği, buna göre başvuru yapmaları gerektiği düşünülmektedir.

4.1.3. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki not ortalaması puanı yüzdeler dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 11. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki not ortalaması puanının yüzdeler etkisine ilişkin bulgular

Lisans not ortalaması puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	%
%20	8	%36,36
%30	5	%22,72
%25	3	%13,63
%10	2	%9,09
%50	1	%4,54
%40	1	%4,54
%15	1	%4,54
-	1	%4,54
Toplam	22	%100

Tablo 11’de üniversitelerin belirlemiş olduğu, yüksek lisans adaylarının lisans not ortalamalarının genel başarı puanlarına etki ettiği yüzdeler oranlar görülmektedir. Buna göre üniversitelerin çoğunluğunda lisans not ortalamasının %20’sinin etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Lisans not ortalamasının %40-%50 oranda etki ettiği üniversitelerin azınlıkta olduğu tespit edilmektedir. Üniversitelerde lisans not ortalamasının çoğunlukla; daha çok %20 ve %30 oranlarında etki ettiği bulgularına ulaşılmaktadır.

Bu bulgulara göre yüksek lisans adayının lisans dönemindeki başarısının, yüksek lisans sınavlarında lehine etkisi olacağı söylenebilmektedir. Buna karşılık bu etkinin Türkiye’deki üniversitelerde %40’tan daha az oranda etkili olacağı da ortaya çıkmaktadır.

Tablo 12. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki not ortalaması puanının yüzdeler etkisine ilişkin bulgular

Yüksek lisans not ortalaması puanı	<i>f</i>	%	Lisans/yüksek lisans not ortalaması	lisans not	<i>f</i>	%
yüzdeler etkisi			yüzdeler etkisi			
%20	5	%38,46	%35		1	%7,69
%10	3	%23,07	%30		1	%7,69
%25	1	%7,69	%20		1	%7,69
%15	1	%7,69	Ara Toplam		3	%23,07
Toplam	13	%100	Toplam		13	100

* *Lisans/yüksek lisans not ortalaması yüzdeler etkisi olan üniversiteler*

Tabloda üniversitelerin belirlemiş olduğu doktora adaylarının yüksek lisans not ortalamalarının yüzdeler etkileri görülmektedir. Türkiye’de doktora düzeyinde müzik eğitimi bulunan çoğu üniversitede yüksek lisans not ortalamasının %20’sinin etkili olduğu tespit edilmektedir. %10 oranda etkili olduğu üniversitelerin de bulunduğu görülmektedir. Sayıca az üniversitede belirlenen yüzdeler etkilere bakıldığında ise; %15 ve %25 oranlarının olduğu ortaya çıkmaktadır.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nde not ortalamasının lisansüstü öğrenci alımlarındaki etkisi hakkında; “Yükseköğretim kurumları yüksek lisans programlarına yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebileceği gibi ALES puanına ek olarak lisans not ortalaması, yazılı olarak yapılacak bilimsel değerlendirme ve/veya mülakat sonucunu da değerlendirmeye alabilir.” maddesi bulunurken, ALES puanında olduğu gibi yüzdeler etki için bir alt sınır koyulmamakla birlikte bu kararın senatolara bırakıldığı bilinmektedir (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016).

Bu bilgilere ek olarak 3 üniversitede hem yüksek lisans not ortalamasının hem de lisans not ortalamasının yüzdeler etkisinin olduğu bilinmektedir.

*Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde yüksek lisans not ortalamasının %15’inin, lisans not ortalamasının %15’inin etkili olduğu,

*İnönü Üniversitesi’nde yüksek lisans not ortalamasının %10’unun, lisans not ortalamasının %10’unun etkili olduğu;

*Trabzon Üniversitesi’nde yüksek lisans not ortalamasının %20’sinin, lisans not ortalamasının ise %15’inin etkili olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki not ortalaması baraj puanına ilişkin bulgular

Lisans not ortalaması baraj puanı	<i>f</i>	%
65	4	%18,18
70	2	%9,09
72	1	%4,54
60	1	%4,54
59.16	1	%4,54
55	1	%4,54
-	12	%54,54
Toplam	22	%100

Lisansüstü eğitime giriş kriterlerinden diploma baraj puanına ilişkin bulgulara Tablo 13'te yer verilmektedir. Diploma baraj puanlarının 55-72 arasında olduğu, üniversitelerin en çok tercih ettiği baraj puanının ise 65 puan olduğu görülmektedir. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde diploma baraj puanına ilişkin bir madde yer almamaktadır. Yüksek lisans müzik eğitimi bulunan üniversitelerin çoğunda ise diploma baraj puanının olmadığı ortaya çıkmaktadır. Üniversitelerin bu kararlarına göre adayların lisansüstü eğitime giriş sınavlarında, lisans dönemlerindeki başarı puanlarını yüzdelik etkiye bağlamaları, öğrencilerin alan bilgisini en çok edindikleri 4 yıllık lisans dönemindeki başarılarının etkisini zayıflattığı düşünülmektedir.

Tablo 14. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki not ortalaması baraj puanına ilişkin bulgular

Yüksek lisans not ortalaması baraj puanı	<i>f</i>	%
75	2	%15,38
81.33	1	%7,69
59.16	1	%7,69
-	9	%69,23
Toplam	13	%100

Tablo 14'te doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerdeki yüksek lisans diploma baraj puanlarına yer verilmektedir. Lisans diploma baraj puanındaki çeşitliliğin burada olmadığı göze çarpmaktadır. Baraj puanı bulunan üniversitelerin yarısında baraj puanının 75 puan olduğu; 81.33 baraj puanının ve 59.16 baraj puanının bulunduğu üniversitelerin sayıca az olduğu görülmektedir. Yüksek lisans düzeyinde olduğu gibi doktora düzeyinde de diploma baraj puanı olmayan üniversiteler çoğunluktadır.

“Not ortalaması (diploma) puanının lisansüstü eğitim sınavlarındaki yüzdelik etkisine ilişkin bulgular” tablosunda bazı üniversitelerde lisans diploma puanının da doktora adaylarının başarı puanlarına yüzdelik etki ettiği bulgusu ortaya çıkmaktadır. Bu üniversitelerde doktora

adaylarının lisans diplomalarında baraj puanı aramamalarının fakat lisans diploma puanlarının yüzdelerik etkisinin olmasının, adayların lehine bir durum olduğu düşünölmektedir.

4.1.4. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki yabancı dil puanı yüzdelerik dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 15. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki yabancı dil puanının yüzdelerik etkisine ilişkin bulgular

Yüksek lisans yabancı dil puanı yüzdelerik etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%10	8	%36,36
-	14	%63,63
Toplam	22	%100

*İlan metinlerinde "varsa" ifadesini kullanan üniversiteler.

Tablo 15'te üniversitelerde geçerli olan, adayların yüksek lisansa girişte yabancı dil puanlarının yüzdelerik etkisine ilişkin bulgular yer almaktadır. Yabancı dil puanının yüzdelerik etkisinin olmadığı üniversitelerin sayıca fazla olduğu görölmektedir. Buna rağmen, yabancı dil puanının %10'unun etkili olduğu üniversitelerin de bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Yüksek lisans adayının yabancı dil bilgisini ölçecek sınavlardan (YDS, YÖKDİL, TOEFL vb.) alacakları puanların çoğu üniversitede yüzdelerik etkisinin olmaması, adayların bu tür sınavlara ağırlık vermeyeceklerini düşöndürtmektedir.

*Bolu Üniversitesi: "Yabancı dil puanı ön koşul olmayan programlara da varsa adayların yabancı dil puanları değeriendirme aşamasında %10 katkı sağlayacaktır."

*Nevşehir Hacı Bektaş-ı Veli Üniversitesi: "Tezli Yüksek Lisans Programına başvuran adaylardan yabancı dil şartı aranmamakta olup, adayların yabancı dil puanı var ise başvuru esnasında belgelerini sisteme yüklemeleri halinde yabancı dil puanının %10'u puanlamaya eklenerek sıralama yapılacaktır."

*İnönü Üniversitesi: "Diğer tezli yüksek lisans programları için yabancı dil puanı zorunlu olmamakla birlikte adayın yabancı dil puanı ile başvurusu durumunda %10 değeriendirmeye katılır. Doktora programları için yabancı dil puanı zorunlu olup, en az 55 puan olması gerekir."

Yukarıda bilgileri verilen üniversiteler her ne kadar baraj puanı olarak yabancı dil puanını belirtmeseler de sınavın genel toplamına göre yüzdelerik etki olarak kullanacakları ilan metinlerinden anlaşölmaktadır.

Tablo 16. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki yabancı dil puanının yüzdelerik etkisine ilişkin bulgular

Doktora yabancı dil puanı yüzdellik etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%10	7	%53,84
%15	1	%7,69
-	5	%38,46
Toplam	13	%100

Tablo 16’da çoğu üniversitede, doktora adaylarının yabancı dil puanlarının, giriş sınavlarında %10 etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı zamanda %15’inin etkili olduğu yalnızca 1 üniversite bulunmaktadır. Yabancı dil puanının yüzdellik etkisinin olmadığı üniversitelerin de sayıca fazla olduğu ortaya çıkmaktadır.

Alanında lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamlamış olan ve kendini akademik alanda daha fazla geliştirmek isteyen doktora adaylarının yabancı dil seviyesinin ve dolayısıyla yabancı dil sınav puanının yüksek olması beklenmektedir. Buna göre üniversitelerdeki bu yüzdellik etkilerin adayların lehine olacağı düşünülmektedir.

Tablo 17. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki yabancı dil baraj puanına ilişkin bulgular

Yüksek lisans yabancı dil baraj puanı	<i>f</i>	<i>%</i>
50	1	%4,54
40	1	%4,54
25	1	%4,54
-	19	%86,36
Toplam	22	%100

Tabloda yüksek lisans müzik eğitimi bulunan üniversitelerin belirlemiş olduğu yabancı dil baraj puanları yer almaktadır. Tabloya göre üniversitelerin çoğunda yabancı dil baraj puanı bulunmamaktadır. Baraj puan belirleyen üniversitelerde ise puanların 25, 40 ve 50 puan olduğu görülmektedir. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nde de yüksek lisans düzeyinde yabancı dil puanı şartına ilişkin bir madde bulunmamaktadır (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016).

Genel olarak müzik eğitimi bilim dallarının yüksek lisans yabancı dil politikalarının, öğrencinin yabancı dil yeteneğini yüksek lisans süresi içerisinde geliştirmesinin, müzik eğitimi araştırmaları için bir engel taşımadığı yönünde olduğu düşünülmektedir.

Tablo 18. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki yabancı dil baraj puanına ilişkin bulgular

Doktora yabancı dil baraj puanı	<i>f</i>	<i>%</i>
55	13	%100
Toplam	13	%100

Tablo 18’de doktora adaylarının yabancı dil baraj puanlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre Türkiye’de doktora müzik eğitimi bulunan tüm üniversitelerde yabancı

dil baraj puanının 55 puan olduğu görülmektedir. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği Madde 16: “Doktora programına öğrenci kabulünde anadilleri dışında Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezî yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 55 puan veya ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltilmesine üniversite senatoları tarafından karar verilir” (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016).

Yüksek lisans mezunu olan ve akademik alanda çalışmalar yapmış ve yapacağı düşünülen doktora adaylarının, müzik alanında dünyadaki gelişmeleri takip edebilmeleri adına, özellikle İngilizce seviyelerinin iyi olması gerektiği, bu yüzden de tüm üniversitelerin yabancı dil baraj puanı koymalarının tutarlı olduğu düşünülmektedir.

4.1.5. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki bilim sınavı puanı yüzdeler dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 19. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki bilim sınavı puanının yüzdeler etkisine ilişkin bulgular

Yüksek lisans bilim sınavı puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%20	7	%31,81
%25	4	%18,18
%30	2	%9,09
%60	1	%4,54
%50	1	%4,54
-	7	%31,81
Toplam	22	%100

Tablo 19’da üniversitelerin adayların alan bilgisini ölçmeye yönelik yapmış oldukları bilim sınavının yüzdeler etkisine ilişkin bulgulara yer verilmektedir. Adayların bilim sınavı puanlarının %20’sinin etkili olduğu üniversitelerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Buna karşılık bilim sınavı puanlarının yüzdeler etkisinin olmadığı üniversitelerle eşit sayıda olduğu ortaya çıkmaktadır. %25-%50 yüzdeler etkisi olan üniversitelerin de olduğu fakat az sayıda oldukları görülmektedir.

Adayların müzik alanında bilgi birikimlerinin olduğu göz önünde bulundurularak, yüksek lisans bilim sınavı için de ön hazırlık yapmaları gerektiği bilinmektedir. Buna karşılık adayın bilim sınavından aldığı puanın genel olarak %20’sinin başarı puanına etkisi olması ve

birçok üniversitede de yüzdellik etkisinin olmaması, adayın bilim sınavı ön hazırlığı adına olumsuzluklara yol açacağı düşünülmektedir.

Tablo 20. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki bilim sınavı puanının yüzdellik etkisine ilişkin bulgular

Doktora bilim sınavı puanı yüzdellik etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%20	6	%46,15
%25	3	%23,07
%15	2	%15,38
%30	1	%7,69
-	1	%7,69
Toplam	13	%100

Tabloda doktora adaylarının üniversitelerin yapmış olduğu bilim sınavından aldıkları puanların başarı puanlarına olan yüzdellik etkileri görülmektedir. Tabloya göre bilim sınavı puanının, yüksek lisans bilim sınavında olduğu gibi, %20'sinin etkili olduğu üniversitelerin çoğunlukta olduğu söylenebilmektedir. %15'inin etkili olduğu üniversitelerin sayıca çok daha az olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bilgilere ek olarak yalnızca 1 üniversitede bilim sınavı puanının %30'u etkili olmaktadır.

Yüksek lisans bilim sınavında da görüldüğü gibi adayların bilim sınavlarına çalışmak için motive olmaları gerektiği düşünülmektedir. Fakat üniversitelerin lisansüstü giriş kriterleri ilan metinlerinde karşılaştıkları yüzdellik değerlerin, adayların çalışma motivasyonlarında düşüşe yol açacağı düşünülmektedir.

Tablo 21. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki bilim sınavı baraj puanına ilişkin bulgular

Yüksek lisans bilim sınavı baraj puanı	<i>f</i>	<i>%</i>
50	10	%45,45
60	2	%9,09
65	1	%4,54
-	9	%40,90
Toplam	22	%100

Üniversitelerdeki yüksek lisans bilim sınavı baraj puanlarına Tablo 21'de yer verilmektedir. Bilim sınavı baraj puanı belirleyen üniversiteler arasında baraj puanının 50 puan olduğu üniversiteler çoğunlukta. Aynı zamanda baraj puanını 60 ve 65 puan olarak belirleyen üniversitelerin bulunduğu ve sayıca az olduğu görülmektedir.

Adayın müzik eğitimi alanında lisansüstü eğitime devam edecek olmasının alanında bilgili olmasını gerektirdiği düşünülmektedir. Buna göre müzik eğitimi alanındaki bilgisini

ölçecek olan bilim sınavı (yazılı ve sözlü, performans, uygulama) için belirli bir baraj puanı konmasının, lisansüstü eğitimin niteliğini arttıracığı düşünülmektedir.

Tablo 22. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki bilim sınavı baraj puanına ilişkin bulgular

Doktora bilim sınavı baraj puanı	<i>f</i>	<i>%</i>
50	6	%46,15
60	1	%7,69
-	6	%46,15
Toplam	13	%100

Tablo 22’de üniversitelerin belirlemiş olduğu doktora bilim sınavı baraj puanları yer almaktadır. Buna göre karşımıza iki bulgu çıkmaktadır; ilk olarak doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin %46’sında bilim sınavı baraj puanı bulunmamaktadır. İkinci olarak baraj puanı belirlemiş olan üniversitelerin büyük çoğunluğunun baraj puanını 50 puan olarak belirlediği, yalnızca 1 üniversitenin bilim sınavı baraj puanını 60 puan olarak belirlediği görülmektedir. Üniversitelerin neredeyse yarısında doktora bilim sınavı baraj puanının bulunmamasının, adayların baraj puanı bulunan diğer kriterlere ağırlık vermelerine ve dolayısıyla müzik bilgi ve becerilerini ölçecek bilim sınavına ağırlık vermemelerine sebep olabileceği düşünülmektedir.

4.1.6. Müzik eğitimi lisansüstü yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınav puanının yüzdeler dağılımına ve sınav içeriklerine ilişkin bulgular

Tablo 23. Müzik eğitimi yüksek lisans yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınav puanının yüzdeler etkilerine ilişkin bulgular

Yazılı sınav puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>	Sözlü, performans, uygulama sınav puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%60	2	%9,09	%35	3	%4,54
%40	2	%9,09	%20	2	%9,09
%50	2	%9,09	%50	1	%4,54
%35	1	%4,54	%40	1	%4,54
-	-	-	%30	1	%4,54
-	-	-	%15	1	%4,54
-	-	-	%5	1	%4,54
-	15	%68,18	-	12	%54,54
Toplam	22	%100	Toplam	22	%100

Üniversitelerin belirlemiş olduğu yüksek lisans yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavlarının yüzdeler etkilerine ilişkin bulguların yer aldığı tabloya göre, yazılı sınav puanının yüzdeler etkisinin olmadığı üniversiteler, sözlü, performans, uygulama sınavı puanının yüzdeler etkisinin olmadığı üniversitelere göre sayıca daha fazladır. Yazılı sınav puanının %40 ve daha fazla etkisinin olduğu üniversitelerin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Sözlü, performans, uygulama sınavında ise puanların %35'inin yüzdeler etkisinin olduğu üniversiteler çoğunluktadır.

Tabloya göre üniversitelerde genel anlamda sözlü, performans, uygulama sınavından alınacak puanların yazılı sınav puanına göre daha etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Müzik alanının bir performans alanı olduğu göz önünde bulundurularak, bu bulgunun tutarlı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 24. Müzik eğitimi doktora yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınav puanının yüzdeler etkilerine ilişkin bulgular

Yazılı sınav puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	%	Sözlü, performans, uygulama sınav puanı yüzdeler etkisi	<i>f</i>	%
%50	2	%15,38	%10	3	%23,07
%40	1	%7,69	%35	2	%15,38
%35	1	%7,69	%25	2	%15,38
%20	1	%7,69	%15	2	%15,38
-	-	-	%30	1	%7,69
-	-	-	%50	1	%7,69
-	8	%61,53	-	2	%15,38
Toplam	13	%100	Toplam	13	%100

Tablo 24'te doktora yazılı ve sözlü, performans, uygulama sınav puanlarının yüzdeler etkileri yer almaktadır. Bulgulara göre doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin yarısından çoğunda (%61) yazılı sınav puanının yüzdeler etkisi bulunmamaktadır. Sözlü, performans, uygulama sınavında ise üniversitelerin büyük çoğunluğunda puanların yüzdeler etkisinin olduğu görülmektedir. Yüzdeler etkilere bakıldığında ise yazılı sınav puanının %50'sinin etkili olduğu üniversitelerin; sözlü, performans, uygulama sınav puanının ise %10'unun etkili olduğu üniversiteler çoğunluktadır. Sözlü, performans, uygulama sınav puanlarında %10-%35 arasında yüzdeler etkinin belirlendiği üniversiteler sayıca fazladır.

Daha önce belirtildiği gibi doktora düzeyinde de müzik alanının solfej-deşifre, ezgi tekrarı, ritim tekrarı, ses tekrarı, çalgı-şan performansı gibi alanlarında adayın başarılı olmasının önemli olduğu söylenebilmektedir.

4.1.7. Müzik eğitimi lisansüstü sınavlarındaki başarı baraj puanının yüzdeler dağılımına ilişkin bulgular

Tablo 25. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki genel başarı baraj puanına ilişkin bulgular

Yüksek lisans başarı baraj puanı	<i>f</i>	%
60	11	%49,99
65	4	%18,18
50	1	%4,54

-	6	%27,27
Toplam	22	%100

Tablo 25'te üniversitelerin belirlemiş olduğu yüksek lisans müzik eğitime giriş kriterlerinin değerlendirilmesinde adayın başarılı sayılması için gerekli olan baraj puanları yer almaktadır. Tabloya göre üniversitelerin büyük çoğunluğunda başarı baraj puanı bulunmaktadır. Üniversitelerin %50'sinde baraj puanının 60 puan olduğu görülmektedir. Baraj puanının 65 puan olduğu üniversitelerin azınlıkta olduğu görülmektedir. Baraj puanının 50 puan olduğu ise yalnızca bir üniversite bulunmaktadır.

Tablodaki bulgulara göre Türkiye'de yüksek lisans müzik eğitimi bulunan üniversitelerin genelinde adayların ALES puanı, yabancı dil puanı, bilim sınavı puanı ve diploma notu kriterlerinden toplamda 50 ve üzeri bir puan almaları gerektiği, aksi takdirde başarılı sayılmayacakları söylenebilmektedir.

Tablo 26. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki genel başarı baraj puanına ilişkin bulgular

Doktora başarı baraj puanı	<i>f</i>	<i>%</i>
70	5	%38,46
65	4	%30,76
60	3	%23,07
-	1	%7,69
Toplam	13	%100

Doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin belirlemiş oldukları başarı baraj puanlarına Tablo 26'da yer verilmektedir. Yüksek lisansta olduğu gibi doktora düzeyinde de üniversitelerin büyük çoğunluğunda başarı baraj puanının olduğu ortaya çıkmaktadır. Baraj puanını 70 puan olarak belirleyen üniversitelerin sayıca fazla olduğu görülmektedir. Doktora adaylarının giriş kriterlerinden toplamda 60 ve 70 puan arasında bir puan almaları ile başarılı sayılmalarının şartı bir sonuç olmadığı düşünülmektedir. Lisansüstü eğitimin son basamağı olan doktora eğitimi için, lisans ve yüksek lisans eğitimleri süresince adayların giriş kriterlerindeki gereklilikleri başarıyla yerine getirmelerinin gerekli olduğu söylenebilmektedir.

4.1.8. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde bilim sınavı/mülakat bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Tablo 27. Lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde mülakat bilgilerinin yer almasına ilişkin bulguların dağılımı

Mülakat bilgileri	<i>f</i>	<i>%</i>
Yer alan	10	%45,45
Yer almayan	11	%49,99

Sınav yapılmayan	1	%4,54
Toplam	22	%100

Tabloda lisansüstü müzik eğitimi bulunan üniversitelerin öğrenci alımı ilan metinlerinde mülakat bilgisine yer verip vermemelerine ilişkin bulgular yer almaktadır. 2022-2023 güz yarıyılı lisansüstü öğrenci alımlarını mülakat/bilim sınavı vb. olmadan gerçekleştiren yalnızca 1 üniversite bulunmaktadır. Adayların lisansüstü eğitim almak istedikleri üniversitelerin mülakat/yetenek sınavlarından önce hazırlık yapabilmeleri adına mülakat bilgisine sahip olmaları önem arz etmektedir. Buna karşılık üniversitelerin %49'unun öğrenci alımı ilan metinlerinde mülakat bilgilerine yer vermedikleri görülmektedir. Lisansüstü eğitim almak isteyen adayların özellikle müzik eğitimi gibi yetenek sınavlarının ön planda olduğu bir bölümde, yetenek sınavında ne gibi unsurlarla karşılaşacaklarını önceden bilememelerinin olumsuz bir durum olduğu düşünülmektedir.

4.1.9. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde yazılı sınav içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Tablo 28. Üniversitelerin ilan metinlerinde yüksek lisans yazılı sınav içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Yüksek lisans yazılı sınav bilgileri	<i>f</i>	<i>%</i>
Belirtilmiş	8	%80
Belirtilmemiş	2	%20
Toplam	10	%100

Tabloda, lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde mülakat bilgilerine yer veren üniversitelerin, yazılı sınav içeriklerini belirtme durumlarına ilişkin bulgular verilmektedir. Mülakat bilgisi olan çok sayıda ilan metninde yazılı sınav içeriklerinin de bulunduğu görülmektedir. Az sayıda üniversitede yazılı sınav içeriklerine ilişkin bilgilere yer verilmemektedir. Ayrıca Mersin Üniversitesi'nin yayınlamış olduğu müzik eğitimi yüksek lisans ilan metinlerinde mülakat/performans bilgileri yer almakta fakat yazılı sınav yapılmamaktadır.

Lisans programında müzik alanından mezun olmuş lisansüstü adayların, üniversitelerin yazılı sınav içeriklerine ilişkin bilgilerinin olduğu düşünülmektedir. Fakat alan dışı mezunu olan adayların yazılı sınava ilişkin konu başlıklarını sınavdan önce bilmelerinin önem arz ettiği söylenebilmektedir.

Tablo 29. Üniversitelerin ilan metinlerinde yer alan yüksek lisans yazılı sınav içeriği bilgilerine ilişkin bulgular

Yüksek lisans yazılı sınav içerikleri	<i>f</i>	<i>%</i>
Armonik çözümleme	7	%87,5
Müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi	3	%37,5
Müzik biçimleri	6	%75
Müzik eğitimi, öğrenme ve öğretme yaklaşımları	3	%37,5
Dikte	5	%62,5
Bilimsel araştırma yöntemleri	-	-
Türk Halk Müziği	2	%25
Türk Sanat Müziği	2	%25
Diğer	2	%25
Toplam	8	%100

*Üniversitelerin yüksek lisans yazılı sınav içerik bilgileri

Üniversitelerin yüksek lisans yazılı sınav içeriklerine bakıldığında büyük çoğunluğunun sınavlarda *armonik çözümleme*, çoğunluğunun ise *müzik biçimleri/formları* ve *diktaye* yer verdikleri görülmektedir. *Türk Halk Müziği*, *Türk Sanat Müziği* soruları ise az sayıda üniversitede bulunmaktadır.

Lisans müzik eğitimi programında bireysel çalgıları bağlama, ud, kanun vb. çalgılar olan adayların Türk halk müziği ve Türk sanat müziği alanlarında kendilerini daha fazla geliştirme fırsatı buldukları varsayılarak, bu adayların yüksek lisans programına başvurma durumlarında alan bilgilerini ölçecek soruların yer almamasının adaylar için olumsuz bir durum olabileceği düşünülmektedir.

Bazı üniversiteler ilan metinlerinde yukarıdaki tabloda diğer adı altında değerlendirilen içeriklere de yer vermektedir;

*Muğla Üniversitesi yüksek lisans yazılı sınav içerikleri; 1. Bilimsel Kompozisyon Sınavı 2. Armoni ve Eser Çözümleme

*Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi yüksek lisans yazılı sınav içerikleri; genel müzik eğitimi, müzik kültürü, mesleki bilgi seviyesi (çift sesli dikte, armoni, form vb.) ve bilimsel bir perspektifte çözüm üretebilme yetilerini ölçecek bir yazılı sınav yapılacaktır.

Tablo 30. Üniversitelerin ilan metinlerinde doktora yazılı sınav içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Doktora yazılı sınav bilgileri	<i>f</i>	<i>%</i>
Belirtilmiş	4	%66,66
Belirtilmemiş	2	%33,33
Toplam	6	%100

Üniversitelerin ilan metinlerinde doktora yazılı sınav içeriği bilgilerine yer verme durumları Tablo 30'da yer almaktadır. Türkiye'de doktora müzik eğitimi bulunan 13 üniversite arasından yarısından azının mülakat bilgilerini; mülakat bilgisi veren üniversitelerin ise çoğunluğunun yazılı sınav içeriklerini bildirdikleri görülmektedir.

Yüksek lisans mezunu ve müzik eğitimi alanında akademik öğrenim hayatının son aşaması olan doktora eğitimini müzik eğitimi alanında tamamlamak isteyen adayların, sınav içeriklerine hakim olmaları beklenmektedir.

Tablo 31. Üniversitelerin ilan metinlerinde yer alan doktora yazılı sınav içeriği bilgilerine ilişkin bulgular

Doktora yazılı sınav içerikleri	<i>f</i>	<i>%</i>
Armonik çözümleme	1	%16,66
Müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi	1	%16,66
Müzik biçimleri	2	%33,33
Müzik eğitimi, öğrenme ve öğretme yaklaşımları	3	%49,99
Dikte	-	-
Bilimsel araştırma yöntemleri	2	%33,33
Türk Halk Müziği	-	-
Türk Sanat Müziği	-	-
Diğer: .....belirtiniz	1	%16,66
Toplam	6	%100

*Üniversitelerin doktora yazılı sınav içerik bilgileri

Tabloda üniversitelerin doktora adaylarından yazılı sınavda bekledikleri yeterlikler verilmektedir. Yazılı sınav içeriklerine yer veren üniversitelerin yarısı *müzik biçimleri/formları*, yarısından fazlası ise *müzik eğitimi, öğretme ve öğrenme yaklaşımları* içerikli soruları yazılı sınavlarında sormaktadır.

Yüksek lisans mezunu doktora adaylarının bilimsel araştırma yöntemleri alanında bilgili oldukları varsayımından hareketle, bu alandaki bilgilerini daha fazla kullanacakları doktora programı için “bilimsel araştırma yöntemleri” içeriğinin sınavı bir içerik olduğu düşünülmektedir. Buna rağmen yalnızca 2 üniversitede bulunduğu görülmektedir.

Yüksek lisans yazılı sınav içerikleri tablosunda olduğu gibi *diğer* seçeneğine ilan metinlerinde yer veren yalnızca bir üniversite bulunmaktadır;

*İnönü Üniversitesi doktora yazılı sınav içerikleri; 1- Müzik Eğitimi 2- Temel Müzik Bilgileri 3- Müzik Kültürü 4- Genel Müzik Tarihi 5- Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri

4.1.10. Türkiye’deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Tablo 32. Üniversitelerin ilan metinlerinde yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içerikleri	<i>f</i>	%
Belirtilmiş	11	%100
Belirtilmemiş	-	-
Toplam	11	%100

Tabloda ilan metinlerinde mülakat bilgilerine yer veren tüm üniversitelerin yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içeriklerine de yer verdikleri görülmektedir. Adayların canlı performans sergileyecekleri bu aşamayla ilgili önceden bilgi sahibi olmalarının, sınav anında oluşabilecek heyecanı azaltacağı düşünülmektedir.

Tablo 33. Üniversitelerin ilan metinlerinde yer alan yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerine ilişkin bulgular

Yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı	<i>f</i>	%
Bireysel (çalgi, şan) performans	11	%100
Portfolyo	3	%27,27
Solfej	4	%36,36
İlgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)	-	-
Bilimsel araştırma yöntemleri	-	-
Diğer	2	%18,18
Toplam	11	%100

*Üniversitelerin yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içerik bilgileri

Tablo 33’te üniversitelerin yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içeriklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Tüm üniversitelerde *çalgi/şan performansının* değerlendirildiği görülmektedir. Müzik eğitimi alanında adayların müzikal bilgi ve yeteneklerini gösterebilecekleri alanlardan biri de *çalgi/şan performans*ıdır. Sayıca az üniversitede *portfolyo* ve *solfej* içeriklerinin yer aldığı görülmektedir.

İlan metninde *diğer* seçeneğine yer veren iki üniversite bulunmaktadır;

*Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi yüksek lisans sözlü, performans uygulama sınavı içerikleri; Adaylar, mülâkatta müzik eğitimi alanı ile ilgili; bilim, kültür, entelektüel yönelim, akademik okur-yazarlık, araştırmacılığa eğilim vb. konularda değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Ayrıca adayların çalgı veya ses icra performansları da değerlendirilecektir. Adayların başvurduğu Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında, öğrenim göreceği alanda özgün bir tez üretme hedefiyle, müzik eğitimi alanındaki konulara olan ilgisini, yatkınlığını, yönelimini yansıtan ve tamamen kendi üretimi olan bir

sunum dosyası hazırlaması beklenmektedir. Portfolyo içeriği: 1. Özgeçmiş 2. Adayın kendini tanıttığı ayrıntılı (hedef, ilgi alanı, beklentiler) niyet mektubu 3. Varsa sertifika, konser, etkinlik ve akademik yayınlara ilişkin belgeler.

*Dokuz Eylül Üniversitesi yüksek lisans sözlü, performans uygulama sınav içerikleri; 1 – Solfej; 2 – Çalgı performansı 3 – Deşifre: sınav anında verilecek 1 (bir) parçayı kendi çalgısında çalabilmesi. 4 – Müzik Eğitimi, Kültürü ve Tarihi ile ilgili mülakat.

Çalgı/şan performansına ilişkin eser bilgilerine yer veren ise 5 üniversite bulunmaktadır.

Tablo 34. Üniversitelerin ilan metinlerinde doktora sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerinin yer almasına ilişkin bulgular

Doktora sözlü, performans, uygulama sınavı içerikleri	<i>f</i>	%
Belirtilmiş	6	%100
Belirtilmemiş	-	-
Toplam	6	%100

Tablo 34’te ilan metinlerinde mülakat bilgisine yer veren tüm üniversitelerin doktora sözlü, performans, uygulama sınav içeriği bilgilerine de yer verdikleri görülmektedir. Adayların bu aşamada önceden hazırlık yapmalarını gerektiren (dosya hazırlama, portfolyo hazırlama, CV hazırlama vb.) içeriklerin olup olmadığına dair bilgilerinin olmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

Tablo 35. Üniversitelerin ilan metinlerinde yer alan doktora sözlü, performans, uygulama sınavı içeriği bilgilerine ilişkin bulgular

Doktora sözlü, mülakat, performans sınavı	<i>f</i>	%
Bireysel (çalgi, şan) performans	6	%100
Portfolyo	2	%33,33
Solfej	1	%16,66
İlgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)	1	%16,66
Bilimsel araştırma yöntemleri	1	%16,66
Diğer	-	-
Toplam	6	%100

*Üniversitelerin yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınavı içerik bilgileri

Tabloda üniversitelerin tümünde doktora sözlü, performans, uygulama sınavında çalgı/şan performanslarının değerlendirildiği görülmektedir. Az sayıda üniversitede *portfolyo*; yalnızca 1 üniversitede *solfej/deşifre*; yalnızca 1 üniversitede *ilgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)* ve *bilimsel araştırma yöntemleri* içerikleri yer almaktadır. Doktora adaylarının akademik bilgi birikimlerinin (ilgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar) ve bilimsel araştırma yöntemleri) giriş sınavlarında ölçülmesi gerektiği

göz önünde bulundurulduğunda bu sayının diğer içeriklere oranla çok az olduğu düşünülmektedir.

Doktora sözlü, performans, uygulama sınav içeriği bilgilerine yer veren üniversitelerden yalnızca 2'sinde çalgı/şan performansı adına eser bilgisine yer verildiği görülmektedir.

4.1.11. Türkiye'deki üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde yer alan, alan içi-alan dışı kontenjanlara ilişkin bulgular

Tablo 36. Müzik eğitimi yüksek lisans sınavlarındaki kontenjanlara (alan içi-alan dışı) ilişkin bulgular

Yüksek lisans adayları	f	%
Belirtilmiş	7	%31,81
Belirtilmemiş	15	%68,18
Toplam	22	%100

22 üniversitenin 7'si alan içi-alan dışı öğrenci aldığını ilan metinlerinde belirtmektedir. Belirten üniversitelerin hepsi ilan metinlerinde alan içine ve alan dışına kontenjan belirtmişlerdir. Kontenjan sayıları incelendiğinde büyük bir kısmının alan içine ayrıldığı görülmektedir.

Tablo 37. Müzik eğitimi doktora sınavlarındaki kontenjanlara (alan içi-alan dışı) ilişkin bulgular

Doktora adayları	f	%
Belirtilmiş	2	%15,38
Belirtilmemiş	11	%84,61
Toplam	13	%100

Doktora müzik eğitimi bulunan üniversitelerin ilan metinlerinin çoğunda alan içi- alan dışı kontenjana ait bilgilerin yer almadığı görülmektedir. Yüksek lisans programında olduğu gibi doktora programında da kontenjan sayılarının büyük kısmının alan içine ayrıldığı görülmektedir.

4.2. Müzik Eğitimi Bilim Dalı Başkanlarının Lisansüstü Giriş Sınavları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 38. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans giriş sınavlarındaki değişkenlerin yüzdelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Yüzdelerine ilişkin istenen değişkenler	f	%
ALES	16	%100
Not ortalaması	15	%93,75
Bilim sınavı	16	%100
Yazılı	16	%100
Sözlü, performans, uygulama	16	%100
Yabancı dil	11	%68,75
Toplam	16	%100

Tablo 38’de Türkiye’deki üniversitelerin müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans müzik eğitimi giriş sınavlarındaki kriterlerin yüzdelerine yönelik görüşlerine yer verilmektedir. Bulgulara göre bütün bilim dalı başkanları ALES puanının, bilim sınavı puanının, yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınavı puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiği düşünüldüğü görülmektedir. Aynı zamanda bilim dalı başkanlarının tamamına yakını not ortalaması puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olmasını önermektedir. Bilim dalı başkanlarının yarısından çoğu ise yabancı dil puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 39. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora giriş sınavlarındaki değişkenlerin yüzdelerine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Yüzdelerine ilişkin istenen değişkenler	f	%
ALES	16	%100
Not ortalaması	15	%93,75
Yüksek lisans not ortalaması	8	%50
Hem lisans hem yüksek lisans not ortalaması	7	%43,75
Bilim sınavı	16	%100
Yazılı	16	%100
Sözlü, performans, uygulama	16	%100
Yabancı dil	14	%87,5
Toplam	16	%100

Tabloya göre bütün bilim dalı başkanlarının yüksek lisans programında olduğu gibi, ALES puanının, bilim sınavı puanının, yazılı sınav puanının ve sözlü, performans, uygulama sınavı puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiği düşünüldüğü görülmektedir. Çoğu bilim dalı başkanının yabancı dil puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiğini düşünüldüğü görülmektedir. Bilim dalı başkanlarının tamamına yakını not ortalaması puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiğini düşünülmektedir. Bilim dalı başkanlarının %50’si yalnızca yüksek lisans not ortalaması puanının yüzdelerine ilişkin etkisi olması gerektiğini düşünürken, %43’ünün hem lisans hem

de yüksek lisans not ortalaması puanının yüzdeler etkisi olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 40. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans giriş sınavlarındaki değişkenlerin baraj puanlarının olması durumlarına yönelik görüşlerinin dağılımı

Baraj puanı olması istenen değişkenler	f	%
ALES	11	%68,75
Not ortalaması	12	%75
Bilim sınavı	15	%93,75
Yazılı	11	%68,75
Sözlü, performans, uygulama	9	%56,25
Yabancı dil	5	%31,25
Toplam	16	%100

Tabloda bilim dalı başkanlarının yüksek lisans giriş sınavlarındaki kriterlerin baraj puanlarının olma durumlarına ilişkin görüşlerine yer verilmektedir. Tabloya göre bilim dalı başkanlarının tamamına yakınının bilim sınavı baraj puanının olması gerektiğini, çoğunluğunun yazılı sınav baraj puanının olması gerektiğini ve sayıca az bilim dalı başkanının sözlü, performans, uygulama sınavı baraj puanının olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bütün bilim dalı başkanları ALES puanının yüzdeler etkisi olması gerektiğini düşünürken, daha azı ALES baraj puanı olması gerektiğini önermektedir. Not ortalaması baraj puanına yönelik görüşlere bakıldığında, çoğu bilim dalı başkanının baraj puanı olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bulgulara göre sayıca az bilim dalı başkanı, yabancı dil baraj puanı olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 41. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora giriş sınavlarındaki değişkenlerin baraj puanlarının olması durumlarına yönelik görüşlerinin dağılımı

Baraj puanı olması istenen değişkenler	f	%
ALES	12	%75
Not ortalaması	12	%75
Yalnızca yüksek lisans not ortalaması	7	%43,75
Hem lisans hem yüksek lisans not ortalaması	5	%31,25
Bilim sınavı	14	%87,5
Yazılı	11	%68,75
Sözlü, performans, uygulama	10	%62,5
Yabancı dil	9	%56,25
Toplam	16	%100

Tablo 41'de bilim dalı başkanlarının doktora giriş sınavlarındaki kriterlerin baraj puanlarının olma durumlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Çoğu bilim dalı başkanı bilim sınavı baraj puanının, çoğunluğa yakınının ise ALES baraj puanı ve not ortalaması baraj

puanının olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Yalnızca yüksek lisans not ortalamasında baraj puanı olmasını isteyen bilim dalı başkanlarının ve hem lisans hem yüksek lisans not ortalamasında baraj puanı olmasını isteyen bilim dalı başkanlarının azınlıkta olduğu tespit edilmektedir. Bilim dalı başkanlarından yarısından çoğu, yabancı dil baraj puanının olmasını önermektedir. Bilim sınavı aşamalarına bakıldığında ise; çoğunluğa yakınının yazılı bilim sınavı baraj puanı ve sözlü, performans, uygulama sınavı baraj puanı istedikleri görülmektedir.

4.2.1. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki ALES puanının yüzdelerik puan dağılımları hakkında görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 42. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans giriş sınavlarındaki ALES puanının yüzdelerik etkisine yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek Lisans ALES puanı yüzdelerik etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%40	3	%18,75
%30	3	%18,75
%20	3	%18,75
%10	3	%18,75
%50	2	%12,5
%45	1	%6,25
%25	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tablo 42 incelendiğinde, müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun ALES puanını, lisansüstü alım sınavı kriterinde %30 veya daha aşağı seviyede önerdikleri görülmektedir. ALES puan türünün yüzdelerik etkisinin %40-%50 arası olması yönünde görüş bildiren bilim dalı başkanlarının genel olarak azınlıkta kaldığı tespit edilmektedir.

Genel olarak sınav kriterleri arasında ALES puan türünün, müzik eğitimi ile ilgili yüksek lisans seviyesinde öğrenci alan bilim dallarında sınavın %50'den çok daha az seviyede etkisi olması önerilerinin, müzik eğitimi bilim dalının lisans müfredatı (Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, YÖK, n.d.). gereği uygulamaya dönük birçok ders olmasından dolayı, bilim dalı başkanlarının yüksek lisans alım sınavında da bu yönde bir tercihe doğru yöneldiği düşünülmektedir.

Tablo 43. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki ALES puanının yüzdelerik etkisine yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora ALES puanı yüzdelerik etkisi	<i>f</i>	<i>%</i>
%20	5	%31,25
%30	3	%18,75
%40	2	%12,5
%25	2	%12,5

%10	2	%12,5
%50	1	%6,25
%35	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tablo 43'e bakıldığında, özellikle ALES puanının, %20 oranda etkili olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanları çoğunluktadır. Az sayıda bilim dalı başkanının %30 oranda yüzdeler etkisinin olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bilim dalı başkanları genel olarak ALES puanının %20 ve %30 oranlarında yüzdeler etkisinin olmasını önermektedir.

Müzik eğitimi alanında hem yüksek lisans hem de doktora düzeyinde müzikal bilginin (çalma-söyleme, yazılı sınav vb.) bilim dalı başkanları için daha önemli bir kriter olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 44. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki ALES baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans ALES baraj puanı	<i>f</i>	%
55	4	%25
60	3	%18,75
50	2	%12,5
70	1	%6,25
65	1	%6,25
-	5	%31,25
Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarının yarısından fazlası yüksek lisans programında ALES baraj puanı olması gerektiğini düşünmektedir. Baraj puanının 55 puan olmasını öneren bilim dalı başkanlarının sayıca fazla olduğu görülmektedir. Bilim dalı başkanları görüşlerine dayanarak yüksek lisansa başvuran adayların, ALES'ten en az 55 puan almış olmaları gerektiği söylenebilmektedir. Lisansüstü eğitim ile akademik anlamda çalışmalar yapacak olan adayların, "sayısal ve sözel konularda üst düzey düşünme becerilerini (muhakeme, analiz, çıkarımda bulunma vb.) ölçmeye yönelik olan ALES'ten" (<https://www.pegemakademi.com/kurslar/ales>) bilim dalı başkanları görüşlerine göre en az 55 puan almaları gerekmesinin mantıklı ve tutarlı bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Tablo 45. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki ALES baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora ALES baraj puanı	<i>f</i>	%
70	4	%25
65	3	%18,75
55	2	%12,5
50	2	%12,5
60	1	%6,25

-	4	%25
Toplam	16	%100

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki ALES baraj puanına yönelik görüşlerinin verildiği tabloya göre, baraj puanının 50'den az olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanı bulunmamaktadır. Bu sonuca göre adayın doktora düzeyinde ALES'ten en az 50 puan alması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte ALES baraj puanının 70 puan olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanlarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Baraj puanının 65 puan olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanlarının da sayıca fazla olduğu görülmektedir.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne göre adayların "tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve ALES'ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları" gerekir (Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 2016). Bu maddenin baraj puanını 50 puan olarak öneren bilim dalı başkanlarının görüşleriyle tutarsız olduğu düşünülmektedir.

4.2.2. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki not ortalaması puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 46. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki lisans not ortalamasının yüzdelerine yönelik görüşlerinin dağılımı

Lisans not ortalaması yüzdelerine etkisi	f	%
%10	6	%37,5
%30	4	%25
%20	4	%25
%25	1	%6,25
-	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tabloda lisans not ortalamasının adayların başarı puanlarına olan yüzdelerine ilişkin bilim dalı başkanlarının görüşleri yer almaktadır. Bulgulara göre çoğu bilim dalı başkanının %10, sayıca fazla bilim dalı başkanının ise %20 ve %30 önerileri bulunduğu görülmektedir. %25'inin etkili olmasını isteyen ise yalnızca 1 bilim dalı başkanı bulunmaktadır.

Bilim dalı başkanlarının genel görüşlerine bakarak, adayların lisans dönemindeki başarılarının başarı puanlarına etkisi olması gerektiği fakat bu etkinin %10 düzeyinde olması gerektiği söylenebilmektedir.

Tablo 47. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki yüksek lisans not ortalamasının yüzdelerine yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans not ortalaması yüzdelerine etkisi	f	%
%20	4	%25
%10	2	%12,5
%30	1	%6,25
%25	1	%6,25
-	8	%50
Toplam	16	%100

Tabloda doktora adaylarının yüksek lisans not ortalaması puanlarının yüzdelerine etkilerine ilişkin bilim dalı başkanları görüşlerine yer verilmektedir. Lisans not ortalamasından farklı olarak, doktora programında bilim dalı başkanlarının adayların yüksek lisans not ortalaması puanlarının %20 oranda etkisi olması gerektiğini önerdikleri görülmektedir. Az sayıda bilim dalı başkanı %10'unun etkisi olması gerektiğini; 1 bilim dalı başkanı %30'unun, 1 bilim dalı başkanı ise %25'inin etkisi olması gerektiğini düşünmektedir.

Doktora adaylarının yüksek lisans dönemindeki başarılarının bilim dalı başkanları görüşlerine göre %20 oranda etkisinin olmasının, adayların başarı puanlarını arttıracakı düşünülmektedir. Bu durum da adayların lehine olarak görülmektedir.

Tablo 48. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki lisans ve yüksek lisans not ortalamasının yüzdelerine yönelik görüşlerinin dağılımı

Lisans not ortalaması yüzdelerine etkisi	f	%	Yüksek lisans not ortalaması yüzdelerine etkisi	f	%
%10	5	%31,25	%10	5	%31,25
%5	2	%12,5	%5	2	%12,5
-	9	%56,25	-	9	%56,25
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Tabloda doktora adaylarının hem lisans not ortalamalarının hem de yüksek lisans not ortalamalarının yüzdelerine etkisi olmasını öneren bilim dalı başkanları görüşleri yer almaktadır. Sayıca fazla bilim dalı başkanı %10 oranında etkisi olmasını önermektedir.

Bu durum aslında adaylar için puan kazanabilecekleri düşündürmektedir. Fakat iki programın not ortalamalarının toplamda %20 ya da %10 oranda etkisinin olması önerilerine karşılık, yalnızca yüksek lisans not ortalaması yüzdelerine etkisiyle aralarında çok fark olmadığı görülmektedir.

Tablo 49. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki lisans not ortalaması baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Lisans not ortalaması baraj puanı	f	%
--	----------	----------

70	5	%31,25
53	2	%12,5
81	1	%6,25
65	1	%6,25
72	1	%6,25
60	1	%6,25
30	1	%6,25
-	4	%25
Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarının çoğunluğu, yüksek lisans adaylarının lisans not ortalamalarında belirli bir baraj puanı olması gerektiğini önermektedir. Bu baraj puanının 70 puan olmasını öneren bilim dalı başkanlarının sayıca fazla olduğu görülmektedir. Çok az sayıda bilim dalı başkanı baraj puanının 53 puan olması gerektiğini düşünmektedir.

Bilim dalı başkanlarının yüksek lisans adaylarından genel anlamda lisans not ortalamalarının yüksek olmasını bekledikleri görülmektedir.

Tablo 50. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki yüksek lisans not ortalaması baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans not ortalaması baraj puanı	f	%
80	3	%18,75
75	2	%12,5
81	1	%6,25
76	1	%6,25
-	9	%56,25
Toplam	16	%100

Tabloda bilim dalı başkanlarının yüksek lisans not ortalaması baraj puanlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun 80 baraj puanını, çoğunluğa yakının ise 75 baraj puanını önerdikleri görülmektedir. Diğer bilim dalı başkanları görüşlerinin ise genel olarak 80'e ve 75'e yakın oldukları söylenebilmektedir. Buna göre bilim dalı başkanlarına göre doktora adaylarının yüksek lisans programlarından 75-80 not ortalamasıyla mezun olmaları gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir.

Tablo 51. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki yüksek lisans ve lisans not ortalaması baraj puanlarına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans not ortalaması baraj puanı	f	%	Lisans not ortalaması baraj puanı	f	%
80	2	%12,5	80	2	%12,5
85	1	%6,25	76	1	%6,25
76	1	%6,25	60	1	%6,25
15	1	%6,25	15	1	%6,25
-	11	%68,75	-	11	%68,75
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Tabloda doktora giriş sınavlarında hem lisans hem de yüksek lisans not ortalaması baraj puanının olması gerektiğini düşünen az sayıdaki bilim dalı başkanlarının görüşlerine yer verilmektedir. Bulgulara göre 80 baraj puanını öneren bilim dalı başkanlarının diğer baraj puanı önerilerine göre sayıca fazla olduğu görülmektedir. Fakat 2 bilim dalı başkanı yüksek lisansa giriş kriterlerinde lisans not ortalaması baraj puanının düşük olması gerektiğini belirtirken, doktorada lisans not ortalamasının yüksek olması gerektiğini düşünmektedir. Adayların lisans not ortalamalarını bir daha yükseltmeyecekleri göz önünde bulundurulduğunda, bunun tutarsız bir görüş olduğu düşünülmektedir.

4.2.3. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki yabancı dil puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 52. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki yabancı dil puanının yüzdelerine yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans yabancı dil puanı yüzdelerine etkisi	f	%
%10	8	%50
%5	2	%12,5
%20	1	%6,25
-	5	%31,25
Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarının yüksek lisans adaylarının yabancı dil puanlarının başarı puanlarına olan yüzdelerine etkilerine ilişkin önerilerine Tablo 52’de yer verilmektedir. Buna göre sayıca fazla bilim dalı başkanının %10 oranda etkisi olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Az sayıda bilim dalı başkanı yüzdelerine etki olarak %5’i, 1 bilim dalı başkanı ise %20’yi önermektedir.

Bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun yabancı dil puanının yüzdelerine etkisi olması gerektiği yönündeki bulgulara dayanarak, akademik hayata ilk kez adım atacak olan yüksek lisans adayları için yabancı dilin gerekli olduğunu düşündükleri söylenebilmektedir.

Tablo 53. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki yabancı dil puanının yüzdelerine yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora yabancı dil puanı yüzdelerine etkisi	f	%
%10	7	%43,75
%20	4	%25
%15	2	%12,5
%5	2	%12,5
-	1	%6,25
Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarının doktora programına alınacak adayların yabancı dil puanlarının yüzdelerine yönelik görüşlerinin verildiği tabloya göre, bilim dalı başkanlarının tamamına yakını yabancı dil puanının yüzdelerine etkisi olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Sayıca fazla bilim dalı başkanı yüzdelerine etki oranının %10 olmasını, çoğunluğa yakın sayıda bilim dalı başkanı ise %20 olmasını önermektedir. Az sayıda bilim dalı başkanının %15 ve %5 oranlarını önerdikleri görülmektedir.

Doktora adaylarının yabancı dil seviyelerinin iyi olması beklenmektedir. Buna dayanarak sınavlardan alacakları puanların başarı puanlarına yüzdelerine etkilerinin olmasının doktora adayları için iyi bir durum olduğu düşünülmektedir.

Tablo 54. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki yabancı dil baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans yabancı dil baraj puanı	f	%
50	2	%12,5
60	1	%6,25
55	1	%6,25
10	1	%6,25
-	11	%68,75
Toplam	16	%100

Tablodaki bulgulara göre bilim dalı başkanlarının yüksek lisans adayları için yabancı dil baraj puanlarını 50, 55 ve 60 puan olarak önerdikleri görülmektedir. 1 bilim dalı başkanı ise baraj puanının 10 puan olması gerektiğini düşünmektedir. Bilim dalı başkanının bu görüşüne dayanarak, adayların sınava girmelerinin yeterli olduğunu düşündüğü söylenebilmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi, müzik eğitimi lisans müfredatında yabancı dil dersinin yalnızca seçmeli ders olarak bulunmasından dolayı, bilim dalı başkanlarının çoğunlukla yüksek lisansa giriş kriteri olarak yabancı dil puanında baraj puanı olmaması gerektiğini düşünmelerinin, lisansüstü eğitime başvuracak lisans müzik eğitimi mezunu adayların lehine olduğu düşünülmektedir.

MEBDB1, öğrencilerin eğer yabancı dil puanı varsa, yüzdelerine etki etmesi gerektiğini, yabancı dil baraj puanının olmaması gerektiğini düşündüğünü belirtmektedir.

Tablo 55. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki yabancı dil sınavı baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora yabancı dil baraj puanı	f	%
55	6	%37,5
60	1	%6,25
50	1	%6,25
10	1	%6,25

-	7	%43,75
Toplam	16	%100

Tabloda bilim dalı başkanlarının doktora yabancı dil baraj puanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmektedir. Bulgulara göre yarıdan daha az bilim dalı başkanının doktora programlarına öğrenci alımında adayların yabancı dil puanlarında baraj puanı olmaması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Baraj puanı olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanları ise, baraj puanı olarak en fazla 55 puanı önermektedirler.

Yüksek lisans mezunu ve doktora adayı bir öğrencinin, yabancı dilde yazılmış kaynakları, makaleleri ve tezleri vb. araştırabilmesi adına, yabancı dil seviyesinin yüksek olması gerektiği düşünülmektedir. Araştırmada görüş bildiren bilim dalı başkanlarının da doktora adayı öğrencilerin yabancı dil seviyesinin 50 puan ve üstünde olması gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir.

4.2.4. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü giriş sınavlarındaki bilim sınavı puanına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular

Tablo 56. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sınavlarındaki bilim sınavının yüzdeler etkisine yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans bilim sınavı yüzdeler etkisi	f	%
%50	8	%50
%30	3	%18,75
%40	2	%12,5
%70	1	%6,25
%60	1	%6,25
%35	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tabloya göre tüm bilim dalı başkanları, yüksek lisans adaylarının bilim sınavı puanlarının yüzdeler etkisinin olması gerektiğini düşünmektedir. Bilim dalı başkanlarının yüzdeler etki önerileri değişkenlik göstermektedir ve çoğu bilim dalı başkanının %50 oranını önerdiği görülmektedir. %30 ve %40 oranını öneren bilim dalı başkanlarının sayılarının az olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki sonuçlara göre yüksek lisansa giriş kriteri olarak bilim sınavının, müzik eğitimi lisans düzeyinden mezun olan adayların bilgi düzeyini ölçmede daha fazla düzeyde etkili olması gerektiği önem arz etmektedir. Lisansüstü müzik eğitime başvuran adayların, 4 yıllık lisans müzik eğitimi aldıkları göz önünde bulundurulduğunda bilim sınavında iyi bir

sonuç elde etmeleri beklenmektedir. Dolayısıyla bu durumun bilim dalı başkanlarının bu görüşleriyle tutarlı olduğu düşünülmektedir. Lisansüstü müzik eğitime alan dışından başvuran adayların kendilerini müzik alanında daha fazla geliştirmeleri gerektiği, böylece bilim sınavının yüzdeler etkisinin yüksek olmasından faydalanabilecekleri düşünülmektedir.

Tablo 57. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki bilim sınavının yüzdeler etkisine yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora bilim sınavı yüzdeler etkisi	f	%
%50	5	%31,25
%40	4	%25
%30	3	%18,75
%60	2	%12,5
%70	1	%6,25
%25	1	%6,25
Toplam	16	%100

Doktora adaylarının bilim sınavından aldıkları puanların yüzdeler etkilerine yönelik bilim dalı başkanları görüşlerine göre, sayıca fazla bilim dalı başkanının yüzdeler etki olarak %50 ve %40 oranlarını önerdikleri görülmektedir. %60 ve %70 yüzdeler etki oranlarını öneren bilim dalı başkanlarının azınlıkta olduğu tespit edilmektedir. Ayrıca tüm bilim dalı başkanları yüksek lisans programında olduğu gibi doktora programında da bilim sınavı puanının yüzdeler etkisi olması gerektiğini düşünmektedir.

Adayların yüksek lisans programından mezun oldukları göz önünde bulundurularak bilim sınavları (portfolyo, çalgı performansı CV vb.) aşamalarına daha hakim oldukları düşünülmektedir. Bu durumda bilim sınavı aşamasındaki başarılarının genel başarılarına etki etmesinin adaylar açısından iyi bir durum olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 58. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans bilim sınavı baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans bilim sınavı baraj puanı	f	%
60	4	%25
50	4	%25
65	3	%18,75
70	2	%12,5
55	2	%12,5
-	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tabloda yüksek lisans bilim sınavında adayların almaları gereken asgari puanlara ilişkin bilim dalı başkanları görüşleri yer almaktadır. İlk dikkat çeken bulgunun, bilim sınavında baraj puanı olmaması gerektiğini savunan yalnızca 1 bilim dalı başkanı olduğu söylenebilmektedir.

Diğer bilim dalı başkanları arasından çoğunluğunun baraj puanı olarak 50 ve 60 puanlarını önerdikleri görülmektedir. Az sayıda bilim dalı başkanı ise 55, 65 ve 70 puanlarını önermektedir.

Lisans döneminde müzik alanından mezun olan yüksek lisans adaylarının, üniversitelerin yapmış olduğu bilim sınavlarındaki aşamalara da alışkın oldukları düşünülmektedir. Buna dayanarak elbette müzik eğitimi yüksek lisans adaylarının alan bilgilerinin ölçüldüğü bu sınavlarda başarılı sayılabilmeleri için belirli bir puan almaları gerekmesinin tutarlı olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 59. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora sınavlarındaki bilim sınavı baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Doktora bilim sınavı baraj puanı	f	%
70	4	%25
50	4	%25
65	2	%12,5
60	2	%12,5
80	1	%6,25
75	1	%6,25
-	2	%12,5
Toplam	16	%100

Tablo 59'daki bulgulara göre bilim dalı başkanlarının çoğu doktora bilim sınavında baraj puanı olması gerektiğini düşünmektedir. Baraj puanı önerilerine bakıldığında bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun 50 ve 70 puanlarını önerdikleri; çoğunluğa yakınının 65 ve 60 puanlarını önerdikleri; 1 bilim dalı başkanınının 80 puan, 1 bilim dalı başkanınının ise 75 puanlarını önerdikleri görülmektedir. Bulgulara göre yüksek baraj puanları ve düşük baraj puanlarının olduğu söylenebilmektedir.

Doktora adaylarının, alan bilgilerinin ve akademik çalışmalarının değerlendirildiği bilim sınavlarında alacakları baraj puanının bilim dalı başkanları için de önemli olduğu varsayılmaktadır.

Tablo 60. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavının yüzdeleriye yönelik görüşlerinin dağılımı

Yazılı sınav etkisi	yüzdeleriye	f	%	Sözlü, performans, uygulama sınavı	f	%
%20		5	%31,25	%20	4	%25
%25		4	%25	%25	4	%25
%30		3	%18,75	%30	3	%18,75
%15		2	%12,5	%15	2	%12,5
%35		1	%6,25	%35	1	%6,25
%17,5		1	%6,25	%17,5	1	%6,25

-	-	-	%10	1	%6,25
Toplam	16	%100	Toplam	16	

Tablo 60'a göre bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavı için önerdikleri yüzdeler oranlarının genel olarak %20-%25 olduğu görülmektedir. Çoğunluğa yakını ise %30 ve %15 oranlarını; sayıca çok azı ise %35 ve %17,5 oranlarını önermektedir. Ayrıca 1 bilim dalı başkanının sözlü, performans, uygulama sınavının etkisinin %10 oranında olmasını önerdiği görülmektedir. Bu durumda bilim dalı başkanının yazılı sınava ağırlık verdiği, sözlü, performans, uygulama sınavının yüzdeler etkisini düşürdüğü düşünülmektedir.

Bilim dalı başkanlarının görüşlerine göre bilim sınavının iki aşamasının birinin diğerinden daha etkili olmadığı görülmektedir.

Bir bilim dalı başkanı, yazılı bilim sınavlarının ve sözlü, performans, uygulama sınavlarının sınav ağırlıklarını, sınav komisyonundaki öğretim elemanlarının kendilerinin belirleyebileceklerini düşündüğünü belirtmektedir.

Tablo 61. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavının yüzdeler etkisine yönelik görüşlerinin dağılımı

Yazılı sınav yüzdeler etkisi	f	%	Sözlü, performans, uygulama sınavı yüzdeler etkisi	f	%
%20	5	%31,25	%20	4	%25
%25	3	%18,75	%25	4	%25
%30	3	%18,75	%30	3	%18,75
%15	3	%18,75	%15	2	%12,5
%35	1	%6,25	%35	1	%6,25
%12,5	1	%6,25	%12,5	1	%6,25
-	-	-	%10	1	%6,25
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Bilim dalı başkanlarının bilim sınavı aşamalarının yüzdeler etkilerine ilişkin görüşlerine bakıldığında, yüksek lisans bilim sınavı aşamalarının yüzdeler etkileri ile benzerlik gösterdiği söylenebilmektedir. Çoğu bilim dalı başkanının yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavının yüzdeler etkisinin genel anlamda %20 ve daha fazla etkisinin olması gerektiğini önerdikleri görülmektedir.

Tablo 62. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavı baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yazılı sınav baraj puanı	f	%	Sözlü, performans, uygulama sınav baraj puanı	f	%
70	2	%12,5	70	2	%12,5
60	2	%12,5	60	2	%12,5

55	2	%12,5	55	2	%12,5
25	2	%12,5	25	2	%12,5
30	1	%6,25	30	1	%6,25
50	1	%6,25	-	-	-
10	1	%6,25	-	-	-
-	5	%31,25	-	7	
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Tablo 62'de bilim dalı başkanlarının yüksek lisans yazılı ve sözlü, performans, uygulama sınavlarındaki baraj puanlarına ilişkin görüşlerine yer verilmektedir. Bilim dalı başkanlarının yarısından azı bu sınavlarda belirli bir baraj puanı olmaması gerektiğini belirtmektedir. Diğer bilim dalı başkanlarının baraj puanı önerilerinin ise çoğunlukla 50 puandan yüksek olduğu söylenebilmektedir. Buna karşılık sayıca az da olsa baraj puanının 25 puan olması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanlarının bulunduğu görülmektedir.

Bazı bilim dalı başkanlarının bilim sınavı aşamalarının her birinde baraj puanı olmasından ziyade, adayların iki aşamanın toplamından belirli bir puan alması gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir. Müzik eğitimi alanında yüksek lisans yapmak isteyen adayların müzik yeteneklerinin ölçülmesi önem arz etmektedir fakat her aşama için baraj puanları olması durumunun adaylar için sınav anında zorlayıcı olabileceği düşünülmektedir. Herhangi bir aşamada belirli bir puan alamadığı takdirde başarılı olamayacağını bilen adayların bazılarında sınava dair çalışma hırsı olabileceği fakat bazı adayların ise endişe ve tedirginlik duyacakları düşünülmektedir.

Tablo 63. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavı baraj puanına yönelik görüşlerinin dağılımı

Yazılı sınav baraj puanı	f	%	Sözlü, performans, uygulama sınav baraj puanı	f	%
60	2	%12,5	60	2	%12,5
25	2	%12,5	25	2	%12,5
65	2	%12,5	70	2	%12,5
70	1	%6,25	65	1	%6,25
80	1	%6,25	80	1	%6,25
50	1	%6,25	50	1	%6,25
30	1	%6,25	30	1	%6,25
10	1	%6,25	-	-	-
-	5	%31,25	-	6	%37,5
Toplam	16	%100	Toplam	16	%100

Doktora bilim sınavı aşamalarından yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavlarının baraj puanlarına ilişkin bilim dalı başkanları görüşleri Tablo 63'te belirtilmektedir. Yazılı sınav baraj puanı için çoğu görüşün 25, 60 ve 65 puanları yönünde olduğu; sözlü, performans, uygulama sınav baraj puanı için ise çoğu görüşün 25, 60 ve 70 puanları yönünde

olduğu görülmektedir. Bu bulgu da bilim dalı başkanlarının doktora adaylarının çalgı performanslarını, solfej/deşifre kabiliyetlerini, alana yönelik sözlü mülakat ile ölçecekleri bilgi düzeylerini yazılı sınavdan daha önemsediklerini düşündürmektedir.

*Bu değişkenlere ek olarak bir müzik eğitimi bilim dalı başkanı öğrencinin akademik yayınları varsa, bu yayınların da doktora giriş sınavlarına %10 etki etmesi gerektiğini belirtmektedir.

Bir müzik eğitimi bilim dalı başkanı; *“Doktorayla ilgili değerlendirmede ben adayın doktora başvurmadan önce akademik yayınları varsa bunların sınava etki etmesi gerektiği kanaatindeyim. Makale, bildiri, kitap veya kitap bölümü gibi akademik platformda karşılığı olan basılı, yazılı veya dijital yayınlar varsa adayın buralardan tabiri caizse bonus toplaması gerektiğini düşünüyorum..... En azından varsa belgelendirilmiş akademik faaliyetler, bunların bence %10 etkisi olabilir örneğin.”* şeklinde görüş bildirmektedir.

4.2.5. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü bilim sınavları içeriğine yönelik görüşlerinin dağılımı

Tablo 64. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yazılı sınav içeriğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans yazılı sınav içeriği	f	%
Armonik çözümleme	16	%100
Müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi	13	%81,25
Müzik biçimleri	13	%81,25
Öğrenme ve öğretme yaklaşımları	13	%81,25
Dikte	9	%56,25
Bilimsel araştırma yöntemleri	8	%50
Türk Halk Müziği	5	%31,25
Türk Sanat Müziği	5	%31,25
Diğer: .....belirtiniz	1	%6,25
Toplam	16	%100

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yazılı sınav içeriklerine ilişkin görüşlerine bakıldığında, tüm bilim dalı başkanlarının “armonik çözümleme” sorusunun bulunması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Lisans müzik eğitimi mezunu adayların Armoni ve Eşlikleme dersini aldıkları göz önünde bulundurulduğunda, alan içi adaylardan bu yeterliliğin beklenilmesi tutarlıdır. Sayıca fazla bilim dalı başkanı “müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi”, “müzik biçimleri”, “öğrenme ve öğretme yaklaşımları” konulu soruların da adaylara sorulması gerektiğini düşünmektedir. Bilim dalı başkanlarının müzik eğitimi üzerine yüksek lisans yapacak olan her adayın müzik, müzik eğitimi, müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi alanlarında

bilgi sahibi olmaları gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir. Bilim dalı başkanlarının çoğunluğa yakını ise *dikte ve bilimsel araştırma yöntemleri* sorularını önermektedir. *Türk Halk Müziği* ve *Türk Sanat Müziğine* ilişkin sorularını öneren bilim dalı başkanlarının ise azınlıkta kaldığı tespit edilmektedir.

Lisans müzik eğitimi mezunu adayların “Eğitimde Araştırma Yöntemleri” dersini yalnızca bir dönem alıyor olmaları sebebiyle bilim dalı başkanlarının yazılı sınavda yer almasını önerdikleri “Bilimsel Araştırma Yöntemleri” sorularında hakimiyetlerinin az olacağı varsayılmaktadır. Buna rağmen çoğunluğa yakın bilim dalı başkanı yazılı sınav için bu alandaki soruları da önermektedir. *Türk Halk Müziği* ve *Türk Sanat Müziğine* ilişkin soruların yer almamasını öneren çoğu bilim dalı başkanı ile az sayıda üniversitelerin yazılı sınavlarında bu sorulara yer vermesinin lisans müzik eğitimi programında alanları Türk Müziği olan adayların aleyhine bir durum olduğu düşünülmektedir.

*Bir bilim dalı başkanı görüşme formunda yer alan konular haricinde “müzik eğitiminde karşılaştığı problemleri ve çözüm önerileri” sorusunun da bulunması gerektiğini belirtmektedir.

*Bir diğer bilim dalı başkanı, yazılı sınav konularında belirtilen “müzik tarihi ve müzik eğitimi tarihi” konularından müzik tarihinin değil, yalnızca “müzik eğitimi tarihi” nin bulunmasının yeterli olacağını belirtmektedir.

Tablo 65. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının doktora yazılı sınav içeriğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Doktora yazılı sınav içeriği	f	%
Bilimsel araştırma yöntemleri	15	%93,75
Müzik biçimleri	12	%75
Armonik çözümleme	12	%75
Öğrenme ve öğretme yaklaşımları	11	%68,75
Müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi	10	%62,5
Türk Halk Müziği	5	%31,25
Türk Sanat Müziği	5	%31,25
Dikte	3	%18,75
Diğer: .....belirtiniz	4	%25
Toplam	16	%100

Doktora yazılı sınav içeriklerine ilişkin görüşlere bakıldığında, müzik eğitimi bilim dalı başkanlarından çoğunun *bilimsel araştırma yöntemleri* sorularına yer verilmesi gerektiğini; sayıca fazla bilim dalı başkanının *müzik biçimleri* ve *armonik çözümleme* sorularına yer verilmesi gerektiğini önerdikleri görülmektedir. Bilim dalı başkanlarına göre yüksek lisans dönemi boyunca bilimsel araştırma yöntemleri ile araştırma yapmış olan doktora adaylarının

bu konudaki bilgi seviyelerinin bilinmesi önem arz etmektedir. Yüksek lisans programında olduğu gibi doktora programında da az sayıda bilim dalı başkanı Türk Halk Müziği ve *Türk Sanat Müziği* konularının bulunmasını önermektedir. Yer almasını en az bilim dalı başkanının istediği içeriğin ise *dikte* olduğu tespit edilmektedir.

*4 bilim dalı başkanının bu konulara ek olarak *diğer* başlığı altında yazılı sınavda bulunması gerektiğini düşündükleri bazı konulara yer verdiği görülmektedir. Bu konular; “Müzik ve müzik eğitimi üzerine genel kültür”, “Müzik eğitimi programları ve yüksek lisansta yaptığı çalışmaların değerlendirilmesi”, “Adayın yüksek lisans tezinin değerlendirilmesi” dir.

*Ayrıca bir bilim dalı başkanı doktora yazılı sınavında alan bilgisi sorularının yer almasını değil, adayın verilen bir konuda tez önerisi hazırlaması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 66. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yazılı sınav soru sayılarına yönelik görüşlerinin dağılımı

Soru sayıları	f	%
5	7	%43,75
2	2	%12,5
4	2	%12,5
3	1	%6,25
7	1	%6,25
10	1	%6,25
1	-	-
6	-	-
8	-	-
9	-	-
Toplam	16	%100

Tablo 66’da bilim dalı başkanlarının lisansüstü yazılı sınavlar için önerdikleri asgari soru sayıları görülmektedir. Bulgulara göre bilim dalı başkanlarının çoğunluğunun soru sayısının 5 olması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Soru sayısını 2 ve 4 olmasını isteyen bilim dalı başkanları da bulunmaktadır. Yazılı sınavda 10 soru olmasını öneren bir bilim dalı başkanı bulunmaktadır.

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının önerdikleri yazılı sınav içeriklerine de bakıldığında adaylardan bekledikleri yeterliklerin 5 soruda sorulabileceğini düşündükleri söylenebilmektedir.

*Bir bilim dalı başkanı soru sayısının 4 ya da 5 olması gerektiğini; bir diğer bilim dalı başkanı ise soru sayısının 6, 7 ya da 8 olması gerektiğini düşündüğünü belirtmektedir.

Tablo 67. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans sözlü, mülakat, performans sınav içeriğine ilişkin görüşlerinin dağılımı

Yüksek lisans sözlü, performans, uygulama sınav içeriği	f	%
Bireysel (çalgı, şan) performans	16	%100
Portfolyo	10	%62,5
Solfej	8	%50
İlgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)	8	%50
Bilimsel araştırma yöntemleri	5	%31,25
Diğer	-	-
Toplam	16	%100

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının sözlü, performans, uygulama sınavlarında yüksek lisans adaylarından bekledikleri içeriklere tabloda yer verilmektedir. Tüm bilim dalı başkanları adayların *bireysel (çalgı, şan) performans* sergilemelerini beklemektedir. Çoğu bilim dalı başkanının ise adayların *portfolyo* hazırlamaları gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bilim dalı başkanlarının çoğunluğa yakını ise sınavda *solfej* ve *ilgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)* içeriklerinin de bulunmasını önermektedir. Yer alması en az istenen içeriğin ise *bilimsel araştırma yöntemleri* olduğu görülmektedir.

Bilim dalı başkanlarının adayların müzikal yeteneklerinin değerlendirildiği çalgı/şan performanslarının ve solfej kabiliyetlerinin yüksek lisans programları sınavlarında da yer almasını önemsedikleri söylenebilmektedir. Aynı zamanda adayların önceden müzikle ilgili yapmış oldukları çalışmaların da bilim dalı başkanlarına göre önemli olduğu söylenebilmektedir. Akademik çalışmalara yönelik sözlü/mülakat sorularının ise yüksek lisans programlarından ziyade doktora programlarında yer almasının daha tutarlı olduğu düşünülmektedir.

Doktora sözlü, performans, uygulama sınav içeriklerine ilişkin bilim dalı başkanlarının önerileri Tablo 68'de yer almaktadır. Yüksek lisans programında olduğu gibi tüm bilim dalı başkanları adaylardan *bireysel (çalgı, şan) performans* beklemektedir. Adayların solfej kabiliyetlerinin doktora programlarında değerlendirilmesi gerektiğini çok az sayıda bilim dalı başkanı düşünmektedir. Bilim dalı başkanlarının çoğu akademik çalışmalara yönelik bilgilerin ve adayların portfolyolarının değerlendirilmesini önerdiği görülmektedir.

Yüksek lisans dönemi boyunca bilimsel araştırma yöntemleri ve müzik eğitimi araştırmaları konusunda bilgi birikimine sahip olduğu düşünülen doktora adaylarının, bu bilgilerinin ne düzeyde olduğunun bilinmesinin bilim dalı başkanlarına göre önem arz ettiği

söylenmektedir. İki programda da adayların çalgı/şan performansı becerilerinin değerlendirilmesini tüm bilim dalı başkanları önermektedir. Müzikal yeteneğin akademik hayatın her alanında önemli olduğu düşünülmektedir.

4.2.6. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının, üniversitelerin lisansüstü programlara öğrenci alımı ilan metinlerinde, mülakat/bilim sınavlarının içerik bilgisine yer verilip verilmemesine yönelik görüşlerinin dağılımı

Tablo 69. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının üniversitelerin lisansüstü programlara öğrenci alımı metinlerinde, mülakat/bilim sınavlarının içerik bilgisine yer verilip verilmemesine yönelik görüşlerinin dağılımı

Sınav içerikleri	f	%
Yazılı sınav konularının içeriği bilgisi	14	%87,5
Performans (sözlü, mülakat) sınav içeriği bilgisi	13	%81,25
Çalgı veya şan performansı ile ilgili:		
Eser/etüt bilgisi	12	%75
Asgari eser/etüt sayısı bilgisi	14	%87,5
Zorunlu eser/etüt bilgisi	14	%87,5
Asgari performans süresi bilgisi	9	%56,25
Diğer	1	%6,25
Toplam	16	%100

Tabloda ilan metinlerinde hangi sınav içerikleri bilgilerinin verilmesi gerektiği konusunda bilim dalı başkanları görüşlerine yer verilmektedir. Sayıca fazla bilim dalı başkanının yazılı sınav konularının içeriği, asgari eser/etüt sayısı ve zorunlu eser/etüt bilgilerinin ilan metinlerinde yer alması gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Öyleyse bilim dalı başkanlarının adayların yüksek lisans yazılı sınav öncesinde hangi konulara ağırlık verecekleri hakkında fikir sahibi olmalarını önemsedikleri söylenebilir. Üniversitelerin adaylardan çalgı performansları için istemiş olduğu zorunlu eser/etütlerin bilgisi ilan metinlerinde yer almadığı takdirde adayların bu eserleri hazırlayamayacak olmaları ve sınavda da bu yönden zayıf kalacakları varsayılmaktadır.

Adayların çalgı performansları için üniversitelerin beklemekte olduğu kriterlere yönelik eser ve etüt seçimlerinin üniversitelerin ilan metinlerine bağlı olduğu ve özellikle lisans mezuniyetini müzik eğitimi haricindeki bir alandan yapmış olan adayların bu bilgiler ışığında çalışma yapacakları göz önünde bulundurulduğunda, çoğu müzik eğitimi bilim dalı başkanının eser/etüt bilgisinin yer almasına yönelik önerilerinin tutarlı olduğu düşünülmektedir.

İlan metinlerinde asgari performans süresi bilgisine yer verilmesi gerektiğini düşünen bilim dalı başkanlarının azınlıkta olduğu tespit edilmektedir. Bu bilginin verilmemesi

sonucunda adaylar çok uzun süreli ya da çok kısa süreli çalgı/şan eserleri hazırlayabilecekleri ve sınavda bulunan öğretim elemanlarının yönlendirmelerine ihtiyaç duyabilecekleri düşünüldüğünde bilgilerin önceden adaylara verilmesi gerekmektedir.

Bir bilim dalı başkanı *diğer* başlığı altında, görüşme formunda yer almayan bazı bilgiler hakkında “portfolyo”, “eşlikli çalma” ve “çalgı/şan performansındaki müzik türleri” bilgilerinin eklenmesi gerektiğini belirtmektedir: “*Adayın zaten sahip olduğu vasıflarla ilgili bir tedirginlik yaratmadan sınava gelmesini sağlamalı. Şöyle ki aday portfolyo hazırlayacağını bilmezse elinde aslında iyi bir portfolyo hazırlayabileceği bir donanım olmasına rağmen portfolyosuz gelirse olumsuz etkilenir. Bunların bilgi olarak mutlaka sınav metinlerinde olması gerekir. Ayrıca eşlikli çalma mevzusu varsa eser performansında, mutlaka belirtilmeli. Artı adayların belli bir performans alanıyla ilgili müzik tarz ya da türüne göre de farklı bir değerlendirmede bulunacağını düşünerek o ayrıntı net verilmeli. Yani viyolonsel çalan birisi klasik Türk müziği alanından da girebilir batı müziği alanından da girebilir öyle düşünmek lazım. Bunların ayrıntısını net ve şüpheye yer bırakmayacak şekilde olursa iyi olur.*”

Ayrıca görüşme formunda bilim dalı başkanlarının ilan metinlerinde yer verilmesini istemedikleri değişkenlere ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bilim dalı başkanlarının görüşleri şu şekildedir;

*İlan metinlerinde yalnızca *eser/etüt bilgisi, asgari eser/etüt sayısı bilgisi ve zorunlu eser/etüt bilgilerinin* yer alması gerektiğini düşünen bir bilim dalı başkanı, diğer bilgilerin verilmemesi hakkında “*Yazılı sınav konularının içeriği hakkında bilgi verildiğinde başvuru yapmaktan vazgeçen adaylar olabilir. Performans (Sözlü, Mülakat) Sınavının Konuları hakkında bilgi verilmesi de aynı sonucu getirir kanaatindeyim.*” görüşünü bildirmektedir.

*İlan metinlerinde yalnızca *yazılı sınav konularının içeriği bilgisi ve performans (sözlü, mülakat) sınav içeriği bilgisinin* verilmesi gerektiğini düşünen bir bilim dalı başkanı, diğer bilgilerin verilmemesi hakkında “*Çalgı-Şan performansı ile ilgili standart oluşturmayı doğru bulmuyorum. Ayrıca Y. Lisans ve Doktora seviyesine uygun eser-etüt seçiminin öğrenci tarafından yapılmasının da dikkate değer bir kriter olabileceği kanaatindeyim. Bu sorumluluğu ve bilinci öğrencinin taşıması gerekir diye düşünüyorum.*” görüşünü bildirmektedir.

*Bir bilim dalı başkanı ilan metinlerinde yer alan bilgiler hakkında “*Bu konu enstitü yönetim kurulu kararına tabi olup; Bilim Dalı veya Anabilim Dalı Başkanlığı olarak ancak tavsiye görüş sunabilir.*” şeklinde görüş bildirmektedir.

*İlan metinlerinde yalnızca *asgari eser/etüt sayısı bilgisi* ve *zorunlu eser/etüt* bilgilerinin verilmesi gerektiğini düşünen bir bilim dalı başkanı, diğer bilgilerin verilmemesi hakkında “*Sadece performansla yönelik ön bilgi paylaşılabilir, yazılıda ya da mülakatta hangi konular olacak bunu yazmak hatalı olur. Çünkü bazı konularda sadece başlık yazıp geçmek mümkün değildir, kısmen de olsa yazılacak bazı anahtar kelimeler içeriği yansıtarak haksız sonuç doğurabilir.*” görüşünü bildirmektedir.

4.2.7. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının lisansüstü eğitime başvurmak isteyen adayların alan içi/alan dışı mezunu olma durumlarına ilişkin başvurabilme durumları hakkındaki görüşlerinin dağılımı

Tablo 70. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının, müzik eğitimi alanı dışında lisans veya yüksek lisans eğitimi bulunan adayların, müzik eğitimi bilim dalında lisansüstü eğitime başvurmasına yönelik görüşlerinin dağılımı

Alan dışı adaylar	Evet başvurabilir (n)	%	Hayır başvuramaz (n)	%
Yüksek lisans	8	%50	8	%50
Doktora	4	%25	12	%75
Toplam	16	%100	16	%100

Alan içi ve alan dışı adayların lisansüstü eğitime başvurabilme durumlarına ilişkin bilim dalı başkanları görüşlerine bakıldığında, yüksek lisans programları için bir eşitlik söz konusu olduğu görülmektedir. Bilim dalı başkanlarının yarısı alan dışından müzik eğitimi yüksek lisans programına başvurulabileceğini düşünmekte, diğer yarısı ise yalnızca alan içinden olan adayların başvurabileceğini düşünmektedir.

Müzik eğitimi haricinde bir lisans mezuniyeti bulunan adayların doktora programlarına başvurmaması gerektiğini düşünen bilim dalı başkanlarının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Akademik müzik eğitimi düşünüldüğünde son basamağı olan doktora programında bilim dalı başkanlarının asgari müzik bilgisi haricinde müzik eğitimi diploması beklemelerinin tutarlı olduğu düşünülmektedir.

*Alan dışından her iki lisansüstü eğitime de başvurulabileceğini düşünen müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri şu şekildedir:

1. “*Alan dışından gelen ve kendini çok iyi düzeyde yetiştirmiş kişilerin eğitim almasını ve bu alanda uzmanlaşmasını sağlamak. Böylece multidisipliner eğitim anlayışı ve bilimsel üretim geliştirilmiş olur.*”

2. “Her iki öğretim düzeyi için alan dışı gelen adaylara bilimsel hazırlık adı altında uyum dersleri verilmektedir. Bu durum da onların bazı farkları kapatmasına yardımcı olacaktır.”

3. “İlgili alandan mezun olmasa da konuyla ilgili bir adayın alana kazandırılması seçeneği yok edilmemeli. Herkese kendini geliştirme şansı verilmelidir.”

4. Belirli bir düzeyde alanla ilgili birikim, deneyim ve uygulamalara sahip olan bir adayın sınavlara katılması uygundur.

*Alan dışından yalnızca yüksek lisans eğitime başvurulabileceğini düşünen müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri şu şekildedir:

1. “Yalnızca doktora programlarına müzik eğitimi alanında yüksek lisans yapmış olan adayların başvurması gerektiğini düşünüyorum. Anabilim dalımız akademik kurulunda da böyle bir karar alarak bu uygulamayı sürdürüyoruz. Doktora programı adayın son eğitim süreci olup artık alanda tam uzmanlaşma sağlayarak Dr. unvanı aldığı bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı sürmesi ve sonuçlanması için adayın müzik eğitimi alanında donanımlı olarak sürece başlaması önem taşımaktadır. Bu nedenle özellikle yüksek lisans mezuniyetinin alandan olmasını önemsiyorum.”

2. “Yüksek lisans eğitimi için adaylar alan dışından müzik eğitimi alanında yüksek lisans eğitimi alıp uzmanlık alanlarını müzik eğitimi olarak belirleyip bu yolda ilerleyebilirler ancak yüksek lisans eğitimini alan dışında yapan bir kimsenin doktora süresince müzik eğitimi alanını anlaması, kavraması, hakim olması gecikmiş ve zor olacağından uygun değildir.”

3. “Yüksek Lisans düzeyinde, herhangi farklı bir Lisans programından mezun bir aday, eğer kendini müzik alanında akademik anlamda yetiştirmiş ve bu alanda yüksek lisans eğitimi almak istiyorsa sınav kriterlerini karşılayarak sınavı başardığı takdirde bence bu hak ona sağlanmalıdır.”

4. “Eğer sınav aynı ve eş düzeyde yapılıyorsa, ki onlara bir imtiyaz tanınmıyor, onlara ayrı bir kontenjan verilerek, alan dışı kontenjanı ki yasal olarak da karşılığı var, alınabileceğini düşünüyorum. Aday farklı bir disiplinde lisans eğitimi almış olabilir ama mutlaka lisans eğitimini tamamlamış olması lazım en az lisans, zamanla eğilimleri, merakı ve donanım elde etme süreçleri müzik eğitime ya da müzikle ilgili bir alana yönelmişse kendini bu alanda belgelendirilmiş bir uzmana, bilim uzmanına dönüştürmek istiyorsa sınava başvurup sonucunu

gözleyebilir. Burada onlara tanınan özel kontenjanda yeterlikleri sağlarsa kazanıyor. Mesela bizde alan dışı kontenjan 1 diyelim ki, o aday 1 kişi başvurursa otomatikman kazanamıyor. Az önce açıkladığım sınavla ilgili koşulları zorunlulukları asgari baraj puanlarını yapabilirse kazanıyor. ... Günümüzde müzik akademisinde gerek müzik eğitimi gerek müziğin diğer kol ve koşulları içerisinde lisans müzikle ilgili olmayan çok ön planda gerek akademisyenler gerekse performans sanatçıları var zaten. Bu, buna bir engel olmamalı. Doktorada da mutlaka bir koşulu düşünmek gerekir ama doktorada adayın doktora gelmesi için lisans bir tarafa madem yüksek lisansa başvururken şunu diyoruz: 'Lisansın müzik veya müzik eğitimi olmak zorunda değil, başvurabilirsin. Sana tanınmış bir kontenjan var' diyoruz o zaman doktora için de lisansta müzikle ilişki kurmak gereksiz. Ama yüksek lisansla kurmamız gerekir. Aday hakikaten akademinin içinde söz sahibi bir akademisyen olmak üzere doktora programına giriyorsa en azından yüksek lisans müzikle veya müzik disipliniyle ilgili eğitim alabilir, yüksek lisans yapmış olmalı."

Alan dışından lisansüstü eğitime başvurulamaması gerektiğini düşünen müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleri şu şekildedir:

1. "Sadece müzik eğitimi ile değil diğer alanlarda da o alanda uzmanlaşmanın gerçekleşebilmesi için temel bilgilerin mevcut olması elzemdir. Müzik eğitiminin bir süreç eğitimi olduğu düşünüldüğünde, bu süreci yaşamamış bireylerin bu alanda uzmanlaşması için en azından bilimsel hazırlık almış olmaları gerekmektedir. Öte yandan müzik eğitimi alanının itibarının düşmemesi için de bu gibi tedbirlerin alınması gerektiği kanaatindeyim."

2. Müzik eğitimini (çalgı, işitme, teori vb.) belirli bir sistematik içerisinde almamış kişilerin lisansüstü eğitim almasını doğru bulmuyorum. Eğitim bilimleri alanında çalışma yapacak kişilerin eğitim geçmişi olması daha uygun olacaktır.

3. "Çalgı performansı, vokal performans, işitme eğitimi, armoni eğitimi gibi temel müzik eğitimi lisans seviyesinin, bir yıllık bilimsel hazırlıkla verilmesi yeterli olmaz."

4. "Alan dışı adayların alana hâkim olabilmelerinin mümkün olmadığını düşünüyorum. Alan dışı olarak müzik eğitiminde lisansüstü eğitimini tamamlayan bazı mezunların zorlandıklarına bizzat tanıklık ettim. Müzik eğitimi olmasa da müzikoloji vs. alanında lisansüstü eğitimi yapabileceklerini fakat müzik eğitimi konusunda ise bunun mümkün olmadığını düşünüyorum."

5. “Özel uzmanlık gerektirmesi nedeniyle.”

6. “Müzik eğitimi süreç içerisinde birçok disiplini, davranışı, bilgi ve beceriyi kapsayan bir bütündür. Bu alanda akademik çalışmalar yapmaya aday olan öğrencilerin “Müzik Eğitimi” nin lisans süresi içerisinde; davranış ve düşünme biçimi, birçok mesleki-sanatsal beceriyi oluşturan unsurlardan haberdar olmaması, buna dair sürece yayılan bir eğitim almamış olması elbette alana dair yapılabilecek akademik çalışmaların niteliğini belirleyecektir. Bu gerekçelerle alan dışı adayların başvurmasını doğru bulmuyorum.”

7. “Daha önceki yıllarda, alan olarak müzik dışından da adaylar kabul edilmekte idi; ancak bu durum müzik alanındaki adayların başarı durumunu olumsuz etkilediğinden alan dışından gelenlerin de adaptasyon sorunu yaşamalarından ötürü söz konusu uygulamadan vazgeçilmiştir. Ancak müzik alanı sadece eğitimle değil, tüm mesleki müzik alanları ile sınırlandırılmıştır. (Eğitim Fakülteleri, Devlet Konservatuvarları, Türk Müziği Konservatuvarları, Güzel Sanatlar fakülteleri tüm boyutlarıyla sınavlara kabul edilmektedir.) Bkz. 2022-2023 Güz Dönemi G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Öğrenci Alım Koşulları”

8. Her iki program da birbirlerini takip edip aşamalı olarak yürütülen (lisans + yüksek lisans + doktora) programlar olduğu için alan eğitimi almış kişilerin başvurmalarının daha doğru olduğunu düşünüyorum.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara yönelik tartışma, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Üniversitelerin lisansüstü alım sınavı ilan metinleri ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşlerine yönelik sonuçlar

Ülkemizdeki müzik eğitimi bilim dallarında lisans programı olan bölümlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans programına sahip oldukları, bunların yarısından fazlasında doktora programı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yüksek lisans sınavlarındaki ALES puanının üniversitelerde %50'lik yüzdelerle etkiye sahip olduğu; doktora sınavlarındaki ALES puanının ise yüksek lisans düzeyinden farklı olarak %55'lik yüzdelerle etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Müzik eğitimi bilim dalı başkanları ALES puanının yüzdelerle etkisi olması gerektiğini düşündüğü, bununla birlikte araştırma verileri bütün olarak incelendiğinde lisansüstü sınavların ilan metinleri ile lisansüstü programlarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri, YÖK Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin önerdiği şekilde tutarlılık göstermektedir.

ALES baraj puanlarına ilişkin bulgulara bakıldığında, üniversiteler yüksek lisans ALES puanı için 55 baraj puanını belirlemişlerdir. Doktora ALES baraj puanı için ise üniversitelerde baraj puanının 55 ve 60 puan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans programı için ALES baraj puanı önerilerinin 55-60 puan, doktora programı için ise 65-70 puan önerdikleri görülmüştür. Sonuçlara göre bilim dalı başkanlarının, doktora öğrencisi adaylarının ALES sınavından üniversitelerin belirlemiş olduğu puandan daha yüksek bir puan almalarını bekledikleri söylenebilmektedir. Bilim dalı başkanları, doktora programı için başvuran adayların ALES puanlarının, yüksek lisans düzeyi için belirlenen baraj puanlarından daha fazla bir puan almaları gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir.

Üniversitelerde lisans not ortalaması puanının yüksek lisans giriş puanına genellikle %20 yüzdelerle etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Lisans not ortalamasının yüksek lisans programındaki yüzdelerle etkisine yönelik bilim dalı başkanlarının görüşlerine bakıldığında en fazla %10 yüzdelerle etkinin önerildiği görülmüştür. Bilim dalı başkanları üniversitelerde geçerli olan lisans not ortalaması puanına ait %20'lik etkinin azalmasını bekledikleri düşünülmektedir.

Doktorada ise yalnızca yüksek lisans not ortalamasının yüzdeler etkisini değerlendiren üniversitelerin çoğunlukta olduğu ve genellikle %20 yüzdeler etkiye sahip olduğu, buna karşılık adayın lisans ve yüksek lisans not ortalaması puanının genel başarısına yüzdeler etki ettiği az sayıda üniversite olduğu, üniversitelerde genel olarak adayların yalnızca yüksek lisans not ortalamaları geçerliken, bilim dalı başkanlarının azımsanamayacak bir kısmı adayların hem lisans hem de yüksek lisans not ortalamalarının giriş puanlarına yüzdeler etkisi olması gerektiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. YÖK Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde bu durum senatolara bırakılmıştır. Bilim dalı başkanları YÖK'ün verdiği bu karar neticesinde ilgili düşüncelerini gerçekleştirebilirler. Kayahan Karakul ve Karakütük (2014) araştırmalarında eğitim bilimleri, dil ve tarih coğrafya, hukuk, ilahiyat, iletişim ve siyasal bilgiler alanlarında eğitim veren öğretim elemanlarının, lisansüstü öğretime öğrenci seçiminde kullanılan ölçütlere ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanlarının çoğunun lisansüstü öğretime öğrenci seçme sürecinde akademik not ortalamasının kullanılması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Tüm bu sonuçlara bakılarak eğitim bilimleri, dil ve tarih coğrafya, hukuk, ilahiyat, iletişim ve siyasal bilgiler ve müzik eğitimi alanlarında eğitim vermekte olan öğretim elemanlarının, adayların lisans ve yüksek lisans programlarında gösterdikleri başarının lisansüstü giriş puanlarına etki etmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir.

Üniversitelerdeki lisans not ortalaması baraj puanının yüksek lisans programlarında 65 puan olduğu ve üniversitelerin 50 puanın altında baraj puanı belirlemedikleri görülmüştür. Bilim dalı başkanlarının ise adayların lisans not ortalamalarının en az 70 puan olması gerektiğini önerdikleri ortaya çıkmıştır. Doktora programına bakıldığında not ortalaması baraj puanının az sayıda üniversitede bulunduğu ortaya çıkmıştır. Buna karşın bilim dalı başkanlarının büyük bir kısmının doktora programlarında da not ortalaması baraj puanının bulunmasını istedikleri görülmüştür. Not ortalaması baraj puanına yönelik sonuçlara bakıldığında üniversiteler ve bilim dalı başkanlarının görüşleri arasında tutarlılık bulunmadığı görülmektedir. Bilim dalı başkanları, adayların başvurmak istedikleri lisansüstü programdan önceki eğitim hayatlarında da başarılı olmasını bekledikleri söylenebilmektedir. Üniversitelerde ise doktora programları için bu durumun olmadığı görülmüştür.

Yüksek lisans programlarında yabancı dil puanının yüzdeler etkisi olan üniversitelerde %10'luk etkisi olduğu tespit edilmiştir. Doktora programlarında da aynı şekilde adayların yabancı dil puanlarının %10'u etkilidir. Yabancı dil puanlarının yüzdeler etkisine ilişkin müzik

eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşlerinin ise üniversitelerin belirlemiş olduğu yüzdilik etkilerle aynı / tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre Türkiye’de lisansüstü programlar için adayların yabancı dil puanlarının yüzdilik etkisinin, üniversiteler ve bilim dalı başkanlarının ortak görüş ve önerilerine dayanarak, %10 olduğu ortaya çıkmıştır.

Yabancı dil baraj puanlarına bakıldığında üniversitelerin yüksek lisans programlarında çoğunlukla baraj puanı koymadıkları, doktora programlarında ise tüm üniversitelerin baraj puanını 55 puan olarak belirledikleri; müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının da adaylardan yüksek lisans programında yabancı dil baraj puanı beklemediği; doktora programında ise adayların yabancı dil sınavlarından en az 55 puan almalarını beklediği görülmüştür. Bu açıdan üniversitelerin kararları ve bilim dalı başkanlarının önerileri arasında tutarlılık olduğu ortaya çıkmıştır. Bülbül (2003) araştırmasında Eğitim Bilimleri Fakültesi’nde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin lisansüstü öğretimde yabancı dil konusunda görüşlerinin farklı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bütün öğretim üyelerinin yabancı dilin lisansüstü öğretim için gereklilik olduğunu kabul ettikleri fakat bazı öğretim üyelerinin yabancı dilin lisansüstü öğretime girişte bir ölçüt olarak da bulunması gerektiğini savundukları ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada da bazı öğretim üyelerinin adaylardan yabancı dil puanı bekledikleri ortaya çıkmıştır. Bu anlamda araştırmaların sonuçları arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında eğitim bilimleri alanında görev yapmakta olan öğretim elemanları için lisansüstü giriş sınavlarında adayların yabancı dil puanlarının önemli olduğu düşünölmektedir.

Üniversiteler yüksek lisans bilim sınavı puanı yüzdilik etkisi için %20 oranını belirlemişlerdir. Bazı üniversitelerin ise bilim sınavının yüzdilik etkisini değerlendirmeye almadıkları görülmüştür. Çok sayıda üniversite doktora bilim sınavının yüzdilik etkisini %20 olarak belirlemiştir. Bilim dalı başkanları ise lisansüstü bilim sınavlarının iki program türü için de %40-%50 oranında yüzdilik etkisinin olmasını önermişlerdir. Bilim sınavlarının yüzdilik etkisi konusunda üniversiteler ve bilim dalı başkanları arasında önemli bir görüş farklılığı olduğu görülmüştür. Bunun sebebinin alan içinde olan öğretim elemanlarının alan bilgisini ölçen bilim sınavının adaylar için önemli olduğunu bilmeleri ve önemsemeleri olduğu söylenebilir. Koğar ve Sayın (2014) araştırmalarında Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü lisansüstü programlara başvuran adayların ALES puanının yüksek lisans programına yerleştirilmesinde çok etkisinin olması beklenirken, en çok etkili olan puanın mülakat puanı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buna göre lisansüstü eğitime öğrenci seçiminde mülakatın önemi bir kez daha vurgulanmıştır. Araştırmalar arası

değerlendirme yapıldığında, müzik eğitimi lisansüstü giriş sınavlarında en çok etkisi olan puan türü ALES'tir. Sanatın bir dalı olan müzik alanında lisansüstü eğitim veren üniversitelerde, sanatla ilgili olmayan diğer disiplinlere göre mülakat puanına daha az yer ayrıldığı görülmüştür.

Yüksek lisans bilim sınavı baraj puanlarına bakıldığında üniversiteler tarafından en çok tercih edilen puanın 50 puan olduğu görülmüştür. Doktora bilim sınavlarında ise baraj puanı bulunmasını tercih eden üniversitelerde yüksek lisans programında olduğu gibi baraj puanının 50 puan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bilim dalı başkanları da üniversitelerin belirlediği bilim sınavı baraj puanlarına yakın baraj puanlarını (yüksek lisans bilim sınavı için 50-60 puan, doktora bilim sınavı için ise 50-70 arası baraj puanı) önermişlerdir. Üniversiteler ve müzik eğitimi bilim dalı başkanları, adayların alan bilgilerini ölçen bilim sınavlarında yarı yarıya bir başarı elde etmeleri gerektiğini savundukları görülmüştür.

Bilim sınavı yazılı sınav aşamasının ve sözlü, performans, uygulama sınavı aşamasının yüksek lisans programlarında yüzdeler etkisinin bulunduğu üniversitelerin azınlıkta olduğu, doktora programında ise yalnızca yazılı sınav aşamasının yüzdeler etkisinin bulunduğu üniversitelerin azınlıkta olduğu görülmüştür. Doktora sözlü, performans, uygulama sınavlarının çoğu üniversitede yüzdeler etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Yüksek lisans yazılı sınav için yüzdeler oran belirleyen üniversitelerin genel olarak %40 ve %60 arasında bir oran belirledikleri; sözlü, performans, uygulama sınavı için ise %35 oranını belirledikleri görülmüştür. Müzik eğitimi bilim dalı başkanları ise yüksek lisans yazılı ve sözlü, performans, uygulama sınavı yüzdeler etkilerinin %20-%25 olmasını önermişlerdir. Ayrıca bilim dalı başkanlarının neredeyse tümü bilim sınavı aşamalarının da giriş puanlarına etki etmesi gerektiğini düşünmektedir. İki bulguda da üniversitelerin bilim sınavı aşamalarına dönük kararlarının müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşleriyle uyuşmadığı ortaya çıkmıştır. Doktora yazılı sınavının yüzdeler etkisinin olduğu üniversitelerin oranı %50, sözlü, performans, uygulama sınavı için ise %10 olarak belirledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bilim dalı başkanları doktora programları için %20-%25 oranlarını önermişlerdir.

Bilim sınavı aşamalarında üniversitelerin baraj puanı belirlemedikleri, bilim dalı başkanlarının ise bu aşamalarda da baraj puanlarının olması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bülbül (2003) lisansüstü öğretime öğrenci seçme sürecine ilişkin öğretim elemanı görüşlerini araştırdığı araştırmasında öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu seçme sürecinde yazılı bilim sınavının da bulunması gerektiğini savunduklarını, bu sınavla birlikte adayların alan bilgilerini derinlemesine ölçme olanağının artacağını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının da tamamının yazılı bilim sınavı için baraj puanı olması gerektiğini düşünmeleri ile sonuçlar benzerlik göstermektedir. İki araştırma arasında geçen 20 yıllık sürece baktığımızda özellikle güzel sanatlar temel alanında yazılı ve mülakatın uygulandığı ve birlikte kullanılmasının da alım sınavında daha uygun ve test edilmiş bir yöntem olduğu düşünülmektedir. Kayahan Karakul ve Karakütük (2014) araştırmalarında öğretim elemanlarının çoğunun merkezi sınavlarda ölçülemeyen değerlerin sözlü sınavlar ile ölçüldüğü görüşünü paylaştıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada da bilim dalı başkanlarının çoğunun sözlü, performans, uygulama sınavı için baraj puanı belirtmiş olduklarından, sözlü sınavın olması gerektiğini düşündükleri söylenebilmektedir. Aynı zamanda Bülbül (2003) öğretim üyeleriyle yaptığı görüşmeler sonucunda tüm öğretim üyelerinin mülakatı gerekli gördüğünü, öğrencileri tanımada yardımcı olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçlarının tutarlı olduğu görülmüştür. Tüm bu sonuçlar neticesinde lisansüstü eğitimin önemli bir unsuru olan öğretim elemanlarının lisansüstü alım sınavlarında mülakatı, en nitelikli öğrencileri belirlemek adına en doğru yöntem olarak destekledikleri düşünülmektedir.

Adayların yüksek lisans giriş kriterlerinden aldıkları puanların toplandığı genel başarı puanı kısmında, üniversitelerin genelinde baraj puanının olduğu ve çoğunlukla 60 puan olarak değerlendirildiği tespit edilmiştir. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans adaylarından bekledikleri minimum başarı puanının 60 puan olduğu görülmüştür. Bu anlamda müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının ve üniversitelerin, adayların başarılı sayılabilmeleri için giriş kriterlerinden yarıdan fazla bir puan almalarını beklemeleri ortak bir sonuç olarak ortaya çıkmıştır. Doktora adaylarının genel başarı baraj puanlarının ise üniversiteler tarafından 60-70 puan arasında belirlendiği ortaya çıkmıştır. Bilim dalı başkanları da doktora adaylarından 60-70 puan arasında bir puan almalarını beklemektedir. Başarı baraj puanına ait sonuçlara göre üniversiteler ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının ortak kararlara sahip oldukları görülmüştür.

Üniversitelerin yarısından çoğu lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde, giriş sınavlarına yönelik bilgilere yer vermemektedir. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının ise üniversitelerin lisansüstü öğrenci alımı ilan metinlerinde bulunmasını istedikleri bilgilere bakıldığında; *yazılı sınav konularının içeriği, asgari eser/etüt sayısı, zorunlu eser/etüt, performans (sözlü, mülakat) sınav içeriği ve eser/etüt bilgilerinin yer alması* gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Buna göre bilim dalı başkanlarının adayların sınav öncesinde sınavla ilgili bilgilere sahip olmalarını önemsedikleri; fakat birçok üniversitenin, bilim dalı

başkanlarının bu görüşlerine aykırı olarak karar aldıkları görülmüştür. Adayların girecekleri bilim sınavları için, öncesinde hazırlanmaları ve çalışmaları gerektiği, bu yüzden lisansüstü eğitim almak istedikleri üniversitelerin bilim sınavlarında ne gibi yeterlikleri beklediklerini önceden bilmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Özellikle lisansüstü programlara alan dışı kontenjandan girecek olan adayların müzik eğitime yönelik sınavlarla ilgili detaylı bilgilere sınavdan önce ulaşmalarının gerekli olduğu söylenebilmektedir.

Yüksek lisans yazılı sınav içeriklerine bakıldığında üniversitelerde *armonik çözümlene müzik biçimleri* ve *müzik eğitimi, öğrenme ve öğretme yaklaşımlarına* ilişkin soruların bulunduğu görülmüştür. Müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının yüksek lisans yazılı sınav içeriğinde *armonik çözümlene, müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi, müzik biçimleri, öğrenme ve öğretme yaklaşımları* konularına ait soruların bulunmasını istedikleri ortaya çıkmıştır. Bilim dalı başkanlarının *dikte, bilimsel araştırma yöntemleri, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği* konularına ait soruların genel olarak yer almasını önermedikleri ortaya çıkmıştır. Üniversitelerin yazılı sınavlarında ise en az yer alan içeriklerin, bilim dalı başkanlarının bu görüşleriyle tutarlı olarak, *bilimsel araştırma yöntemleri, Türk Halk Müziği* ve *Türk Sanat Müziği* olduğu tespit edilmiştir. Yazılı sınav içeriklerine ilişkin bulgularda yer almayan fakat bazı üniversitelerde bulunan içeriklerin ise; *bilimsel kompozisyon sınavı, müzik kültürü* ve adayların bilimsel bir perspektifte çözüm üretebilme yetilerini ölçecek bir yazılı sınav olduğu görülmüştür.

Üniversitelerin doktora yazılı sınavlarında *müzik biçimleri, müzik eğitimi, öğrenme ve öğretme yaklaşımları* ve *bilimsel araştırma yöntemleri* içeriklerine yer verdikleri, bilim dalı başkanlarının da sınavlarda *bilimsel araştırma yöntemleri, müzik biçimleri, öğrenme ve öğretme yaklaşımları* içerikli soruların bulunmasını önerdikleri görülmüştür. Fakat az sayıda üniversitenin doktora yazılı sınavlarında bulunan *müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi, armonik çözümlene* sorularını birçok bilim dalı başkanı önermiştir. Bu durumda birçok içerik için üniversiteler ve bilim dalı başkanlarının ortak karara sahip oldukları fakat müzik eğitiminin son aşamasına gelmiş olan adayların bilgi sahibi olmaları gerektiği düşünülen müzik tarihi, müzik eğitimi tarihi gibi konulara ilişkin soruların bilim dalı başkanlarının görüşlerine rağmen birçok üniversitede yer almadığı ve dolayısıyla bu konulara ait aday bilgilerinin ölçülmediği görülmüştür.

Doktora yazılı sınavı için ise 4 bilim dalı başkanının “müzik ve müzik eğitimi üzerine genel kültür”, “müzik eğitimi programları ve yüksek lisansta yaptığı çalışmaların

değerlendirilmesi”, “adayın yüksek lisans tezinin değerlendirilmesi” konuları hakkında soruların da eklenmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Yalnızca bir üniversitede tablodaki içerikler haricinde *müzik kültürü* sorusunun bulunduğu ortaya çıkmıştır. Sonuca göre bilim dalı başkanlarının müzik kültürü içeriğine ilişkin soruların bulunması önerilerini yalnızca bir üniversitenin uygulandığı görülmüştür. Doktora adaylarının müzik ve müzik eğitimi alanında bilimsel araştırmalar yapacakları varsayıldığında müzik kültürü bilgilerinin iyi düzeyde olması gerektiği; bu anlamda doktora programlarına girişte adayların bu konudaki yeterliklerinin ölçülmesinin doğru ve gerekli olduğu düşünülmektedir.

İlan metinlerinde mülakat bilgilerine yer veren tüm üniversitelerde *yüksek lisans* sözlü, performans, uygulama sınavı bilgilerinin de olduğu görülmüştür.

İlan metinlerinde mülakat bilgilerine yer veren tüm üniversitelerde *doktora* sözlü, performans, uygulama sınavı bilgilerinin de olduğu görülmüştür.

Üniversitelerin tümünde yüksek lisans adaylarının çalgı/şan performansı sergileyecekleri; az sayıda üniversitede ise adayların sınav için portfolyo hazırlayacakları ve solfej performansı sergileyecekleri tespit edilmiştir. Bilim dalı başkanları da adayların lisansüstü sınavlarında mutlaka çalgı/şan performansı sergilemelerini bekledikleri, ayrıca birçok bilim dalı başkanının da adayların portfolyosunun değerlendirmeye alınması gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Özellikle alan içi kontenjandan sınava giren adayların en az 4 yıl boyunca müzik eğitimi aldıkları göz önünde bulundurulduğunda çalgılarında lisansüstü müzik eğitimi için yeterli bir seviyede olmalarının ve bu seviyenin de sınavlarda ölçülmesinin bilim dalı başkanları ve üniversiteler tarafından önemsendiği söylenebilmektedir. Alan dışı kontenjandan sınava giren adayların ise eğitimini almak istedikleri müzik eğitimi alanının en önemli unsurlarından biri olan çalgı/şan performansının bilincinde olup, lisansüstü sınavlara buna göre hazırlanmaları gerektiği düşünülmektedir.

Doktora adaylarından çalgı/şan performansının tüm üniversitelerde beklendiği; portfolyo, solfej performansı, ilgili literatür ve bilimsel araştırma yöntemlerine ilişkin mülakatın ise az sayıda üniversitede yer aldığı görülmüştür. Müzik eğitimi bilim dalı başkanları da doktora düzeyinde adayın yüksek lisans sınavında olduğu gibi çalgı/şan performansının değerlendirmeye alınmasını önerdikleri tespit edilmiştir. Yüksek lisans sınavından farklı olarak doktora sınavında bilim dalı başkanlarının *ilgili literatür (müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)* ve *bilimsel araştırma yöntemleri* konularında adayların sözlü performanslarını

değerlendirmek istedikleri görülmüştür. Adayların mezun oldukları yüksek lisans programında en az 2 bilimsel araştırma (seminer araştırması ve yüksek lisans tezi) yaptıkları varsayılarak bilimsel araştırmalarla ilgili bilgi birikiminin doktora düzeyi için yeterli olması gerektiği söylenebilmektedir. Bilim dalı başkanlarının da bu düşünceye dayanarak adayların ilgili literatür ve bilimsel araştırma yöntemleri konularındaki bilgilerinin sözlü sınavlarda sınamayı önerdikleri düşünülmektedir. Adayın portfolyosunun doktora sınavında da çoğu bilim dalı başkanının görüşüne göre değerlendirilmeye alınması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Bilim dalı başkanlarının yazılı sınavda soru sayısının 5 olmasını önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Önerilen yazılı sınav içeriklerinin sayısı, soru sayısından fazladır. Bilim dalı başkanlarının bu önerilerine dayanarak, her yazılı sınavda önerilen bütün içeriklerin bulunmayabileceği, döneme göre soru sayısının ve sınavda yer alacak içeriklerin değişebileceği söylenebilmektedir.

Üniversitelerin alan dışı ve alan için kontenjan durumlarına bakıldığında, yüksek lisans programı için kontenjanın büyük kısmının alan içi adaylara ayrıldığı görülmüştür. Doktora programında da yüksek lisans programında olduğu gibi daha çok alan içi adayların kontenjan sayılarının çok olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının da alana yönelik lisansüstü eğitim için alan dışı öğrencileri yüksek lisans programlarında sınırlı sayıda tutmak istedikleri, doktora programı için alan dışı öğrenci kabul edilmemesi gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Ünal, Güzel, Yaşar ve Keleş (2021) lisansüstü turizm rehberliği eğitiminde alan dışı öğrenci alımına ilişkin yaptıkları çalışmalarında, alan dışı lisansüstü öğrencilerin turizm rehberliği hakkı edinerek, “eğitim programının yetersizliği ile kısa sürede kısıtlı dersleri alarak rehber olan kişilerin” mesleki dejenerasyona, meslek imajının zedelenmesine, mesleğin ek iş olarak görülerek itibarsızlaştırılmasına sebep olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İki araştırmadaki sonuçlara göre turizm rehberliği disiplininde de müzik eğitimi disiplininde de lisansüstü düzeyde eğitim aldıktan sonra alanla ilgili mesleki eğitimin verildiği üniversitelerde öğretim elemanı olabilecek olan adayların, mutlaka alan içinden olmalarının önemsendiği düşünülmektedir. Lisansüstü programlara girişte kontenjanlara yönelik öğretim elemanı görüşlerinin alındığı bu araştırmada da üniversiteler ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının bünyelerinde lisansüstü müzik eğitimi programlarına girecek olan adaylardan müzik, müzik eğitimi lisans mezuniyeti bekledikleri görülmüştür.

Genel olarak araştırmadaki sonuçlar incelendiğinde lisansüstü giriş kriterlerinin yüzdeler etkileri ve baraj puanlarının dağılımına göre üniversiteler arasında çeşitlilik olduğu

görülmüştür. Çıkrıkçı Demirtaşlı (2002), lisansüstü eğitime girişte LES sonucunun ve diğer ölçütlere ilişkin yaptığı araştırmasında ülkemizdeki üniversitelerde açılan lisansüstü programlara öğrenci seçmede kullanılan ölçütlerin büyük ölçüde ortak olmasıyla birlikte bu ölçütlerin son değerlendirmeye olan katkıları ve ölçütler için belirlenen puan değerlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bilim dalı başkanlarının her ne kadar ortak görüşleri bulunsa da yüzdeler etkilerine ve baraj puanlarına yönelik farklı önerilerde buldukları giriş kriterlerinin de olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversitelerin ve müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının ALES yüzdeler etkisi, ALES baraj puanı, yabancı dil puanı yüzdeler etkisi, yabancı dil baraj puanı, bilim sınavı puanı yüzdeler etkisi, bilim sınavı baraj puanı, genel başarı baraj puanı, yazılı sınav içerikleri, sözlü, performans, uygulama sınavı içerikleri ve kontenjanlara ilişkin kararlarının genel olarak ortak olduğu; not ortalaması puanı yüzdeler etkisi, not ortalaması baraj puanı, yazılı sınav ve sözlü, performans, uygulama sınavı yüzdeler etkisi ve baraj puanı ve ilan metinlerine yönelik kararlarında ise farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

1- Müzik eğitimi bilim dalı başkanları, doktora programlarına girişte üniversitelerin belirlediği ALES baraj puanından daha fazla bir baraj puanı olması gerektiğini belirtmektedirler. YÖK'ün lisansüstü yönetmenliği bu durumu üniversitelerin senatolarına bırakmıştır. Bilim dalı başkanları ALES baraj puanına ilişkin bu görüşlerini senatolara iletebilir, böylelikle üniversitelerin doktor programları için ALES baraj puanı yükseltilmesi,

2- Üniversitelerin yüksek lisans programlarında geçerli olan lisans not ortalaması puanının yüzdeler etkisi ile müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının bu konudaki görüşlerinin farklı olduğu görülmektedir. Bu sonuca dayanarak lisans not ortalamasının yüzdeler etkisi hakkında üniversiteler ve bilim dalı başkanları arasında ortak bir karar alınıp düzenlemeler yapılması,

3- Bilim dalı başkanları doktora adaylarının lisansüstü müzik eğitimine girişte hem yüksek lisans hem de lisans not ortalamasının geçerli olmasını önerdikleri görülmektedir. Üniversitelerin de bilim dalı başkanlarının bu görüşleri doğrultusunda not ortalaması kriterine ilişkin düzenlemeler yapılması,

4- Doktora programlarında not ortalaması baraj puanının olmasıyla adayların önceki eğitim düzeylerindeki başarıları hakkında fikir sahibi olunabileceği düşünülmektedir. Bunun

için üniversitelerde doktora programlarına girişte not ortalaması kriteri için baraj puanı belirlenmesi,

5- Araştırma sonuçlarına göre lisansüstü müzik eğitimi bulunan üniversitelerin bir kısmında lisansüstü giriş sınavı ilan metinleri yayınlanmamaktadır. Bilim dalı başkanlarının görüşlerine de dayanarak, öğrencilerin giriş kriterlerine kolaylıkla ulaşabilmesi adına üniversitelerin internet sitelerinde ilan metinlerine yer vermeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgeyik, T. (2017). Lisansüstü Programlara Öğrenci Seçiminde Sübjektiflik Eğilimi: Giriş Mülakatlarına İlişkin Bir Araştırma. *Yükseköğretim Dergisi*, 7(2), 125–131. <https://doi.org/10.2399/yod.17.011>
- Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin Kariyer Gelişimi Açısından Lisansüstü Eğitimin Değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 596-607. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1821874>
- Alabaş, R. (2011). Social studies teachers' conception of postgraduate education preferences and its contribution to their professions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 2897–2901. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.210>
- Alabaş, R., Kamer, S. T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin Kariyer Gelişimlerinde Lisansüstü Eğitim: Tercih Sebepleri ve Süreçte Karşılaştıkları Sorunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 3(4), 89–107.
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 426–438. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101–106.
- Bilen, H. (2020). *Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. <http://repositorio.unan.edu.ni/2986/1/5624.pdf>
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Psikolojide Tematik Analizin Kullanımı. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 1–26. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.17m>
- Bülbül, T. (2003). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde Görev Yapan Öğretim Üyelerinin Lisansüstü Öğretime Öğrenci Seçme Sürecine İlişkin Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1–2.
- Çıkrıkçı Demirtaşlı, N. (2002). Lisansüstü Eğitim Programlarına Girişte Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (LES) Sonucunun ve Diğer Ölçütlerin Kullanımına İlişkin Bir Tarama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1–2), 61–70.
- Doğan, N., Koyuncu, İ., Gökdemir, P., & Kahveci, M. (2016). Öğrencilerin Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Programlarına Kabul Durumlarının Yordanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2). <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/huner>
- Gök, M. (2018). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitiminin Yeni Açılan Üniversiteler, Fakülteler ve Bölümler Bağlamında İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 8(2), 280-297. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.271>
- Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 94–114.

- Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (34th ed.). Nobel Yayınevi.
- Kasap, B. T. (2006). *Geleceğin Müzik Öğretim Elemanlarının Yetiştirilmesi Üzerine Bir Model Program*. www.muzikegitimcileri.net
- Kayahan Karakul, A., & Karakütük, K. (2014). Lisansüstü Öğretime Öğrenci Seçiminde Kullanılan Ölçütlere İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri. In *Journal of Faculty of Educational Sciences* (Vol. 47, Issue 2).
- Kılıç, S. (2015). Yüksek Lisans Başarısı ile Yüksek Lisansa Giriş Kriterleri Arasındaki İlişki: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 285–291. <https://doi.org/10.5961/jhes.2015.130>
- Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170–189. <http://orcid.org/0000-0001-5352-8552>
- Koğar, H., & Sayın, A. (2014). Yüksek Lisans Programına Giriste Öğrencilerin Sınıflandırılma Doğruluğunun İncelenmesi: Gazi Üniversitesi Örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(1), 171–186. https://doi.org/10.1501/egifak_0000001322
- Kuncel, N. R., Hezlett, S. A., & Ones, D. S. (2001). A Comprehensive Meta-Analysis of the Predictive Validity of the Graduate Record Examinations: Implications for Graduate Student Selection and Performance. *Psychological Bulletin*, 127(1), 162–181. <https://doi.org/10.1037//Q033-2909.127.1.162>
- Kurtuldu, M. K., & Aksu, C. (2016). Müzik Öğretmeni Adaylarının Lisans Programı Başarılarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Karşılaştırılması. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(14), 425–440.
- Miller, S. P. M. (2023). Thematic analysis. Salem Press Encyclopedia.
- Saracaloğlu, A. S., Sıvacı, S. Y., Altay, B., & Çöplü, F. (2016). *Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Lisansüstü Eğitime İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşlerinin İncelenmesi*.
- Sevim, F. Ö. M., Akın, U. (2021). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerinde Lisansüstü Eğitimin Rolü: Mezun Olmak Yeterli mi? *Eğitim ve Bilim*, 46(207), 483-510. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/9593/3270>
- Sevinç, B. (2001). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim Uygulamaları, Sorunlar ve Öneriler. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 34(1), 125–137. https://doi.org/DOI: 10.1501/Egifak_0000000052
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (6th ed.). Anı Yayıncılık.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi* (4th ed.). arkadaş Yayınevi .
- Ünal, C., Güzel, Ö., Yaşar, M., & Keleş, F. N. (2021). Turizm Rehberliği Lisansüstü Eğitiminde Alan Dışı Öğrenci Alımı Paradoksu. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 32(2), 184–200.

Yalçın, H. (2017). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumların Mevcut Durumları. *Online Journal of Music Sciences*, 2(3), 37-66. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398399>

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7–17. <http://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5326>

YÖK. (n.d.). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf

YÖK. (2016). *Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*. 1, 1–23. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=21510&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeli&mevzuatTertip=5>

Wolcott, Harry, F. (1994). Transforming qualitative data: description, analysis, and interpretation. SAGE Publications, Inc.

İnternet Kaynakları

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi. (2021). Tezli Yüksek Lisans Giriş Sınavı Kılavuzu. https://www.mgu.edu.tr/mgu_uyuru/2021_2022_egitim_ogretim_yili_muzik_egitimi_yuksek_lisans_programi_giris_sinav_kilavuzu.pdf

Balıkesir Üniversitesi. (2022). Yüksek Lisans Sınavı İlke ve Kuralları. <https://www.balikesir.edu.tr/upload/202108261531/files/Y%C3%BCksek%20Lisans%20S%C4%B1nav%20Y%C3%B6nergesi.pdf>

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. (2021). Lisansüstü Programlara (Doktora-Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans) Öğrenci Alım İlanı. <https://ebe.mehmetakif.edu.tr/upload/ebe/5691-29644942-2021-2022-egitim-oegretim-yili-guez-doenemi-lisansuestue-programlara-oegrenci-alimi-ve-yatay-gecis-ilani.pdf>

Necmettin Erbakan Üniversitesi. (2021). Tezli Yüksek Lisans ve Doktora Programlarına Öğrenci Alım İlanı. <https://erbakan.edu.tr/storage/files/department/egitimbilimlerienstitusu/2021-2022%20G%C3%BCz/E%C4%9Ft.%20Bil%20Enst.%202021-2022%20G%C3%BCz%20Yar%C4%B1y%C4%B1l%C4%B1%20Tezli%20Y.L%20ve%20Doktora%20%C4%B0lan%C4%B1.pdf>

ÖSYM. <https://www.osym.gov.tr/TR,8852/hakkinda.html>.

ÖSYM. <https://www.osym.gov.tr/TR,8860/hakkinda.html>.

EKLER

GÖRÜŞME FORMU

Sevgili öğretim elemanları,

Bu formda yer alan lisansüstü eğitime giriş kriterlerine yönelik ülkemizde müzik eğitimi lisansüstü programı bulunan 24 üniversitenin müzik eğitimi bilim dalı başkanlarının görüşlerini belirlemeye yönelik form ve kişisel bilgi formu, “Lisansüstü Eğitime Giriş Sınavı Kriterlerine Yönelik Bir İçerik Analizi: Müzik Eğitimi Bilim Dalları Örneği” başlıklı bilimsel bir araştırmada kullanılacaktır. Aşağıdaki sorulara vereceğiniz dürüst cevaplar bu araştırmaya büyük katkı sağlayacaktır. Vereceğiniz cevaplar sadece bu araştırmada kullanılacak ve gizli kalacaktır. Bu nedenle kimlik bilgileriniz yer almayacaktır. Araştırmada doğru tespitlerin yapılabilmesi için lütfen her soruyu okuyarak ve içtenlikle cevaplandırın. Cevaplarınızı verirken aşağıda yer alan ifadelerden sizin için en uygun olanını “X” işareti ile işaretleyiniz.

İlginiz ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Beyza Eser

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz:

Kız Erkek

2. Yaşınız:

35-40 41-45 46-50 51-55 56-60 61-65

3. Eğitim düzeyiniz nedir?

Doktora Sanatta Yeterlilik

Görüşme Soruları

1. Lisansüstü giriş sınavlarındaki değişkenlerin baraj ve yüzdelerlik puan dağılımları sizce nasıl olmalıdır?

a) **Yüzdelerlik dağılımlar** nasıl olmalı?

Ör: Ales %40, Not ortalama: 10 Yabancı Dil %10 Bilim sınavı %40 v.b.

Yüksek Lisans	Yüzde %	Doktora	Yüzde %		
Ales		Ales			
Not ortalaması (lisans)		Not ortalaması (yüksek lisans)			
		Not ortalaması (lisans)			
Bilim sınavı (Yazılı)		Bilim sınavı (Yazılı)			
				Yazılı	
				Sözlü, Mülakat, Performans	
Yabancı Dil		Yabancı Dil			

b) **Baraj puanı** olarak kullanılmasını istediğiniz değişkenler var mıdır? Varsa puanları kaç olmalıdır?

Ör: Ales 40, Not ortalama 10, Yabancı Dil 10, Bilim sınavı 40 v.b.

Yüksek Lisans	Baraj puanı	Doktora	Baraj puanı		
Ales		Ales			
Not ortalaması (lisans)		Not ortalaması (yüksek lisans)			
		Not ortalaması (lisans)			
Bilim sınavı (Yazılı)		Bilim sınavı (Yazılı)			
				Yazılı	
				Sözlü, Mülakat, Performans	
Yabancı Dil		Yabancı Dil			

- Baraj veya yüzdelerlik dağılım olarak yer almasını istemediğiniz değişkeni boş bırakınız veya çarpı işareti (X) ekleyiniz.

2. Lisansüstü bilim sınavları içeriğine ilişkin:

a) Yazılı sınav soruları müzik eğitiminin hangi konularını içermelidir?

Yüksek Lisans		Doktora	
Müzik Tarihi, Müzik Eğitimi Tarihi		Müzik Tarihi, Müzik Eğitimi Tarihi	
Müzik Biçimleri		Müzik Biçimleri	
Dikte		Dikte	
Armonik çözümleme		Armonik çözümleme	
Türk Halk Müziği		Türk Halk Müziği	
Türk Sanat Müziği		Türk Sanat Müziği	
Öğrenme ve öğretme yaklaşımları		Öğrenme ve öğretme yaklaşımları	
Bilimsel araştırma yöntemleri		Bilimsel araştırma yöntemleri	
Diğer: .....belirtiniz		Diğer: .....belirtiniz	

a1) Sizce yazılı ölçüm kaç sorudan oluşmalı?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

b) Performans sınavında (sözlü, mülakat v.b) adaylardan hangi davranışları sergilemesi beklenmelidir?

Yüksek Lisans		Doktora	
Bireysel (Çalgı, Şan) performans		Bireysel (Çalgı, Şan) performans	
Solfej		Solfej	
Portfolyo		Portfolyo	
İlgili literatür (Müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)		İlgili literatür (Müzik eğitimi konulu bilimsel araştırmalar)	
Bilimsel araştırma yöntemleri		Bilimsel araştırma yöntemleri	
Diğer: .....belirtiniz		Diğer: .....belirtiniz	

- Yer almasını istediğiniz değişkene çarpı işareti (X) ekleyiniz.

3. Üniversitelerin lisansüstü programlara öğrenci alımı ilan metinlerinde, mülakat/bilim sınavının içerik bilgisine yer verilip verilmemesi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Sınav İçerikleri	
Yazılı Sınav Konularının İçereceği Hakkında Bilgi Verilmeli	
Performans (Sözlü, Mülakat) Sınavının Hangi Konuları İçereceği Hakkında Bilgi Verilmeli	
Çalgı veya Şan performansı ile ilgili:	Eser/Etüt bilgisi
	Asgari eser/etüt sayısı bilgisi
	Zorunlu eser/etüt bilgisi
	Asgari performans süresi bilgisi
Diğer:.....belirtiniz	.....

- Yer almasını istediğiniz değişkene çarpı işareti (X) ekleyiniz.

a) İlan metinlerinde sınav içeriklerine dair bilgilerin verilmemesi gerektiğini düşündüğünüz değişkenlerin nedenini açıklar mısınız?

4. Müzik eğitimi alanı dışında lisans veya yüksek lisans eğitimi bulunan adayların, müzik eğitimi bilim dalında lisansüstü eğitime başvurması ile ilgili:

Alan dışı adaylar	Evet başvurabilir	Hayır başvuramaz
Yüksek lisans		
Doktora		

Seçtiğinizi durumun nedenini açıklayabilir misiniz?

